Cumhuriyet

KİTAP

İnsanlığın aydınlık geleceği

Sol, Sovyetler Birliği'nde yaşanan çöküşün ardından moral ve örgütsel bir dağınıklık yaşıyor. Reel-sosyalistlerin sosyalizm adına önerdikleri hayatın pek "parlak" şeyler içermediği herhangi bir kuşkuya yer bırakmayacak kadar net bir biçimde ortaya çıktı. Medya ise yaşananları sosyalizme mal etme çabasına etkin bir biçimde girerek "sosyalizm öldü, tek seçenek kapitalizm" imajını yerleştirmeye çalışıyor. Oysa, yaşanan reel-sosyalizme, çöküşten önce de eleştirel bakan kimi yazarlar vardı, şimdi de var. Bunlar çöküşü ekonomide, politikada, kültürde halkın insiyatifine çok az yer veren bir anlayışın yenilgisi olarak adlandırıyorlar. Ve asıl şimdi, özgürlükçü, feminist, ekolojik dengeyi gözeten, insan merkezli bir sosyalizm için "gelecek" imkanlarının daha uygun olduğunu söylüyorlar. İşte bu yazarlardan dokuzunun yazılarını biraraya getiren bir kitap yayımlandı ülkemizde: Çöküşten Sonra/ Sosyalizmin Geleceği. Kitabı Bekir Tarık ve Metin Cengiz ayrı ayrı yazdılar.

4 ve 5. sayfalarda

Biraz da ben konuşayım

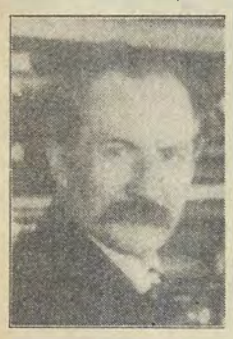

Rıza Tevfik, yakın tarihimizin en ilginç kişiliklerinden biri. 2. Meşrutiyet devrinde sivrilmiş bir politika adamı, şair ve filozof. 2. Meşrutiyet'in ilan edildiği günlerde İstanbul halkına günlerce hürriyet hakkında nutuklar atmış, İttihat ve Terakki Fırkası'nın Edirne mebusu olarak meclise girmişti. Pervasız hareketleri ve görüş ayrılıkları yüzünden bir süre sonra parti ve partili arkadaşlarıyla yolları ayrıldı. 1912'de Meclis-i Mebusan'ın feshinden sonra politikadan uzaklaştı. 1918'de yeniden politikaya döndü. Milli mücadeleye muhalefet etti. Sonra yurt dışına çıktı. Bu ilginç kişiliğin anılarını Gürhan Tümer değerlendirdi.

10 ve 11. sayfalarda

Orhan Hançerlioğlu

Orhan Hançerlioğlu iki yıl önce 9 Temmuz 1991'de aramızdan ayrılmıştı. Düşünce, felsefe, ekonomi, dil alanlarındaki yapıtlarıyla Aydınlanmamıza katkıda bulunan Hançerlioğlu, 1950'lerde yazdığı sekiz romanı ve öyküleriyle Türk edebiyatına da emek vermiş bir kişiydi. Alpay Kabacalı 1988 yılı aralığında Orhan Hançerlioğlu ile görüşmüş ve bu görüşmenin bir kısmını 2 Ocak 1989 günü gazetemizde yayımlamıştı. Bu hafta bu konuşmanın son kısmını yayımlıyor ve Orhan Hançerlioğlu'nu saygıyla anıyoruz.

16-17. sayfalarda

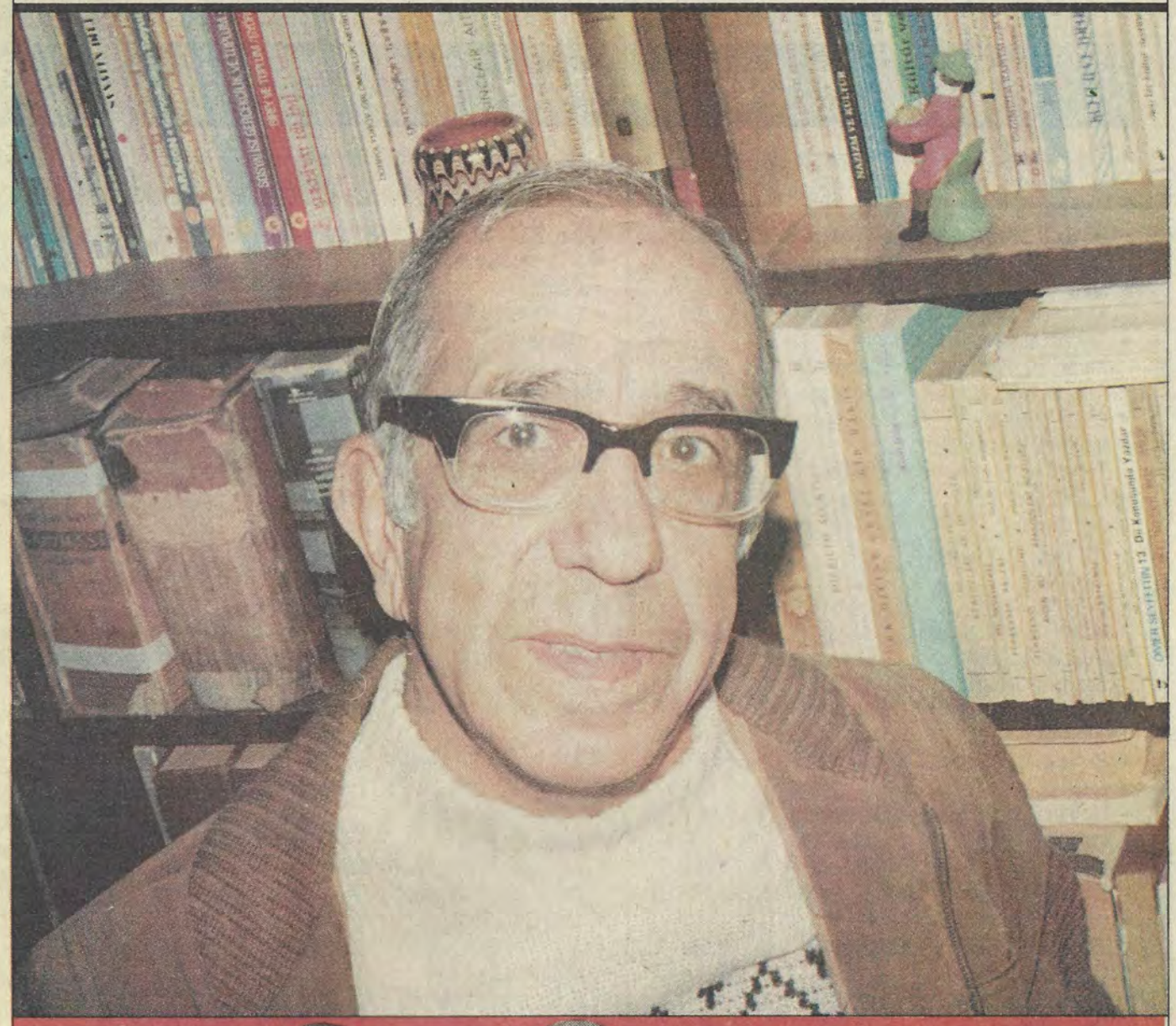

Edebiyatta temmuz kıyımı

"Kitap en iyi dosttur"

SİZE DOSTLARINIZI GÖNDERELİM

Kitap dostlarının yoğun isteği üzerine kendi setini kendin seç olanağı sunuyoruz.
Aşağıdaki listeden 1.000.000 (Bir milyon lira) TL'den az olmamak üzere seçeceğiniz kitapların tutarının % 20'sini,
siparişiniz elinize ulaştığında peşin olarak, kalanı ise 8 eşit taksitte posta çekleri ile ödeyeceksiniz.
Kitaplar, Ankara dışına posta ile gönderilir. 25.000 TL posta ücreti peşinata ilave edilir.

BELGE YAYINLARI

• Karl Marx ve F. Engels	D. Riazanov	45.000.-TL
• III. Enternasyonal Belgeleri	Derleme	60.000.-TL
• Devrimci Savaş Üzerine	J. O'Connoly	30.000.-TL
• Lenin'in Düşüncesi	G. Lukars	20.000.-TL
• Komintern'den Kominforma (1-2)	F. Claudin	2 x 70.000.-TL
• Tarihsel Materyalizmin İzinde	P. Anderson	25.000.-TL
• İtalya'da İşçi Konseyleri	A. Gramsci	35.000.-TL
• Kapitalist Devlet	R. Milibant	30.000.-TL
• Proleterya Diktatörlüğü Tartışması	H. Draper	45.000.-TL
• Marksizm ve Parti	J. Molyneux	45.000.-TL
• Bakü Komünü	R. G. Suny	70.000.-TL
• İşçi Denetim ve Sosyalist Demokrasi	C. Siriani	90.000.-TL
• Bitmemiş Devrim	I. Deutscher	35.000.-TL
• Sosyalizm ve Özgürlük	G. D. Volpe	45.000.-TL
• Uygulanabilir Bir Sosyalizmin İktisadı	Alec Nove	90.000.-TL
• Piyasa Sosyalizminin Tartışması	Brus, Nove, Mandel	75.000.-TL
• Rusya'da İşçi Muhalefeti	A. Kollontay	35.000.-TL
• Lenin Döneminde Leninizm (1-2)	M. Liebman	2 x 60.000.-TL
• İçimizdeki Kavga	J. Riviere, Y. Öner	20.000.-TL
• Marksizm ve Felsefe	Karl Korsch	35.000.-TL
• Eleştiri - Toplum Üzerine Yazılar	Adorna	35.000.-TL
• Özeleştiri Öğeleri	Ahhuster	20.000.-TL
• Marksist Yönetim ve Tarih Anlayışı	Ferit Barut	20.000.-TL
• Fildişi Kulenin Dışından	P. Pasolini	20.000.-TL
• Bilimlerde ve Sanatta Diyalektik	Yılmaz Öner	35.000.-TL
• Sevgi ve Toplumsal İlişkiler	Yılmaz Öner	25.000.-TL
• Gündem Yazıları	Yaşar Kaya	45.000.-TL
• Uzun Savaş / (Salvador)	J. Dunkerley	70.000.-TL
• Özgür Bir Güney Afrika	N. Mandela	27.000.-TL
• Latin Amerikanın Atar Damarları	O. Balcıgil	20.000.-TL
• Nikaragua Sandinist Devrim	H. Weber	50.000.-TL
• Peru Aydınlık Yol Deneyimi	A. Lambrousse	45.000.-TL
• Ayaklanma Üstüne	H. Ortega	20.000.-TL
• Brezilya İşçi Partisi Deneyimi	Derleme	23.000.-TL
• Gerilla Bilanço Çıkarıyor	G. Weber	65.000.-TL
• İran Kürdistan	A. Qasimlo	20.000.-TL
• Sosyalizmi Kuracağız	F. Castro	42.000.-TL
• Silahlı Direnişte Kadınlar	J. F. Strobi	60.000.-TL
• İç Savaştan Silahlı Barışa Salvador	Derleme	55.000.-TL
• İran Devrimi Din, Anhemperyalizm ve Sol	Derleme	40.000.-TL
• Başkan Gonzalo Konuşuyor		30.000.-TL
• Dar Üçgende Üç İsyan	Fait Bulut	90.000.-TL
• Che Mektuplar ve Kişiler	Derleme	25.000.-TL
• Olga Yürekli Bir Kadının Yaşamı	F. Morais	60.000.-TL
• Deniz Bir İsyancının İzleri	T. Feyizoğlu	70.000.-TL
• Kollontay Özgürleşmiş Bir Kadın Komünistin Otobiyografisi		20.000.-TL
• Mavi Gözlü Dev	Z. Sevtel	60.000.-TL
• Ateşi Tutmak	E.G. Bermejo	50.000.-TL
• Hoşiming Bir Ulusal Kurtuluşçunun Portresi		30.000.-TL
• Sorgu	H. Alleg	20.000.-TL
• Gerilla Kartaldır	M. M. Uyan	35.000.-TL
• Bekara Yaratılan Toprak	H. Bildirici	35.000.-TL
• N. Hikmet Şiirinde Gizli Tarih	E. Karaca	35.000.-TL
• Hıdır ve İlyas	A. K. Konuk	30.000.-TL
• Mülteci	A. H. Özilhan	35.000.-TL

BİLİM ve SOSYALİZM YAYINLARI

• Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm	J. Stalin	12.000.-TL
• Faşizm Üzerine Dersler	P. Togliatti	35.000.-TL
• Devlet ve İhtilal	V. I. Lenin	25.000.-TL
• "Devlet ve İhtilal" Davası	(Belgeler)	20.000.-TL
• Proleter Devrim ve Dönek Kautsky	V. I. Lenin	35.000.-TL
• Dün Köleydik Bugün Halkız	G P. Horvath	28.000.-TL
• Yaşasın Halk Savaşının Zaferi	Lin Piao	17.000.-TL
• Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm	V. I. Lenin	45.000.-TL
• Karl Marx ve Doktrini	V. I. Lenin	30.000.-TL
• Komünist Manifesto	Karl Marx, F. Engels	15.000.-TL
• Stalin	J. T. Murphy	50.000.-TL
• Komünizm ve İnsanlık Değerleri	M. Cornforth	20.000.-TL
• Ekonomi Politik	John Eaton	45.000.-TL
• Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz	(Belgeler)	50.000.-TL
• Pekin Moskova Çatışması	(Belgeler)	25.000.-TL
• Özgürlük ve Yabancılaşma	Yuri Davidov	28.000.-TL
• Diyalektik ve Tarihsel Materyalizmin Alfabesi	Boguslavsk, Karpuşin, Rakitov, Çertikin, Ezrin	55.000.-TL
• Marx ve Bilim	J. D. Bernal	15.000.-TL
• Kitabın Ateşle Dansı	Süleyman Ege	25.000.-TL
• Bolşevik Partisi Tarihi	J. Stalin	75.000.-TL
• T. Emekçi Partisi Davası	(Belgeler)	25.000.-TL

SİPARİŞ KUPONU

Yukarıdaki listeden işaretlediğim setleri satın almak istiyorum.

Almak istediğim kitaplar :.....

Adı Soyadı :.....

Mesleği : ..... Doğum Yılı : .....

İş Adresi :.....

.....İş Tel : .....

Ev Adresi :.....

..... Ev Tel : .....

Teslim Yeri : Ev ○ İş ○ İmza

BAŞAK PAZARLAMA

"Kitabı okurla buluşturan kuruluş"

Sağlık Sokak No. 63 - 1 Yenişehir 06420 ANKARA

Tel : 431 76 95 - 433 61 52 - 433 61 53 Fax : 433 61 54

başak

BAŞAK BASIN YAYIN PAZARLAMA LTD. ŞTİ.

OKURLARA

2 Temmuz 1993 Cuma günü inanılması güç bir haberle sarsıldı Türkiye; Ülkemizi Ortaçağ karanlığına gömmek, aydınlığımızı karanlığa çevirmek isteyen şeriat yanlıları, Sivas'ta düzenlenen 4. Pir Sultan Abdal Kültür Şenliği'ne konuk gelen sanatçı ve yazarlara saldırmışlar ve kaldıkları oteli ateşe vermişlerdi. Sonuç: 36 ölü ve 100'den fazla yaralı. Aziz Nesin'in şenlikte yaptığı konuşma bahane edilerek başlatılan saldırıda yazarlarımız Asım Bezirci, Metin Altıok, Behçet Safa Aysan, Uğur Kaynar'ı, müzik sanatçılarımız Aşık Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu ve Hasret Gültekin'i yitirdik. Ağır yaralılar arasında bulunan Aydoğan Yavaşlı'nın sağlık durumu ise ciddiyetini koruyor halen. Tüm bunların yanısıra ünlü yazarımız Rıfat Ilgaz'ı da yitirdik bu arada. Asla unutmayacağımız temmuz ölülerimizin önünde saygıyla eğiliyoruz.

Cumhuriyet
KİTAP
İmtiyaz Sahibi: **Berin Nadi** ◇ Basan ve Yayan: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. ◇ Genel Yayın Yönetmeni: **Özgen Acar** ◇ Genel Yayın Koordinatörü: **Hikmet Çetinkaya** ◇ Genel Yayın Danışmanı: **Orhan Erinç** ◇ Yazı İşleri Müdürü: **Celal Başlangıç** ◇ Yayın Yönetmeni: **Turhan Günay** ◇ Grafik Yönetmeni: **Dilek İlkorur** ◇ Reklam: **Reha Işıtman**

RIFAT ILGAZ 1911 -1993

Sivas katliamının acısı bütün yoğunluğu ile sürerken bir başka acıyla, Türk Edebiyatı'nın en büyük ustalarından Rıfat Ilgaz'ın ölümüyle sarsıldık bu kez de. Ilgaz'ın yüreği katliamın acılarını daha fazla taşıyamadı sanırız. Bu büyük ustamıza ilişkin değerlendirmelere daha ileriki sayılarımızda yer vereceğiz elbet. Hiç unutmayacağımız Rıfat Ilgaz'ı bu sayımızda sadece biyografisini yayımlayarak anıyoruz.

Fotoğraf: Suat Kozluklu

1911'de Cide'de doğdu. Ortaöğrenimini Kastamonu Öğretmen Okulu'nda, yükseköğrenimini -Gerede, Akçakoca ve Düzde'de altı yıl öğretmenlikten sonra- Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nde tamamladı (1938). İstanbul Nişantaşı Erkek ve Karagümrük ortaokullarında Türkçe öğretmenliği yaptı (1944). *Sınıf* adlı şiir kitabı ceza yasasının 142. maddesine aykırı görülerek kovuşturma açıldı, tutuklandı (Mayıs 1944). Uzun süre sonra Boğazlıyan Ortaokulu'na atandı.

Bir yıl çalıştı, öğretmenlikten ayrılarak gazeteciliğe başladı (1948). Markopaşa, Malumpaşa, Merhumpaşa dergilerinin yazıişleri müdürlüğünü yaptı. Adembaba (1952) adlı mizah dergisini çıkardı. Dolmuş, Taş, Karikatür, Şaka, Külah dergilerinde, Yeni Gazete'de yazdı. Mizah yazılarından ve *Devam* (1953) adlı şiir kitabından açılan davalardan ötürü 5 yıl 5 ay 25 gün tutuklu kaldı. Nazikter, Açıkgöz (ilk şiirleri, Kastmonu 1927-28), Güneş, Çığır, Oluş, Yücel, Varlık, Hamle (1930-1939) dergilerinde yayımladığı şiirlerle tanınan Ilgaz, ilk deneylerinde geleneksel nazım biçimlerine bağlı kalmış, kendi deyişiyle "aylak sınıfın, geçim derdinden azade insanların hoşuna giden" konuları işlemişti. 1940'dan sonra topluma bakışı, dünya görüşü belirlendikçe şiirini hızla değiştirdi; "ölçüye, uyağa, imgeye, süse, alışılmış şiir kurallarına sırt çevirdi. Halk deyimlerinden yararlanan açık, yalın, akıcı bir dil" (Asım Bezirci) örgüsü içinde taşlama öğeleri taşıyan, toplumsal acıların şairi oldu.

Yürüyüş, Pınar, Yurt ve Dünya, Ant, Gün (1942-1946), Yeryüzü, Beraber (1951-1953) dergilerinde çıkan bu şiirleriyle toplumsal gerçekçi akım içinde kendine özgü kişilik kazandı.

1955'ten sonra çalışmalarını gülmece öykü ve romanları türünde yoğunlaştıran Ilgaz, "güldürmekten çok, acı duygulara yaklaşmayı, işlediği her konuda insanları-neş'elendirmeyi değil, yaşantısının tatlı olmayan sonuçlarını anlatmayı-denedi" (Ferit Öngören).

Yelken, Türk Solu, Yeni Dergi, Gelecek, Yansıma dergilerinde yayımladığı son dönem ürünlerinde "yaşamış, dövüşmüş" bir kişiliğin duyarlıklarını yeni anlatım olanaklarıyla geliştirmeye çalıştı. ■

DÜZELTME

Derginizin geçen haftaki sayısında yayımlanan "Şiirimiz Karadır Abiler" başlıklı yazıda Oktay Rifat'a maledilen "Benim düşüncelerim yoktur!" ve buradan İlhan Berk'in teyit ettiği söylenen "Gerçekten de şairin düşünceleri yoktur" sözleri, Octavio Paz'a aittir. Düzeltilmesini rica ederim

Mehmet Eser

Robin Blackburn'den bir derleme: Çöküşten Sonra- Sosyalizmin Geleceği

İnsanlığın aydınlık geleceği

Toplam dokuz yazının yer aldığı derlemede, çeşitli açılardan yaşanan tarihsel süreç inceleniyor ve olası bir gelecek için sosyalizmin imkanları sorgulanıyor.

BEKİR TARIK

"...Ama ben, sosyalizmin Stalinizm olmadığına da inanıyorum"

Yukarıdaki sözler Eduardo Galeano'nun "Fırtınada Kaybolmuş Çocuk" makalesinde işaret etmeye çalıştığı umudun anlamlı bir özeti olarak yer alıyor. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa Bürokratik İşçi Devletleri'nin çöküşünden sonra bütün dünyada yükselen "Sosyalizm Öldü" sloganına karşı, aslında ölenin ne olduğunu bu sözlerde bulmak mümkün. Ölen, asla sosyalizm değildir; sosyalizm olduğu iddia edilen bürokratik diktatörlükler -ya da, doğru adıyla- Stalinizm'dir ölen.

Galeano'nun makalesiyle birlikte, toplam dokuz yazının yer aldığı, "ÇÖKÜŞTEN SONRA/Sosyalizmin Geleceği"* adlı derlemede, çeşitli açılardan yaşanan tarihsel süreç inceleniyor ve olası bir gelecek için sosyalizm imkânları sorgulanıyor. Kitaptaki makalelerin hepsi de birbirinden ilginç ve beraberlerinde önemli tartışmaları sunuyorlar; fakat asıl ilginç olansa, Blackburn, Segal, Therborn ve Hobsbawn gibi, birbirlerinden oldukça uzak ideolojik ve politik hatları paylaşan yazarların hemen hemen aynı sonuçlara ulaşmaları. Hatta, bakış açılarında ve söylemlerindeki bariz farklılıklara rağmen, bütün yazarlar neredeyse aynı kavramların etrafından hareket ediyor.

Ünlü "New Left Review" dergisinin editörü olan Robinson Blackburn'a ait ilk makale, aynı zamanda kitabın ana makalesi özelliğini de taşıyor (Yüzyıl biterken: Çöküşten sonra sosyalizm). Yazar, yüz sayfayı aşan yazısı boyunca, bir yandan reel sosyalizmlerin eleştirisini yaparken, diğer yandan da Marksist teorinin -yaşanmış pratikler nezdinde- kapsamlı bir tahlilini sunuyor. Özellikle, Lenin'in parti ve devletle ilgili görüşlerini eleştirirken, diğer yazarların da anahtar kavramı olan ve nedense kitap boyunca bir türlü somut bir bağlama kavuşturulamayan, yer yer de haksız bir eleştiri silahı olarak kullanılan, soyut bir özgürlük söylemiyle taraflılaşıyor (ki, taraflılaşması da doğal) ve (tarihsel zorunlulukların önemini gözardı ediyor. Fakat, diğer makalelerden farklı olarak, düşüncelerini retorik yerine teorik bir söylemle anlatması okurları için bilgilendirici ve tartışmaya teşvik edici.

Özellikle R. Blackburn'un kitabın başında yer alan kapsamlı çalışması, yaşanan yıkımın tarihsel arka planını göstermesi bakımından oldukça önemli bir çalışma. Aynı zamanda New Left Review dergisinin de editörü olan yazar, yazısının başında "Nevar ki kapitalist-olmayan bir modelin ana hatlarını çizmek hâlâ çok zordur" diyerek sosyalizm için uğraşanların, düşünenlerin işinin ne kadar zor olduğunu belirtirken, son bölümde "Biz ancak çok karmaşık yollarla ve güvenle çok karmaşık toplumlara doğru yönelerek emperyalizmle kapitalizmi yenilgiye uğratabilir, gerçek olan ve şu anda tehdit altında bulunan enerjilerimizi serbest bırakıp yararlanacak pek çok sosyalizmin kuruluşuna başlayabiliriz." diyen Raymond Williams'ın umudunu paylaşarak çerçevesini tamamlıyor.

Küba ve Nikaragua özellerinden hareket eden E. Galeano ise, duygu dolu yazısı boyunca, yer yer şiirleşen diliyle, hâlâ tek umudun sosyalizmde olduğunu ve sosyalizmin "cenaze törenini" izleyenlerin, aslında "yanlış bir cesedin gömüldüğünü" görmelerini önerirken, kendi tavrını da anlamlı bir şekilde ortaya koyuyor; "...ama ben, sosyalizmin Stalinizm olmadığına da inanıyorum." Gerçekten de, yukarıda örneklenen iki yazarın anlamlı sözlerine dikkat etmek gerekli: Adı Stalinizm olmayan kapitalizm dışı bir özgür toplum olarak sosyalizm hâlâ kayda değer bir umuttur. Ünlü Marksist Postmodern düşünür F. Jameson kendi özgün bakış açısından kaleme aldığı YENİ DÜNYA DÜZENİ ÜZERİNE KONUŞMALAR başlıklı makalesinde, konuyu güncel yanlarıyla incelerken, özellikle yaşanan yıkımın kapitalizmin zaferi olarak yorumlanmasına karşı oldukça anlamlı cevaplar veriyor.

Kitaptaki en farklı makale olan ENTELLEKTÜELLER İKTİDARDA MI? başlıklı yazısında Ivan Szélenyi, daha önce Boris Kagarlitski'nin de ele aldığı entellektüel elitlerin yeni duruma etkileri ve olası tavırlarına dair kısa, fakat ilginç gözlemlerde bulunuyor. Kitabın başlığında alakalı olarak

sadece birkaç cümlelik yorum yapsa da, Szélenyi yazısından Doğu Avrupa'da yakın gelecekte entellektüeller ile halk kitleleri arasında önemli bir iktidar çatışmasının olabileceğine işaret ediyor. Daha önce Ernest Mandel'in de yaptığı konuşmalarda işaretlediği bu nokta aslında Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nden arta kalan devletlerin yakın geleceği bakımından oldukça önemli. Çünkü, bir yanda bu ülkelerin hâlâ iktidarın asıl sahibi durumunda olan nomenklaturanın (bürokratlar) iktidarını koruma ve geçilmekte olan kapitalist toplumsal yapıda da ayrıcalıklı olma uğraşı ve diğer yanda halk kitlelerinin ekonomik alanda iyice can alıcı olan, bütün yaşantılarının düzeltilmesine dair acil taleplerinin yarattığı kaotik tablo entellektüellerin önünde önemli engeller olmaya aday. Onların, peşlerinde halk kitleleri olsa da birer öncü gibi yıkmak için uğraştıkları eski toplum, şimdi gölgesiyle önlerini kesmekte. Kitaptaki diğer makaleler arasında Segal'in feminizm bağlamında özelleşen eleştirel yazısı, André Gorz'un işçi sınıfının yeni karakteristiğini saptaması ve Diane Elson'un sosyalizm ve piyasa arasındaki ilişkiyi değerlendirmesi ayrı ayrı tartışılmaya, incelenmeye değer yazılar; katılınmayacak yerleri olsa da...

Her zamanki parlak üslubuyla, bir düşünürden öte sanki deneme yazarı gibi aktardığı düşünceleriyle Göran Therborn, ortaya anlamlı sorular koyuyor, fakat yanıtını verip veremediği tartışmalı. Çünkü, retoriğinin ardından gelen düşüncelerinin çoğu yuvarlak ve sonuç çıkartmaya imkan tanımayacak şekilde.Son makalenin sahibi, ünlü Profesör Eric Hobsbawn titiz tarihçi bakışıyla sosyalizmin her şeyin öncesinde bir kavram olarak katettiği mesafeyi ortaya çıkarırken, bilinen hümanist yaklaşımını bu kez bir eleştiri silahı olarak kullanıyor: "Sosyalistler dünyaya, önce üretimin değil, insanların geldiğini hatırlatmak için vardırlar." Yazısının sonundaysa umudunu koruduğunu şu sözlerle belirtiyor: "Sosyalizmin Marks ve Engels'in manifestosundan 150 yıl sonra hâlâ bir gündemi var. Sosyalizm hâlâ bunun için gündemdedir."

İnsanlığın tarih boyunca çözebilmek için uğraştığı özgürleşme problemine tarih içinde verilmeye çalışılan en kapsamlı ve anlamlı cevap olan sosyalizm, yaşanan bunca olumsuzluk ve acıya rağmen, Stalinizm gölgesi tarafından karartılmaya çalışılmasına rağmen, hâlâ insanlığın önünde aydınlık bir gelecek olarak kazanılmayı bekliyor. ■

Çöküşten Sonra Sosyalizmin Geleceği / *Derleyen: Robin Blackburn / Çeviri: Osman Akınhay / Ayrıntı Yayınları / 215 sayfa*

Çöküşten Sonra- Sosyalizmin Geleceği

Tartışmak için iyi bir başlangıç

METİN CENGİZ

Bugün sosyalizmin sorunları, daha da karmaşık gibi gözüken dünyasal sorunlarla içiçe olarak bir dizi detaylarıyla incelenmesi gereken yapılanmalara bağlı. Bu yapılanmaların temeli, kuşkusuz altı kalınca çizilmesi gereken, yeni dünya düzeni denen içinde yaşamış olduğumuz durumun açık kalplilikle çözümlenmesiyle anlaşılabilir. Artık bütün dünyada oburca gereksinme duyulan sanayi sonrası teknolojik üretim ve bu üretimin nimetleri sömürünün biçiminde de iyi niyetle bakıldığında güçlü ülkeler dışında kalan ülkelerin lehine anlaşılabilecek yanılsamalar doğurmuş durumda. Globalleşmenin dev adımlarla, özellikle de medyatik taraflarından biri de doğal olarak modernleşmede bugün için model sunmada zorluk çeken ancak önemli birikim ve deneyleri olan sosyalizm.

Günümüzde önüne demokratik sıfatını almadan geçmişe ve geçmişin dünyasının zorunlu koşullarına (!) ait bir dizi kötü anıları kafalarda canlandıran sosyalizmin belki de sunabileceği ekonomik modellerden önce yapması gereken ilk şey bu demokratik sıfatı gerçekten de sindirmesidir. Başta parti anlayışı, örgütlenme biçimi olmak üzere, piyasanın sosyalizmin ideallerine göre denetim altında bulundurulmasına, kitlelerin gerçekten kendi kaderleri konusunda mutlak bir söz hakkına sahip olması istemine ve zorunluluğuna kadar bu sıfat tam bir hakedilmeyi gerektiriyor. Reel sosyalist ülkelerin içinde bulunduğu ne kapitalist ve ne de sosyalist bir durumun şimdilik kaydıyla ve de gerçek anlamıyla ad olarak verilemediği gelinen süreç, bu sıfatın sindirilmesi için gerçekten ders verici birçok acı gerçeklikle dolu. Bu da öncelikle adların ve yaptıklarıyla amaçlarının etrafında boğulma ve bir yere çıkamama rizikosunu baştan görme ve tartışmaları bu rizikoyu bertaraf edecek şekilde yönlendirmeyle olası.

Gelişmiş ülkelerde ekonomik insandan birey insana, bizim gibi gelenek-

imparatorlukla biçimlendiği günümüz koşullarında gerek kültürel, gerek ekonomik ve sosyal sorunlar üzerine temellendirilen teoriler de sözünü ettiğimiz iyi niyetle bakıştan oldukça etkilenmiş bulunmakta.

Sosyal hukuk anlayışlarının sanayi sonrası teknolojik üretime tabi tutularak terkedildiği, öncelikle bu teknolojinin istediği beceri ve niteliklerin ön plana alındığı ve hakkın geri plana itildiği günümüz dünyası, eğitimin yaşam biçimini rasyonelleştiremediği ülkelerde ilginç politik-kültürel görüntüleri ortaya çıkarmakta. Despotik anlayışların, geleneksel yaşam biçimlerinin bu yeni teknolojik dünyayla paralellik arzetmediği devasa alanlarda bu görüntüler modernleşme anlayışlarıyla da tam bir çatışma içinde. Bu çatışmanın

selleşmiş yaşam biçimleriyle modernleşmenin getirdiği yaşam biçimlerinin yeni sentezler oluşturduğu ülkelerde de -geleneğin kendini koşullara göre yeniden biçimlendirdiği ve yeni özler kazandığı unutulmadan- ve köktendincilikten kaynaklanan toptan reddetmelerin bir hayali yeniden canlandırma girişimlerini akılcı yaklaşım ve önlemlerle boşa çıkarma gereksinmesi atlanmadan- bireyselleşmenin önündeki her türlü engelin ortadan kaldırılmasına, yönelik anlayışlar geliştirmek de sosyalizmin gerçekleştireceği sivil toplumlarda hedefi içinde önemli bir yer işgal etmektedir. Kısaca sosyalizmin önemli sorunsalları içinde yer almaktadır birey insan hedefi.

Bütün bunlar ise kolaycı, basitleştirici yaklaşımlarla olası değil. Unutulmamalı ki idelerin artık yalnızca görüntüleriyle karşı karşıya değil, statükonun dayattığı, kendinden soyulmuş bir dizi algılatma, kavaratma - yönlendirme yapay görüntüleriyle doğrudan karşı karşıyayız. Sözünü ettiğimiz sorunlar bu gerçek durumda, her an yanlış adımlarla yeni karanlıkların - aldatıcı ışıklarla donanmış- açılmasına neden olabilir önümüzde. Bilgilenme yöntemi olarak diyalektiğin bile eskimeye yüztuttuğu ve artık bir bilim haline geldiği günümüzde sorunun kendisini ortaya koymak bile oldukça güçtür. Kendi deneyleriyle henüz hesaplaşamadan, kendi öz iradesi dışında gelişmiş durumlardan dolayı gelen ağırlığın altından kalkmak bugün ülkemizde de gözüktüğü kadarıyla hiç de kolay olmayacağa benziyor. (Nitekim bugün geçmişin kalıplaşmış yöntemleriyle sorunu salt bir hesaplaşma mantığına kilitlemek, eskiyi doğru olarak ele alıp, dış güçlerin yıkıcı etkisini yenilgide esas öğe olarak ele almak da katı tarikat veya tatmin dernekleri ilkelerine batırılmış durumda çoklarını.) Yapılması gereken acil olan şeylere çözüm bulma doğrultusunda mevcut potansiyelleri de dağıtmadan yoğun ve anlamlı tartışmalara girmek dünyayı açıklamaya kalkan her türlü entellektüel girişimleri muhatap almaktır.

Ayrıntı Yayınları'nca basılan Çöküşten Sonra Sosyalizmin Sorunları adlı kitap, bu tartışmalar için gerçekten iyi bir başlangıç teşkil etmekte ve yapılmış olan örnek tartışma metinleri sunmakta. Günümüz dünyasının aciliyet gerektiren doğru yaklaşımları önümüze dayatması bu tür kitaplara olan ihtiyaçlarımızı çoğaltmakta. Yayınevlerinin bu tür, geleceğe ışık tutmada açımlayıcı kitap yayımlamaları ise soruna doğru yaklaşımlar için önemli. Burada Metis Yayınları tarafından yayımlanan Düşünen Sazlık adlı kitabı bu bağlamda anmadan ise geçemeyeceğim. ■

Erhan Bener'in yeni kitabı Bilgi Yayınları'nda

ANAFOR'a kapılanlar

Anafor, Milliyetçiliğin ve terörün yükseldiği bir ortamda dost olmaya çalışan ve çatışan tarafların bağnazlığı nedeniyle her iki kesim tarafından çaresiz kalmış bir Kürt ve Türk aydınının, 12 Eylül öncesinin hazır ideolojilerinin yıkılmasının ardından bireysel sorunlarıyla başbaşa kalıp yolunu arayan eski militanların, kapitalist düzen içindeki ayrıcalıklarını bu acımasız çarklar arasında kıyasıya mücadele ederek korumaya çalışan doyumsuz işadamlarının, ihtiraslarını tatmin etmek için cinselliklerini de kullanmaktan kaçınmayan iddialı genç kadınların' ve Kürtçülüğün tartışıldığı bir romandır.

MUZAFFER BUYRUKÇU

Anafor'un Türkçe karşılığı burgaçtır; genellikle akıntısı şiddetli denizlerde, ırmaklarda görülür ve o sırada yüzeyde kımıldayan her şeyi dibe çeker, parçalar, yok eder. Edgar Allan Poe'nun burgaca yakalananları anlatan ve Norveç sularında geçen bir öyküsü vardır ki tüyler ürperticidir.

Yayımlanan bazı yapıtları ödüllendirilen, filme alınan, televizyon dizisi olan, kimsenin kimseyi umursamadığı, ilgisizliğin ayyuka çıktığı bir dönemde ayakta kalmayı başaran seçkin yazar, değerli sanatçı Erhan Bener'in yeni romanı Anafor kitapçı vitrinlerindeki yerine yerleşti. Anaforun başkahramanı, Cahit adında genç, çalışkan, kadınlarla düşüp kalkan ve yaşamın eşsiz tadını, eşsiz büyüsünü kadının dişiliğinde bulan ve o tadları, o güzellikleri çoğaltarak tensel bir mutluluk kaynağı yaratmaya çabalayan bir adamdır. Cahit, şirket hissedarı dul Nükhet, hizmetçi Yeşim, şarkıcı Rezeda-Madonna (Samatyalı Seval) sekreter İclâl'le yatıp kalkar. Bu kadınlar, onun 'uğrak'larıdır, 'zevk kaleleri'dir. Kitabın, zaman zaman ortalıkta dolaşan ekonomik yönden güçlü, Yapiş Holding'in sahibi Büyükhanım'ın isteğine uyarak -zorunludur- akrabası Sevin'le nişanlanır, bu, Cahit'i 'eve bağlama' operasyonudur. Sevgi mevgi yoktur aralarında ve Cahit, içinde devindiği ortamda bir bunalım başlayınca, benliğindeki karmaşayı örten dumanı dağıtmak gereksinimi duyunca sekse sığınır. Erhan Beher, sevişme olgusunun içeriğindeki bütün ayrıntıları -haz titreşimleri ve tepkilerle birlikte- gerçekliğin dışına sıçramadan ustalıkla sergiler. Okur, gövdelerin, organların devinimlerini, yansıttıkları anlamlı görüntüleri, özene bezene betimlenen atılımları, altüst oluşları benimser, özdeşleşir ama aklını sevişme sahnelerindeki kışkırtıcı havada unutmaz ve en az o sahneler kadar çekici sayılan, en az onlar kadar merak uyandıran ilgi odaklarına yönelir. (Anafor'da çeşitli ilgi odakları, alanları vardır.) Romanın belkemiğini oluşturan Bizans oyunlarının, entrikalarının sihrine kapılır, konudan konuya geçer, amaçlarına dört elle sarılanların, tutkularının rüzgârlarıyla ordan oraya savrulanların edimlerini, karakterlerindeki doyumsuzlukları, kötülük üreten eylemlerini izler.

Anaforun belli başlı tipleri şunlardır: Dişçi, devrimci, Kürtçü Hiram, Hiram'ın arkadaşı mühendis İlhan, İlhan'ın ablası ve Yapiş Holding'in Yönetim Kurulu Başkanı ve Cahit'in metresi Nükhet Hanım, (kocası Haydar Bey ölmüştür) İclâl Hanım, (Cahit Bey'in sekreteri ve metresidir, o başkalarının da metresidir) Galip Bey, (şirketin araçlarını anlaştığı bir mafya topluluğunun buyruğuna veren, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı gibi karanlık işler çeviren bir dalaverecidir) Her Ludvig, (Almanya'daki bir örgütün yetkilisidir) şarkıcı Madonna, (Cahit'in metreslerinden biridir) Sevin (Molla Hadiye'nin torunudur) Büyükhanım, (rahmetli kocası Hacı Refii Beyefendiyi gençliğinde hafif solcu Cemalettin Efendiyle aldatmıştır. Bu aldatma sonunda ilk kez bedeninin ve kadınlığının ve bazı hazların farkına varmıştır. Bu kısa birliktelik yaşamını değiştirmiş, yaşamını aydınlatan biricik ışığa dönüşmüştür. Cemalettin Efendiyle yatağa girdiği anları hep anımsayan Büyükhanım, bir yandan Cemalettin Efendiyi yaşamına sokamadığı, orada temelli olarak tutamadığı, Refii Beyefendinin yerine koyamadığı, bir yandan da onu aldatarak bağışlanması olanaksız bir günah işlediği kanısına vararak suçlayıp durur kendisini. Ve bu hesaplaşma daha çok Tanrı'nın huzurunda namaz kılarken ortaya çıkar. Sağ ve sol omuzlarında tüneyen eylemlerini izler.

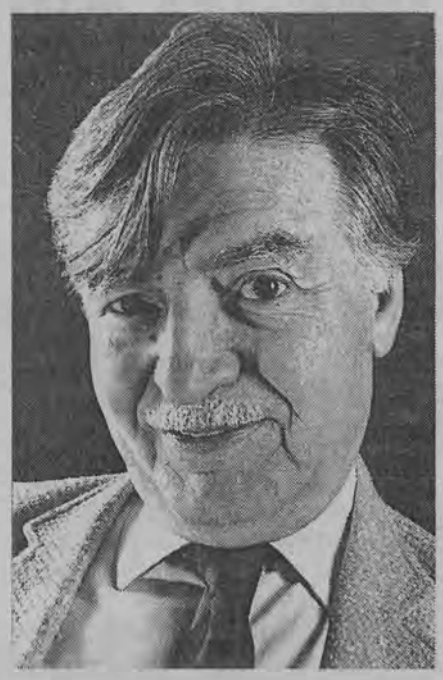

diğine inandığı iyilik ve kötülük melekleriyle konuşur, içini döker, yakınır. "Günahın, vebalin diz boyu, yaşın yetmişbeş, sen hâlâ Cemalettin Efendiyle gerdek rüyaları görüyorsun, cayır cayır yanacaksın cehennemde!" der. Ve bir otomobil kazasında ölen Emin, Zühal, Salih Bey ve küçük Metin, şoför Abdul vb.

Anaforda Erhan Bener, -bizde başka bir örneği bulunmayan ve şirketin, şirketlerin varlığını merkez olarak gören ve bir sürü kolları, bir sürü uzantıları olan bir serüven romanıdır bu - heyecanlandırıcı, çarpıcı ve birçok olayla yüklü durumları birbirine ekleyerek romanın özüne tıpatıp uyan bir 'hız' yaratmıştır. Bu 'hız' bu yapıdaki Amerikan filmlerinde ve devinime, soluk kesmeye dayanan romanlarında çok belirgindir ve o filmlerle romanların temel taşıdır, vazgeçilmez ögesidir. Sürükleyecek, şaşırtacak, korkutacak ki okur allak bullak olsun, romanı elinden bırakmasın, filmi izlemekten caymasın. Evet, Anafor bu yapıtların çizgisindedir.

Anafor kitabın arka kapağında da yazıldığı gibi 'Milliyetçiliğin ve terörün yükseldiği bir ortamda dost olmaya çalışan ve çatışan tarafların bağnazlığı nedeniyle her iki kesim tarafından çaresiz kalmış bir Kürt ve Türk aydının, 12 Eylül öncesinin hazır ideolojilerinin yıkılmasının ardından bireysel sorunlarıyla başbaşa kalıp yolunu arayan eski militanların, kapitalist düzen içindeki ayrıcalıklarını bu acımasız çarklar arasında kıyasıya mücadele ederek korumaya çalışan doyumsuz işadamlarının, ihtiraslarını tatmin etmek için cinselliklerini de kullanmaktan kaçınmayan iddialı genç kadınların' ve Kürtçülüğün tartışıldığı bir romandır. Evet, öyledir. Koşullar elverirse ve yolunun üstüne döşenen engelleri aşıp geniş bir okur kitlesine ulaşabilirse Erhan Bener'in isteği gerçekleşebilir, 'best seller'lerin arasına girebilir. Çok satar ve arka arkaya yaptığı baskılarla Erhan Bener'e de Bilgi Yayınevi'ne de büyük paralar kazandırabilir. Ama, amaa bu romanı, Anaforu, yıllardır tanıdığım, bildiğim, yaratıcılığına ve güçlü yeteneğine saygı duyduğum - psikolojik çözümlerin, insan ruhundaki derinlikleri bir anda yakalamanın sihirbazıdır o- Erhan Bener'in sanat düzeyi yüksek romanlarından apayrı bir yere koymak gerekir. Çünkü duygusal bir patlamanın, tarz değiştirmeye yönelik yeni bir atılımın ürünüdür o, keyif vermeyi, oyalamayı amaçlamıştır. ■

Anafor / *Erhan Bener* / *Roman* / *Bilgi Yayınevi* / *325 s.*

Bir sanat ve antisanat hareketinin sergi kataloğunda...

Varoluşun reddi: DADA

Bir sanat ve antisanat hareketi olarak Dada, 1916'da doğdu. 1923 yılında ise (tıpkı Hippilik gibi) kurucuları tarafından cenazesi kaldırıldı. 1966 yılında Münih'te Goethe Enstitüsü tarafından düzenlenen Dada 1916- 1966 sergisi elimizdeki kitabın belkemiğini oluşturuyor. Sergiyi hazırlayan Hans Richter'in katalog için yazdığı yorum, Dada hareketinin güzel bir betimlemesini ve özetini oluşturuyor.

ALİŞAN ŞAHİN

"Akılsal mucizenin tarihi, sanıldığı gibi parlak değildir. Entellektüeller kendi tarihlerini kendileri yazmışlar ve bu işte blöf yaparak kendi kendilerini kahramanlaştırmışlardır. Alıcıları, aklın ürünlerinin gerekliliği ve önemi hakkında ikna etmek için gürültülü bir reklam kampanyası yürütülmüştür.

Entellektüellerin küstah bir deha kültürünün, kendi kendilerinin tanrılaştırılmasının propagandasını yaptıkları bu çarpık tarih yazımına dikkati çekiyoruz. Bu beyinsel primadonnalar kendilerini tanrıların ve putların temsilcileri olarak allayıp pulladılar ve kendi menfaatleri yararına bir tapınmayı sahneye koydular.

Entellektüeller, mucizevi istisnaların tarihini uydurdular." (Carl Einstein...)

Son günlerde, 1916'da ortaya çıkıp kendini kendinde ifade ederek ve hayli işlevler görerek 1922'de kendini fesh eden Dada'ya dair oldukça fazla şeyler söylenir -yazılmaz- oldu. Ve hatta daha bir ileriye giderek diyebiliriz ki bir fraksiyoner akım gibi "dadaist", "dadacı" gibi bir tanımlamayı şahıslarına yakıştıranlara da rastlamamız mümkün artık.

Oysa, Münih Goethe Enstitüsü'nün siparişi üzerine hazırlanan ve Türkçe'ye "Dada 1916-66. Bir Sanat ve Anti-Sanat hareketi" adıyla aktarılan kitabın sunusunda Dr. Werner Ross, Dada'nın "bir zamanlar burjuvaların korkusu" olduğunu, fakat bugün "Tarihsel bir olay" olduğunu söylerken artık "dadaist" olunamayacağını bir nebze de olsa vurgulamak istemektedir zannımca...

Bilinir ki Dada'nın kendini var etmesi birçok "sanatçı"nın mevcut dünyanın gidişine ve sanatına işlevsel bir karşı çıkışı üzerine olmuştur. Ki bu varetme kendini yoketme sonucuna göre hazırlamış bir varetmeydi.

"Dadaizm için, dünyadaki Dadaist oluşum için. Bu manifestoya karşı olmak, dadacı olmak demektir." (Dada Manifestosu'ndan)

"Dadacı olmak... -yalnızca tesadüfen sanatçı olmak- anlamına gelebilir." (Dada Manifestosu'ndan)

Ve özellikle vurgulanır ki

"Dada -düşmanlarımızın inanmak istedikleri gibi- bazı edebiyatçıların hırslarını gizleyen bir perde değildir." (Dada Manifestosu'ndan)

Dada, mevcut sanat ortamında, mevcut statüleri sarsacak -kendilerini de dahil ederek- önermelerle ortaya çıktı. Bu karşıçıkışın paradoksları da işte buradan başlıyor.

Bir grup "sanatçı" Antisanat yapmaya başladılar. Bu antisanatın kendini koyması, mevcut sanat ürünlerinden başka ve değişik malzemelerle yapılmış ve mevcut sanat anlayışının ve estetik nomlarının sorgulanmasına neden olabilecek bir tarz ya da tarzların yaratılması ve sansasyonel şekilde duyurulması şeklinde oldu. Dada'nın sanatın da Antisanatı da bu oluşta içkindir. O, tarihsel ortamın mevcut sanat kalıpları Dada'ya sanat diyemezken, (üretilen sanat ürünleridir ama...) bugün her dadacı ürün sanat eseri muamelesi görmektedir. Dada'nın malzemesi Antisanatlıktan çıkmıştır ama Dada'nın zihniyeti bugünde olsa Antisanatı barındırmaktadır.

O, tarihsel dönemin Antisanat ürünleri ve yaratılan Antisanat başka bir tabirle "Antientellektüel" ortamın Sanat ürünlerine, eleştirmenler gibi toplumsal statülerini zevk tacirliği üzerine kuranların müdahalesini kısıtlamak anlamına gelse de, süreç içerisinde bu zevk tacirleri kuramsal kılıklarını uydurarak Dada'yı tarihlerinin içinde bir yerlere oturtacak alanı açtılar. (Bu tarih tabii ki entellektüellerin tarihidir.)

Dada'nın farklı oluş, farklı ifade ediş biçimleri (Fotomontaj, Kolaj, Yükseksesli Şiir, Soyut film ve çeşitli edebi denemeler) dallanıp budaklanarak entellektüel oluş ve üretiş biçiminin birer nüveleri haline geldi. Bunun en önemli nedeni ise Dada'nın kendini yokedemeyişidir. Dadacı "sanatçılar" sanatçılıklarını sürdürmek zorunda kalarak Dada'nın Dada olarak çıkışındaki temel motife ihanet etmişlerdir. Onlar gene de entellektüel-sanatçı olarak kalmışlardır. Önemli istisna vardır tabii. M. Duchamp gibi.

Dada'nın çokça etkisi altında kalarak ve adeta devam gibi görünerek varolan Sürrealizm, sanatçı ve sanat tarihçilerince Dada'nın sanata katkısı olarak lanse edilmekte ve Dada'ya bu anlamda olumlu şeyler atfedilmektedir.

Oysa bilinmesi gerekir ki; bu bağlam Dada'nın "kendine" ihanetidir. Mevcut ortama ve düzene eklemlenmiş, "Dada'yı geride bırakarak ve başka bir şey olarak ortaya çıkıyor olsa da Sürrealizm, Dada'ya ve onun tüm karşı-söylemine, karşı sanatın zaferi olarak telakki edilmelidir.

İnsan oluşun etiki olan Dada sanatçılarca öldürülmüştür. Bu yokoluş Dada'nın kendini, Antisanatı'nı yok edişi gibi değildir. Bu yenilmektir.

Sürrealizm'in çıkışı Dada kökenlidir anlamında denilebilir ki; Dada mevcut sanat ortamında bir grup sanatçı entellektüellin, entellektüellik kaygılarından öte toplumsal etikten farklı, kendince oluşturdukları etikleri bağlamında mevcut sanat ve sanatçı normlarına tepkileri ve bunun uluslararası boyutta ifade edilmesidir. Dada'nın oturduğu bağlam entellektüelizm eleştirisidir. Dediğimiz gibi Dada bu paradoksu aşamamış ve yenilmiştir.

Göstergeler ise Sürrealizm ve Soyut Sinema, Kolaj, Reotomontaj sanatlarıdır.

Günümüzde artık Dadacı olunamaz. Ama Dada'nın bırakmış olduğu zihniyet ve etik üzre yapılacak şeyler olabilir. Bunlardan iki örnek aktarmak isterim.

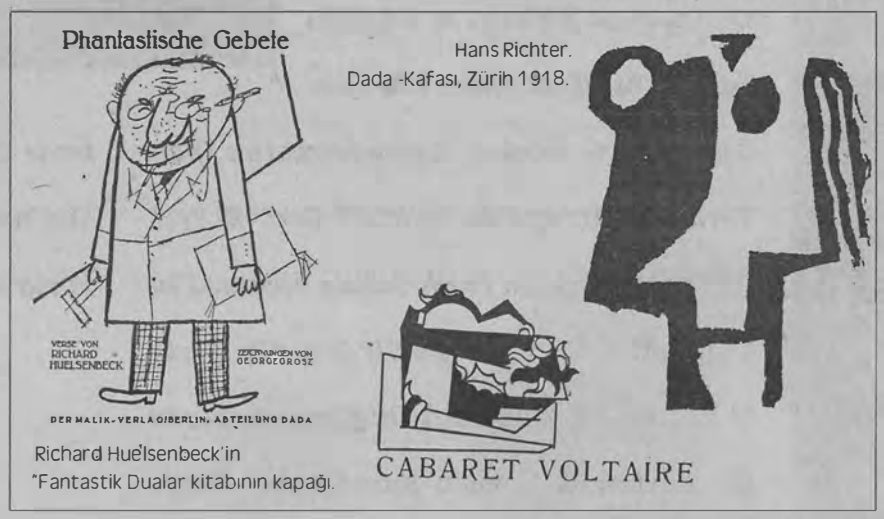

Richard Huelsenbeck'in "Fantastik Dualar kitabının kapağı.

Hans Richter. Dada -Kafası, Zürih 1918.

Örnek 1:

"28 yaşındaki Josef Kleer, 13 Nisan 1983'te Amerikan ressamı Barnett Newman'ın Berlin ulusal galerisindeki "Who's Afraid of Red Yellow and Blue" (Kırmızı, Sarı ve Mavi'den Kim Korkar) adlı 2.7 milyonluk yeni tablosunu yumruklarla ve tekmelerle ağır hasara uğrattığında sanat dünyasında çılgın ve barbar olarak nitelendirildi. Fail, açıklama olarak parçaladığı tablonun yanına, üstünde 'bu defter bir sanat eseridir' yazan bütçe defteri koydu. Yakalandıktan sonra ise şu beyanda bulundu: "Resim beni korkutuyor."

Yani bir çeşit sanat vandalizmi.

Örnek2

"Joseph Beuys, kendi sanatçılığını, tarihte kollektif bir protesto olarak algıladı. Sanatını Kırgız-Tatar kabilelerinden aldı. Ve gündelik şeyleri düşünsel oyunlarla sanat mertebesine yükseltti. Böylelikle örneğin bir banyo küveti bir sanat eseri olarak anılıyor ve bu küvetin bir köşesine Beuys'un sıçtığı bok, sanat dünyasınca 'orijinal Beuys' işlemine tabi tutuluyordu. Beuys sanatı gülünçleştirmek, onu günlük hayata geri getirmek istemişti. Kendi antisanatınında şu bildik sanat olarak kabul göreceğini ve ona maddi bir değer verilebileceğini, böylelikle kontrol edilebilir olacağını düşünememiş ti.

... Beuys anlaşılmaya hakkı olmadığını anlayamamıştı. Yalnızca onu sanat sembolü "yağ lekelerini silen temizlikçi kadınlar anladılar" (Kara Dergisi. 9. sayı "Entellektüeller ve Tarihsel Blöf" yazısından)

1916-22'lerin ortamıyla, yaşadığımız dönemin ortamı arasındaki fark, binlerce dünya arasındaki kültürel farktan fazladır. Medyanın bugünkü etkisi ve toplumsal kesimler arasındaki ilişki-fark-bütünlüklerde dünyalarca farklı çizgi ve oluş var. O gün Dada anlatıldığı gibi -belki de- samimiydi. bugün samimiyet-samimiyetsizlik arasında var olan zıtlığın da bir anlamı kalmamış görünmektedir. Her şeye, herkese ve her dünyaya hakim olan medya ve toplumla biriz. Onun bir parçasıyız.

Ve burada "Herkes biri; her biri herkes gibidir."

Hans Richter'in kitabında ise Dada'ya dair değerlendirmeler ve Dada manifestolarından örneklerle, çizimler, Dadacı şiirler. Dadacı dergi örnekleri, ağaç baskılar, illüstrasyonlar ve Dadacı sanatçılarla ilgili kısa tanıtım bölümü mevcut. Özellikle Dada'yı Hans Richter gibi Dada içinde yer almış ve çeşitli eserler vermiş birinin 1966'nın gözüyle anlatıyor olması kitaba ilişkin ayrı bir özellik. Bu kitap ve Dada'nın değerlendirilmesi ressamından, edebiyatçısına... tüm entellektüel camiaya ilişkindir. ■

Dada 1916-66, Bir Sanat ve Anti-Sanat Hareketi / *Hans Richter, 110 syf. 1. Hamur.*

İletişim'den

Necdet Kurdakul ***"Şark Türkçesi" ile "Garb Türkçesi" Üzerine Arnavut Asıllı Şemsettin Sami Bey'in İncelemeleri*** ■ Orhan Koloğlu ***Bektaşi, İttihatçı ve Telgrafçı Sakallı Eşref'in Anıları*** ■ Onur Bilge Kula ***J. G. Herder: "Asyalı Barbarlar Olan Türkler'in Avrupa'da Ne İşleri Var?"*** ■ Prof. Dr. Arslan Terzioğlu ***Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü*** ■ Mehmet Sarıoğlu ***Bir Bina Bir Tarih*** ■ Z. Arıkan / B. Eyüp Ertürk ***Dr. Himmet Akın'la Bir Söyleşi*** ■ Yasemin Saner-Gönen ***İkinci Katerina'nın Fransız Devrimi'ne Tepkisi*** ■ Yücel Demirel ***Nâzım Hikmet'in Öyküleştirilmiş Rusya Anıları II*** ■ Mustafa Şahin ***Şevket Efendi'nin Seyahat Defteri*** ■ İlber Ortaylı ***Osmanlı Musevileri Üzerine İki Çalışma*** ■ İsmail Güleç ***Eski Türklerde Yazı*** ■ Turan Akkoyun ***Zeynel Besim Sun'un Mühim Bir Eseri*** ■ Orhan Koloğlu ***Varia Turcica ve Anatolia Moderna***

tarih VE toplum

115. SAYI ■ TEMMUZ 1993

İSTANBUL Dağıtım + Kitabevi: Klodfarer Cad. İletişim Han No.7 34400 Cağaloğlu • Tel. 516 22 63-64 • Fax: 516 12 58 ■ **ANKARA Dağıtım:** Konur Sok. 24/4 Kızılay 06640 • Tel. 425 36 00 / 425 20 71 • Fax: 425 18 15 ● **Kitabevi:** Selânik Cad. No. 72/A Kızılay 06640 / Tel. 418 59 32 ■ **İZMİR Dağıtım + Kitabevi:** 859 Sok. No. 1/8 35250 Konak • Tel. 83 10 40 • Fax: 84 46 65

Birikim 50

RUSYA DOSYASI • DİL VE SİYASET • "KÜRT SORUNU" VE MİLLİYETÇİLİK • SİYASET VE ROMAN • KADIN HAREKETİ • TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİ •

DYP Kongresi ve siyasetin metalaşması / Bingöl Olayı ve "sınır"ın aşılmasına doğru / ABD saldırısı: Çürüme ifadesi ÖMER LAÇİNER • **Yeni kavramlar yeni sorumluluklar** ŞÜKRÜ ARGIN • **Cumhuriyet gazetesine açık mektup** TANER AKÇAM • **Milliyetçilik ve sorunları** TARIK ZİYA EKİNCİ • **Sürekliliğin değişimi mi?** MENDERES ÇINAR • **Almanya'daki Türkiyeli kadınlar ve "kızkardeşleri"** GÜLAY TOKSÖZ • **27 Mayıs: İlk darbe ve roman** ZEKİ COŞKUN • **Büyük Rusya ve dünya pazarı** ULUS BAKER • **Tarihsel akış içinde Rusya ve SSCB üzerine bir deneme** MOSHE LEWIN • **Sovyet mirasının kalıntıları üzerine** JAURES A. MEDVEDEV • **Otoritesiz, çaresiz ve araçsız bir iktidar** BERNARD FREDERICK • **Rusya'da radikal sağ ve Avrasyacılık** TANIL BORA • **Kapitalizm ile sosyalizm, Batıcılık ile Slavcılık arasındaki koridor** SERGEY KURGENYAN • **Cengiz Aktar'la söyleşi** CEVAT BAŞAK

Birikim Yayınları Klodfarer Caddesi İletişim Han No. 7
34400 Cağaloğlu İstanbul • Tel. 516 22 60 • Fax: 516 12 58

Erdal Alova'dan Aşk ve Erotizm Şiirleri Antolojisi

Aşkın en çıplak yüzü

ERAY CANBERK

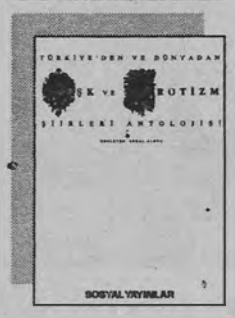

"Aşk ve Erotizm Şiirleri Antolojisi" Süleyman Peygamberden günümüze kadar, yüzyıllar boyunca, değişik dönemlerde, değişik dillerde, aşkı ve erotizmi dile getirmiş, yerli ve yabancı şairlerin şiirlerinden oluşuyor.

Bir şiir seçkisini en iyi kim yapabilir? Bu soruya 'şiir beğenisi olan herkes' diye karşılık verilebilir. Ama ilk ağızda akla gelen, böyle bir şiir seçkisini en iyi şairler yapabilir yanıtıdır. Oysa, uğraşı şiir olmayan birçok edebiyat adamı da başarılı seçkiler yapmışlardır. Abdülhak Şinasi Hisar'ın " Aşk imiş her ne vâr âlemde" adlı ve aşkı konu alan dize ve beyitlerden oluşan seçkisini, o tadına doyulmaz seçkisini nasıl unutabiliriz? Hazırladığı Aşk Şiirleri Antolojisi ile şiire ne kadar yakın olduğu, şiir beğenisinin ne kadar seçkin olduğu ortada değil midir Alpay Kabacalı'nın? İşte, uğraşı olmayan iki edebiyat adamından iki güzel şiir seçkisi... Son aylarda yayımlanan aşk ve sevda şiirleri seçkilerinin hazırlayıcıları ise çoğunlukla şairler: Cevat Çapan, İnci Asena, Erdal Alova... Cevat Çapan dünya şairlerini kapsayan çeviri şiirleri derlerken hem çok geniş bir zaman dilimini göz önünde tutmuş, hem şair sayısını kabarık. Buna bağlı olarak da çevirmen sayısı çok... İnci Asena ise Türk şairlerinden yaptığı seçkide XX. yüzyılı, daha doğrusu çağdaş şiirimizi amaçlamış. Aşka hem kadınca, hem şairce bakışın ilginç çaprazlamasından oluşan bir beğeniyle yapılmış bu güldeste edebiyatımızda az rastlanan bir ürün olsa gerek...

Erdal Alova

Türkiye'den ve Dünyadan Aşk ve Erotizm Şiirleri Antolojisi adını taşıyan ve Erdal Alova'nın hazırladığı seçki ise adından da anlaşılacağı gibi tüm dünya şiirini kapsıyor. Süleyman Peygamber'den başlayıp Japon şair Takiguşi Masako'da biten seçkide çok geniş bir zaman dilimine yayılmış şiirler var. Ayrıca, seçkinin sonunda Kısas-ı Enbiya'dan; Karadeniz, Amerikan, Çingene, Çin (halk) türkülerinden, eski çağlardan kalma ve ahlakın ortak ürünü olan şiirlerden örnekler de yer alıyor. Şairlerin özyaşamları, sözlükçe, kaynakça gibi bütünleyici bilgiler seçkinin bir başka özelliği. Kitabın sonunda yer alan bu ekler dışında şairleri soyadı (ya da ad ve lakap) sırasına göre veren dizin de okur için büyük bir kolaylık sağlıyor.

Alova'nın seçkisinde bütün olarak dünya şiiri ele alındığı ve tarih sırasına uyulduğu için Eski Yunan Şiirinden Eski Arap şiirine, Batı ülkelerinden Doğu diyarlarına gide gele aşkın çeşitli yüzlerini şiir aracılığıyla tanıyorsunuz. Doğulu bir ermiş-şairin, tanrısal aşkı kelimelere döken bir şiirinden sonra tensel hazlarla bütünleşen bir aşkı anlatan bir şiirle kârşılaşabiliyorsunuz. Yalnız burada, seçkinin belki de tek eksiği, şairlerin ülkelerinin belirtilmemiş olması, sizi biraz uğraştırabilir. Şairin hangi ülkeden olduğunu anımsamanız için ya biraz belleğinizi zorlayacaksınız ya da kitabın sonundaki özyaşamlara bakmak zahmetine gireceksiniz... Keyfe keder bu engeli aşarsanız Eski Yunan dünyasından Mabeyinci Pavlos'un kışkırtıcı aşk şiirlerinden Eski Arap şairlerinden İmruü'l-Kays'ın Arap çölleri gibi yakıcı aşk şiirlerine geçebilirsiniz. Ege'nin ve Arabistan'ın şehvet, kıskançlık ve gizlilik dolu aşklarından biraz uzaklaşıp Uzakdoğu'nun biraz gizemli, biraz kırgınlık dolu, dingin gözükmesine karşılık içinde tensel bir tutkuyu taşıyan aşklarına Eski Çin şairi Li Bo'nun bir şiiriyle tanık olabilirsiniz. Ayrılığı, sevgilisinin yokluğunu anlatırken her şeyi yerden yere vuran, kırgınlık ve dünyasından geçmeye hazır Neşatî'nin gazelinden sonra dünyasından geçmeye hazır ama sevgilisini yalnız komaktan kaygılanan Shakespeare'in sonesi imdadınıza yetişebilir. Yaşantısı kadar gönlüde çalkantılarla dolu olan Nâzım Hikmet'in şiirlerinden sonra Ziya Osman Saba'nın "beyaz" ve dingin ama alabildiğine duyarlı ve hoşnut şiirleriyle aşkın bir başka görünümüyle karşı karşıya gelebilirsiniz. Biri Fransızca yazan, Apollinaire ile biri Türkçe yazan, Cemal Süreya'nın bıçak sırtında yaşanan, o doyumsuz ama alabildiğine tutkulu, canlı aşkları dile getirdikleri şiirlerde aşk kırgınlığınıza bir avuntu bulabilirsiniz.Yok, aşkı günlük yaşantı içinde bütün çıplaklığıyla, bütün yalınlığıyla, bütün gerçekliğiyle görmek istiyorsanız, aşka gülmece karışırsa ne olur diye de merak ediyorsanız bir Karadeniz türküsü olan "Şalvar Destanı"nı okuyun ve seçkiyi, aşk hey heylerine düştüğünüzde yeniden açmak üzere kapatın... ■

İnci Asena

Cevat Çapan

Ziya Osman Saba

Aşk ve Erotizm Şiirleri Antolojisi / *Erdal Alova / Sosyal Yayınlar / 592 sayfa*

Feylesof Rıza Tevfik, hayli ilginç, ilginç olduğu kadar da çelişkilerle dolu bir adam. Kitabın hoş yanlarından biri yakın tarihimize kendi çapında bir ışık tutması, biri de tarih kitaplarında bulamayacağımız ayrıntılardan söz etmesi.

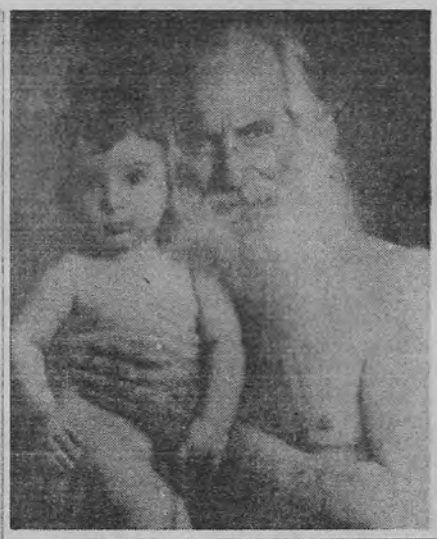

Ölümünden bir yıl önce, torunu Ahmet ile. (Üstte, solda) Amman'daesi Nazlı Hanım ve küçükoğlu Nazif ile. (Üstte,sağda)

Çocukları Said ve Nazif ile (Yanda)

GÜRHAN TÜMER

Feylesof Rıza Tevfik'in "Biraz da ben konuşayım" ı İletişimden çıktı

Tarihe inanmayan tarihçi

Yaşı daha o kadar değil ama, tıpkı bir Hachette gibi, bir Varlık gibi, başlıbaşına bir "ekol" oldu İletişim de. Birçok kitabın yanısıra, İstanbul Dizisi, Cep Üniversitesi, Türkiye Ansiklopedisi, Tarih ve Toplum Dergisi, unutulmaz hizmetler hiç kuşkusuz. Bütün bunlar, kültür tarihimiz, basın tarihimiz içindeki önemli yerlerini çoktan aldılar.

Ve işte bir kitap daha İletişim'den: "Biraz da ben konuşayım." Konuşan ya da daha doğrusu, yazan: Rıza Tevfik.

Biricik "feylesofumuzun" felsefesi o kadar derin değildi, özgün de değildi. Kendisinin de söylediği gibi, Herbert Spencer'i, "üstad itihaz" etmişti kendine. Yaşantısına gelince, hayli derbederceydi, çalkantılıydı: Okullardan kovulmuştu, hapislerde yatmıştı, Meclis-i Mebusan'a girmişti, Maarif Nâzırı olmuştu. Şiirler ve Hurufilik'le ilgili Fransızca bir kitap yazmıştı. Ve sürgüne gönderilmişti. Evet, sürülmüştü, çünkü 150'liklerdendi, çünkü Sèvres'e imza koyanlardandı.

600 yıllık bir imparatorluğun idam fermanı olan bu sözümona barış anlaşmasından, kitapta yeterince sözedili-

yor. Zamanın Sadrazamı Damat Ferit Paşa'nın şaşkınlığının, sarsaklığının, beceriksizliğinin, Cumhuriyet sonrası resmi tarihin bir yakıştırması olmadığını, bir gerçek olduğunu, çok iyi anlıyor insan bu kitabı okuyunca. Bu paşa, gerçekten habersizmiş dünyadan. Osmanlı'nın egemenliği altında artık hemen hemen hiçbir Müslüman ülke kalmamışken, hepsi kazan kaldırmışken, hâlâ daha dinin sağladığı bütünlükten sözetmiş Sèvres'de. Kimseye, yani öteki üyelere, bu arada Rıza Tevfik'e de şuncacık danışmaksızın, tek başına hazırlamış konuşmasını ve galip ve mağrur ve küstah Batı'nın temsilcileri önünde, buram buram bir Türk aksanı ile Fransızca olarak, kekeleyerek, üstelik de çok hafif bir sesle okumuş. Bunun üzerine, toplantıya başkanlık eden Clemenceau demiş ki: "Lütfen siz evvelâ lâyihayı bize veriniz. Biz içeride müzakere odasında bunu mütalâa ederiz. Buna intizâren de, siz lütfen büfeye teşrif buyurun." Biraz sonra geri döndüklerinde de, söyledikleri şuymuş: "Efendiler, raporunuzu okuduk. Siz bu raporda öyle birtakım meselelerden dem vurmuşsunuz ki, onlar hakkında mülâhaza beyan etmek ancak dört büyük devletin selâhiyeti dairesindedir."

Yani bize şuncacık söz hakkı tanımıyorlar. Çok doğal, değil mi ki savaşı kaybetmişiz.

Burada asıl üzerinde durmak istediğim, Rıza Tevfik'in tavrı. "Biraz da ben konuşayım" da, onu, işbirlikçi bir vatan haini olarak görmüyoruz. Diyor ki: "... Beni Sèvres muahedesini imzaya sevkeden manevi ve vicdanî sebeplerden biri de, Yunan ordusunun ve bilhassa zabitlerinin İzmir'de ve İzmir havalisinde ırz u cân ziyankârlıklarıdır (...) Bu katliamı bir an evvel durdurmayı ve sulhün imzasını tâcil ederek bu fezahatleri önlemeyi kâr sayıyordum."

Ne kadar ilginç değil mi? Aynı nedenler, Mustafa Kemal'in, tam tersi bir tepki göstermesine neden olmuştu.

Elbette ki herkes Mustafa Kemal olamıyor, olamaz: Ancak, şunu da vurgulamak istiyorum: Bu kitabı okuduktan sonra, Rıza Tevfik'in, hiç de kötü niyetli olmadığına inanıyor insan. Gerçekten de, Clemenceau'nun az önce aktardığım konuşmasından sonra, az kalsın felç olacakmış feylesof, o kadar üzülmüş ve kızmış.

"Biraz da ben konuşayım", yalnızca Sèvres'den sözetmiyor elbette ki. Daha başka şeyler de anlatıyor Rıza Tevfik.

Örneğin bir jurnal üzerine tutuklanışı, "muzır" kitaplarının çuvallara doldurularak nezarethaneye getirilişi, bunların ayıklanışı, tam bir trajikomedi. Güler misiniz ağlar mısınız? Ve nasıl olur da, tarihin tekerrür ettiğini düşünmezsiniz?

Şu satırlara bakın:

"'Efendim siz muzır olan kitaplarınızı bizzat kendiniz ayırıp bize teslim edin!' dediler.

Acayip, bendenize nasıl inanırsınız? Beni müttehem edecek kitapları ben size nasıl gösterebilirim. İyi biliyorum

İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi ve Edirne Mebusu Rıza Tevfik.

ki bu âna kadar çuval dolusu şurada duran bu kitapları okumadınız, zaten okuyazmadınız. Bir kere vakit yok ve mesleğinize müteallik şeyler değil, o halde ben size istediğim şeyleri gösteririm, bazılarını da ketmederim, çünkü yalnız isimlerinden bir şey anlaşılamaz. Buna inanışınıza taaccüp ediyorum.' diye beyân-ı mülâhaza ettim ve biraz güldüm.

Onlar da güldüler ve cevaben:

'Biz sizden eminiz, siz doğru söyler bir adamsınız; hem bunları okumuşsunuzdur, vaad ettikten sonra hangileri muzır ise elbet teslim edersiniz' dediler."

Ne diyelim, Allahlık adamlar.

Rıza Tevfik, hiç sevmiyor polisleri, hiç sevmiyor hafiyeleri. Diyor ki: "Hemen yüzde kırkı hiçbir işe yaramadıkları için polis olmuşlar." Bunlardan bir tanesi de şöyle anlatmış: "Ben, bana hakaret eden bir âdi polisin hakkından gelmek için hafiye yazıldım."

Şimdi bir daha soruyorum: Gülmeli miyiz, ağlamalı mıyız?

Feylesof Rıza Tevfik, hiç kuşkusuz, hayli ilginç, çelişkilerle dolu bir adam. Örneğin, olaylara, Mustafa Kemal'in baktığı gibi bakamamış ama, onu iyi tanımış ve bir gün Sadrazam'a şöyle demiş: "Paşa hazretleri, Mustafa Kemal Paşa'yı buradan uzaklaştırmışsınız ve kendisini müfettişlik hizmetiyle bütün Anadolu'yu dolaşmaya memur etmişiniz. Hattâ İzmir'i bigayrihakkın istilâ eden Yunan ordusunun tenkili vazifesini de kendisine vermişsiniz. Bu işlerin uhdesinden gelecek bir zat olduğuna benim de kanaatim vardır. Fakat size şimdiden arzediyorum ki gider gitmez sizin o emrinizi istihfaf ile tenkid ve reddeleyecek ve kendi başına istediği gibi ve anladığı gibi hareket eyleyecektir (...) En evvel ufak bir vesile ile muğber olacak, istifasını verecek, sivil ve müstakil bir vatandaş olarak kendi hesabına çalışacaktır ve sırası gelince de ilan-ı isyan edecektir."

Ferit Paşa bunları duyunca sapsarı kesilmiş.

Ben bu kitabı sevdim. Sevişimin bir nedeni, yukarıdaki gibi, yakın tarihimize kendi çapında bir ışık tutuması ise, bir nedeni de, yer yer, küçük tarihten, yani büyük tarih kitaplarında bulamayacağımız ayrıntılardan da sözetmesi.

Ben bunlara çok meraklıyımdır. Örneğin, Vahdettin'in çok sigara içtiğini, Damat Ferit Paşa'nın domuz eti yediğini, feylesofun şiirlerini en çok bir kebapçının beğendiğini ve Clémence - au'nun sesinin çok ince olduğunu, "Biraz da ben konuşayım"ı okuduktan sonra öğrendim.

Rahmetli feylesof Doktor Rıza Tevfik, "Tarihe zerre kadar inanmam ve ehemmiyet vermem" diyor ama, ben öyle düşünmüyorum ve okuduğum bu kitap, bir dönemin tarihinden kesitlerle dolu. ■

Biraz da ben konuşayım / *Rıza Tevfik/İletişim Yayınları*

Rıza Tevfik, boy sırasına göre dizdiği kızlarına nasihat ediyor. Önde küçükkızı Munise, ortada Selma, arkada büyükkızı Suad.

Yılmaz Erdoğan yazdığı gibi yaşıyor

Hüzünbaz Öyküler

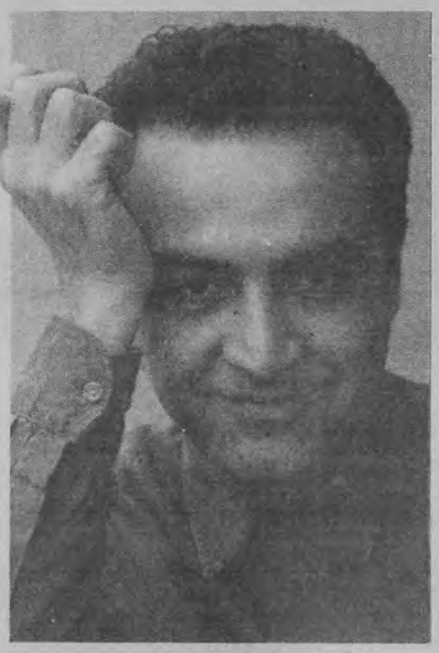

HALİL NEBİLER

Alın size bir tartışma konusu. Çağımız devrimler ve karşı devrimler çağı mı, teknoloji çağı mı, iletişim çağı mı, elektronik çağı mı, yeni dünya düzeni diye adlandırılan, kimilerinin tek kutuplu dünya da dediği Amerikan İmparatorluğu çağı mı, sürat çağı mı?

Sürat çağımıza damgasının ne kadarını vurdu, ne kadarını beceremedi bilemiyorum ama, adına ne dersek diyelim, bu çağda gündelik yaşamın hızı bana hep baş döndürücü gelmiştir. Vahim olan da şu ki bu hız her gün, her an geometrik bir artış gösteriyor. Bu ritm içinde sürdürdüğümüz yaşamda en bozulduğum şeylerden biri, "şu ayrıntıyı nasıl olur da gözden kaçırırsın?" sorusu olmaya başladı. Tamam, ayrıntıların önemini kabul ediyorum. Ama ayrıntılar öylesine bir hızla akıp gidiyorki gözlerimizin önünden, Coca Cola reklam filminin arasına sıkıştırılan cola şişesi gibi, gel de yakala.

Profesyonellik işte bu koşullarda ve bu hızda ortaya çıkıyor. Herkes, birinci planda kullanması gereken ayrıntıları çekip alıyor yaşamdan. Onun dışında kalanları bize yazarlar sunuyor. Kimi yazarlar yaşamın ayrıntılarını olduğu gibi, kimileri yorumlayarak, kimileri sorgulayarak sunuyorlar. Kimileri de sorgulayarak sunarken hem bazı ayrıntılarla hem de sorgu yöntemleriyle son derece girgir geçerek yapıyorlar bu işi. O zaman da Yılmaz Erdoğan'ın Hüzünbaz Sevişmeler'i gibi bir öykü kitabı çıkıyor ortaya. Yılmaz, diyelim ki Köprüaltında oturmuşuz bir vakitler ve kafayı çekip kendimizce önemli konuları tartışıyoruz, kesinlikle bir arka masada tanıktır tartışmamıza. Aslında ayın şavkının sazımızın üstüne vurmasının solculuğumuzun bir ölçütü olmayacağını düşünüp duruyordur ve oturup şöyle bir şey yazacaktır:

"Sazı döven kim? Kaç zaman daha çalışsa müziğe benzeyebilir bu kelpetenle tırnak çekişmesi? Neden çalmaya çabalıyor? Birileri Onu zorluyor mu? Çalmasa daha iyi olmaz mı? Herkes hangi gücün etkisiyle, sanki saz çalınıyormuşcasına türküler heba ediyor. Kim bu tecavüzü durduracak? Ve hep aynı türküleri söylemek mecburi mi? Bir yiğit gurbete gitse başına neler gelebilir? Buna bayram günü deniyor diye niçin barışalım? Belki çelişkimiz uzlaşmaz, belki kanlı bıçaklıyız da Halilim aman kurşun saçacağız?"

Oysa biz kimbilir nasıl bir huşu içinde bağıra çağıra haykırıyoruzdur o türküleri...

Hayır, Yılmaz sadece böyle yazan değil, aynen yazan gibi yaşayabilen de biridir. Her zaman bir ayin gibi gerçekleştirilen imza günlerinde okur bulamayan yazarlara, domates ya da gömlek satan sokak satıcıları gibi, -koş vatandaş, en yeni yazarlar, en taze fikirler, en son çıkan kitaplar burada, kooş vatandaaş- diye okur çağırabilecek kadar ayrıntılara gelecek tepkileri deneyen de biridir. Boynuna ulusal-siyasal-kültürel kimliğini asar, sadece ve sadece yazacakları uğruna öcüleri makaraya alır. Gerçekten alır. Kimi gün yaptığı espriler yüzünden halk mahkemesinde yargılanacağından nasıl korktuğunu anlatırken daha büyük cezaları hakedebilecek denli komik espriler yapmaktadır aslında.

Ne Şeyh Said'in, ne Kassemlo'nun, ne Arif'in yerinin eksikliğini hissedebilirsiniz. Ve o kimi yakalarsa ona yazar. Aslında mühendis olacakken Levent Kırca'ya yarım, Yasemin Yalçın Tiyatrosu'na tam oyun yazdı. Televizyonda iki yılı aşkın bir süredir yayınlanan "Umut Taksi"nin senaryosunu yazarken aynı dizide oynayan Yılmaz Erdoğan'ın Hüzünbaz Sevişmeler kitabını, bu kitabın özellikle "Köprüaltım, Ve'lerim, Vesaire'lerim" ve "Eşkiya Sözü" öykülerini şiddetle tasviye ediyorum. İnanın arkadaşım olduğu için değil. ■

Hüzünbaz Sevişmeler / *Yılmaz Erdoğan/Sel Yayıncılık/ 91 s.*

Kültür ve yazın yaşamımızın yürekli karıncası Asım Bezirci

"Gelecek; iyiyi ve güzeli seçenlerin olacaktır"

Asım Bezirci'nin yazdığı, derlediği, çevirdiği kitaplar gelişigüzel seçilmiş kitaplar değildir. Hepsi de değişik bir yönüyle yazın ve kültür yaşamımıza katkıda bulunan yapıtlardır.

GÜLSÜM AKYÜZ

2 Temmuz 1993 Cuma günü, televizyonlar: Sivas'ta, ülkemizi ortaçağ karanlığına gömmek isteyen şeriatçıların, 4. Pir Sultan Abdal Kültür Şenliği'ne konuk gelen sanatçı ve yazarlara saldırdığını ve onların sığındığı otelin ateşe verildiğini duyurdular. İlk haberlere göre 36 ölü, 60'tan çok yaralı vardı. Ölenlerin kimliği belirlenememişti.

Haberi televizyondan duyar duymaz bir ateş düştü içime. Kaygılar sardı yüreğimi Asım abi ve oradaki birçok sanatçı dost ve gençler için. Telefon eden birçok dost da bu kaygıları paylaşıyordu. Hiçbir haber alamıyorduk. Bilinmezlik kahrediyordu. O akşam ve izleyen gün; yüzü, yüzleri hiç gözümün önünden gitmedi. Çeşitli yüzlerini anımsıyordum Asım Abinin, sanki başına gelenleri sezmiş gibi. Küçücük boyuna bakmadan elinde taşıdığı o ağır çantası, kalın gözlükleriyle, Cağaloğlu'nda sokakta; ya bir dergiye giderken, ya da bir yayıncıya bitmiş bir kitabını götürürken karşılaşıverdiğimizde, yüzüne yayılan o sevecen ve alçakgönüllü gülüşünü görüyordum. "Ölmesin, n'olur ölmesin" diyordum içimden hep bir umudu taşıyarak. Anılar canlanıyordu gözümün önünde bir yandan.

O bir kır çiçeğiydi

Onunla ilk kez Konuk Yayınlarında çalışmaya başladığımda karşılaşmıştık. Kitaplarını, derlemelerini daha önceden okumuştum. İmzasını tanıyordum, ama kendisiyle tanışmamıştık. Onur duydum tanışmaktan, ancak henüz nasıl bir insanla tanışmış olduğumun bilincinde de değildim. Onu tanıdıkça, nasıl güzel, nasıl değerli bir isan olduğunu öğrendim. Kıvanç duydum ilgisinden, sevgisinden mutlu oldum. İnanılmaz derecede sevgi dolu, çalışkan, üretken, alçakgönüllü ve inançlı bir insandı. Sonraları onu daha yakından tanıdıkça yürekli ve direngen kişiliğine, kararlı mücadelesine tanık oldum. 12 Eylül karanlığında, bir çift sıcak söz, bir dost yüzüne gereksinme duyduğum dönemlerde hep gördüm onu, 12 Eylül fırtınası sürükleyip götürmüştü herşeyi, herkesi.

Yazko'ya gelip giderken görürdüm; ülkemizde yaşananlardan kaygılı, üzgün bir anlatım olurdu hep yüzünde. Sonraları Varlık Dergisine gelip gitmeye başladığımda daha sık görmeye başladım onu. Gördüm ki; kaygılıydı, üzgündü, ama yılmamıştı. Üretkenliğine, çalışmalarına hiç ara vermemişti. Kemal Özer'in yayın yönetmenliğini yaptığı o dönemde; sık sık yazılar, derlemeler, çeviriler getiriyordu dergiye, kitaplar hazırlıyordu. Saygı duydum direncine, sürekli üreterek ve umudunu yitirmeden ayakta kalma çabasına. Örnek aldım o günden sonra onu. O karanlık günlerde, solmayan kır çiçeklerine benziyordu. Alçakgönüllü, süssüz, gösterişsiz, ama güzel ve sevecen.. Kış demeden, rüzgâr demeden açan kır menekşeleri gibi korkusuz, papatyalar gibi çoğul ve direngen, kardelenler gibi umut yüklü. Kuşkusuz o bir kır çiçeğiydi. Görkemli vitrinlerde, pahalı ambalajlarda sunulan süs çiçeklerinden değil... O karanlık günlerde açmaktan korkmayan, nazlanmayan, cömertçe kokusunu, rengini, sevgisini çevresine yayan sade bir kır çiçeğiydi. O dönemde bu davranışlarıyla bana: "Menekşeler kaldı yalnız kuytularda./ Saklayıp başlarını / Yeşil yüreciklerinin arasına/ kokularını saçtılar/ sessiz sedasız/ yine ilkyazlarda./ Korkmadan fırtınadan/ rüzgârlardan korkmadan." dizelerini esinlendiren o sevgili, o güzel insan Asım Bezirci...

Sevgi dolu bir öğretmen, tek başına bir okul

Asım Bezirci'nin, genç ozanlara karşı büyük bir sevgisi vardı. Onun bu yönünü, benim gibi birçok yazar, ozan dost da görmüştür. Genç yazar ve ozanlara, büyük bir sevgi, ilgi duyar, sezdirmeden eğitmeye, koruyup yüreklendirmeye çalışırdı. Onun bu yönünü önceleri nasıl adlandıracağımı bilemiyordum. Yoğun insan sevgisine verirdim. Geçtiğimiz günlerden birinde, Kadıköy Kültür Merkezi'nde düzenlenen bir etkinlikte şiir okumaya çıktığımda; en ön sırada oturan Asım abiyi ve onun gülen, sevecen yüzünü gördüm. İşte o an ayrımına vardım. Sevdiği bir öğrencisini heyecanla izleyen, başarısından mutlu olan, onu gü-

lümsemesiyle yüreklendirmeye çalışan bir öğretmenin yüzü vardı karşımda. İşte o zaman kavradım, onun bizler için özverili, gönüllü bir öğretmen, yapıtlarıyla bizi eğiten tek başına bir okul olduğunu... Bazıları bu nitelememi belki abartılı bulabilirler. Ancak; yapıtlarını olabildiğince incelemiş, yazdığı yazılarda onun araştırmalarından son derece yararlanmış bir kişi olarak, benim içten düşüncelerimdir bunlar...

Asım Bezirci'nin yazdığı, derlediği, çevirdiği kitaplar gelişigüzel seçilmiş kitaplar değildir. Hepsi de değişik bir yönüyle yazın ve kültür yaşamımıza katkıda bulunan yapıtlardır. Genç bir ozan, bir yazar adayı olarak o dönemde de kitaplarından çok yararlanmıştım ve hâlâ da yararlanıyorum. Ancak ondan öğrenmem yalnız kitaplarıyla sınırlı kalmadı. Varlık Dergisindeki karşılaşmalarımızda Asım Bezirci ve Kemal Özer ile yaptığımız söyleşilerde her ikisinden de çok şey öğrendik. Bir kez , bir şiirimi örnekleyerek eleştirdi ve şiirde sözcük tasarrufu konusunu anlattı bana, az biraz kaygılı, kırılacağımı düşünerek., Kırılmamış, çok sevinmiştim, ondan bir şeyler öğrenebildiğim için. Genç ozanların başarılarına sevinir, haklarında olumsuz yazılar çıktığında onlardan çok üzülür, avutmaya çalışırdı. Ondan yazın konusunda öğrendiklerimin yanısıra insan olmanın gereğini de öğrendim, onu örnek aldım. Ondan öğrendiğim en önemli şeyse, kendimden başkasının şiirlerine de duyarlıkla, sevgiyle, hoşgörüyle, beğeniyle, anlayışla bakmasını öğrenmek oldu. Varlık Dergisinde yayımlanan daha sonra bir kitabına da aldığı "Güller de Güzeldir Karanfiller de" yazısını okuduktan sonra oldu bu. Her ozanın başka bir biçem, başka bir ses, söyleyiş güzelliğine, kişiliğine sahip olduğunu, birbirine benzer şiirler yazmanın tatsız bir şey olduğunu, ozanların birbirlerinin şiirlerine bu gözle, sevgiyle bakmalarını anlatan bir yazıydı bu. O yazıyı her defasında keyifle ve şair kimliğimin oluşmasında katkısı olduğu için biraz da sahiplenerek okuyorum. Bütün genç yazar ve ozanların da okumasını öneriyorum.

Edebiyatçı kişiliği, devrimci ve barışsever yönü

Asım Bezirci'nin ülkemiz edebiyatında seçkin, doldurulamaz bir yeri vardır. Edebiyat dünyasında, çalışkanlığı, titizliği, üretkenliği her zaman takdir ve beğeniyle karşılanmıştır. Çalışkan, yürekli bir karınca olarak nitelendirilmiştir. Kuşkusuz 67 yaşında 70 yapıt veren, yapıtları üstüste dizildiğinde boyunu aşan bir kişi olarak o, bunu çoktan haketmişti. Türk diline saygı duyan, onu iyi kullanan, anlaşılır bir biçemle yazan güçlü bir kalem olmasının yanı sıra iyi bir çevirmendi. Edebiyatımıza katkısı olacağını düşündüğü kitapları araştırmış, çevirip dilimize kazandırmıştır. Pek çok yazarımız için hazırladığı biyografik araştırma ve deneme kitaplarıysa; genç-yetişkin bütün edebiyatçılara, edebiyata ilgi duyanlara, edebiyat öğrencilerine ders kitabı olacak niteliktedir.

Asım Bezirci'nin sevgisi yalnız şair ve yazarlarla, tanıdığı insanlarla sınırlı değildi. Sonsuz bir insan sevgisiyle doluydu. İçinden çıktığı, bağını hiç koparmadığı halkına büyük bir sevgisi vardı. Kendini halkına borçlu sayıyordu. Bunu "Elbette, halktan aldıklarımızla oluşturduğumuz birleşimleri kafamızda saklamayacağız. Onları hayata geçirmeye, uygulamaya girişeceğiz. Evet, 'devrimci düşünce olmadan devrimci eylem olmaz' ama eylem olmayınca da düşünce bir işe yaramaz. Kuramı kılgıyla (teoriyi pratikle) birleştirmek için sözü geçen birleşimleri, devrimci düşünceleri kitlelere ulaştırmak, yaymak benimsetmek gerekir. Başka bir deyişle, halktan aldığını geliştirip düzenleyerek yeniden halka vermek... Önce halkın öğrencisi, sonra öğretmeni olmak..." (1) sözleriyle belirtiyordu.

Halka borcunu; halkımızın kültürünü, ulusal edebiyatımızı titizlikle araştırarak, yapıtlar vererek ödedi. Pir Sultan Abdal üzerine hazırladığı kitabı bunlardan biridir. Bunun yanısıra; konu üzerine görüşlerini anlatan yazılar da yazdı. Bir yazısında halk kültürünün önemini şöyle vurguluyordu: "Halk kültürü ulusal edebiyata olduğu kadar, devrimci edebiyata da kaynaklık edecek zengin verilerle doludur. Bu verilerin ilerici bir görüş ve çağdaş bir yöntemle değerlendirilmesi edebiyatımıza yeni boyutlar kazandıracaktır. Böylece, hem yazarların halkla bütünleşmesi, hem edebiyat eserlerinin halkça algılanması, hem de emekçi kitlelerin sanatsal eğitimi belirli bir ölçüde kolaylaşacaktır." (2)

Asım Bezirci, esiyle birlikte...

Asım Bezirci'nin kültür ve edebiyatımıza katkıları bunlarla sınırlı değildir. Emekçiler için, halk için edebiyat yaparken; bazen toplumcu gerçekçi yazarlara yöneltilen eleştirileri yanıtlayan, bazen de halk için yazmanın inceliklerini anlatan yazılar yazmıştır: "Bazıları halka seslenmenin kolay olduğunu ve sanatın düzeyini düşürdüğünü öne sürerler. Ben tersine inanıyorum bunun: Sanatından ödün vermeksizin, ilkelliğe, şematikliğe ve popülistli-

ğe kapılmaksızın devrimci bir tutumla halk için yazmak, edebiyatı kitlelere mal etmek hem çok güçtür, hem de yücelticidir. Bundan ötürü, bu güçlüğü yenerek yüceliğe ulaşan yazarlar ne denli kutlansalar yeridir. Nâzım Hikmet'in büyüklüğü burada ortaya çıkıyor. Şiirlerini aydınlar gibi emekçiler de kolaylıkla anlıyor, ilgi ve beğeniyle okuyorlar." (3)

Asım Bezirci, yalnız bir yazın adamı değildir. O inançlı bir devrimci, demokrat, yurtsever ve barışseverdir. Yaşamı boyunca, yapıtlarıyla ve sürekli katıldığı etkinliklerle barış, demokrasi ve insanlığın gelişmesi için uğraşı vermiştir. "Ya yeryüzünde adil ve kalıcı bir barışı birlikte kuracağız ya da toptan hiç olacağız" sözüyle savaş tehlikesini, barış için mücadelenin zorunluluğunu anlatmıştır "Şairlerimizin Diliyle Barış" kitabının önsözünde. O, gerçek bir barışsever ve inançlı bir barış savaşçısıydı. Sözde bir barışsever değildi. 1980 öncesi Barış Derneğine üye olmuş, orada sürdürmüştü mücadelesini. 80 sonrası dernek üyesi olması nedeniyle kovuşturmaya uğramış, yargılanmıştı. Barış için mücadelesine Halkımızın Diliyle Barış, Şairlerimizin Diliyle Barış kitaplarıyla kalıcı katkılarda bulunmuştur. Her çağdaş insan, her devrimci gibi örgütlülüğe, örgütlü mücadeleye inanmış, katılmıştır. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşunda, ülkemiz yazarlarının örgütlenmesinde ve yönetim kurullarında etkin görev almıştır.

Asım Bezirci her devrimci gibi insana ve halka güveniyor, insanın gelişip değişeceğine inanıyordu. Tıpkı şu sözlerle belirttiği gibi: "İnsanoğlunda gerçekliği kavrama/ bilme gücü kadar, onu değiştirme gücü de vardır. Üstelik, insan gerçekliği değiştirirken kendi de değişir. Başka türlü söylersek: İnsanın bilinci gerçekliği yansıtmakla kalmaz, onu öğrenmeye, açıklamaya ve değiştirmeye de yardım eder. Bu işlevlerini yerine getirirken insanın da, dolayısıyla kendisinin de değişmesine yol açar." (4)

Asım Bezirci ile Son Kez Birlikte

Kuşkusuz onun için söylenecekler bunlarla sınırlı değil. Kendisini tanıyan, seven birçok ozan, yazar onun değişik yönlerini anlatan yazılar yazacaklardır. Ben bu satırları onu kaybetmenin verdiği acıyla, belki bazı yönleri eksik bırakarak yazıyorum. İnanıyorum ki, daha kapsamlı araştırmalar, yazılar da yazılacaktır onun hakkında.

Onunla bir kez daha ve son kez birlikte olduk; 5 Temmuz gecesi, yaşamını, mücadelesini ve yazın uğraşını paylaştığı sevgili eşi Refika Bezirci ile birlikte cenazesini alıp Sivas'tan dönerken. Yüreğim acı, öfke ve utançla dolu. Ülkemizin yetiştirdiği en değerli yazın adamımız, o kocaman yürekli küçük adam böylesine bir ölümle can verdiği için. Onu öldürdüler, yaktılar. Ama onu, yapıtlarını, mücadelesini yok etmek olanaksız. Yapıtlarında, araştırmalarında sürecektir yaşamı. Eşinden; Nezihe Meriç, Türk Halk Şiiri, Temele Gül Dikenler, Güle Dil Verenler adlı dört yeni kitabının daha çıkacağını öğreniyorum. O, mücadelesiyle, yapıtlarıyla ölümsüzlüğe ulaşmıştır. Tıpkı kendi söylediği gibi, "..halklar da, edebiyatları da ölümsüzdür... Ölümü yenmek istiyorsak halkın ölümsüzlük ırmağında yunmalıyız!" sözleriyle belirttiği gibi, o ölümsüzlük ırmağında yunmuştur. İnançlı bir devrimci, demokrat, yürekli bir aydın, çalışkan bir karınca ve bir kır çiçeği olarak belleğimizin sayfaları arasında hep kalacak hep yaşayacaktır. Buna inancımla yazımı, onun şu sözleriyle bağlamak istiyorum. "Gelecek; yalanı, kötüyü ve çirkini değil doğruyu, iyiyi ve güzeli seçenlerin olacaktır." ■

(1, 2, 3, 4) Halk, Sosyalizm, Kültür ve Edebiyat / Sanat Emeği Yayınları.

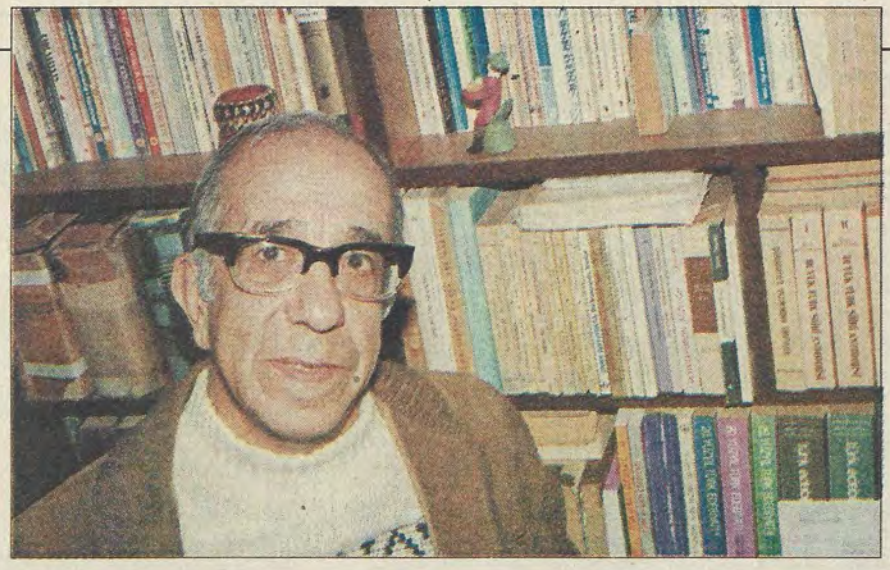

A S I M B E Z İ R C İ

Asım Bezirci 1927'de Erzincan'da doğdu. İlkokulu memleketinde, orta ve liseyi parasız yatılı olarak Erzurum'da okudu. 1946'da Erzurum Lisesi'ni, 1950'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 1973'e kadar Baker firmalarında muhasebe ve murakabe servislerinde şef olarak çalıştı. 1978'de emekliye ayrılarak kendini tümüyle edebiyata verdi.

1950'de *Gerçek* gazetesinde yazarlığa başladı. Gazetede siyasal fıkraların yanı sıra çeviriler ve edebiyat üstüne denemeler yayımlandı. Fikret Arıtel takma adıyla 1955'te *Forum* ve 1956'da *Yeni Ufuklar* dergisinde birkaç eleştirisi basıldı. 1957'de Ankara'da yedek subaylığını yaparken Halis Acarı takma adıyla *Seçilmiş Hikâyeler* dergisi ile *Pazar Postası* gazetesinde sürekli yazmaya koyuldu. 1960'tan sonra birçok dergide göründü. Nurullah Ataç'ın öznel/izlenimsel eleştiri anlayışına karşı nesnel/bilimsel eleştiri çağının açılmasına, yerleşip gelişmesine uğraştı. Ardından, bu yeni anlayışın toplumcu dünya görüşüyle temellendirilmesine girişti. Bu görüşün estetik kuramını oluşturmaya çaba gösterdi.

Ayrıca, edebiyatımızın değişik dönemlerini, sorunlarını, olaylarını, şair ve yazarlarını ele alan deneme, eleştiri, araştırma, inceleme örnekleri verdi. Tevfik Fikret'in, Ahmet Haşim'in, Nâzım Hikmet'in, Cahit Sıtkı Tarancı'nın, İlhami Bekir'in, Sabahattin Ali'nin Orhan Veli'nin bütün şiirlerini derleyip eleştirili /açıklamalı basımlarını hazırladı. *Yeni A, Dönem, Gelecek, Sanat Emeği* ve *YazkoEdebiyat* dergilerinin kurucuları/yöneticileri arasında yer aldı. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yönetim kurulunda bulundu ve 1978'den 1987'ye kadar saymanlığını yaptı. 1963'te *Otağ* dergisinin, 1968'de *Yeni* derginin okurlarınca, yaşayan eleştirmenlerin en beğenileni seçildi. *Rıfat Ilgaz* adlı çalışmasıyla 1989 Ferit Oğuz Bayır Kültür ve Sanat Ödülü'nü kazandı. 1954'ten beri yazdığı, çevirdiği, derleyip düzenlediği yayımlanmış kitaplarının sayısı 70'e ulaşmış bulunuyor. 16'da çeviri kitabı bulunan Asım Bezirci'nin eserleri şunlar.

Çok Kapılı Oda (1961, 3. basım 1990), *Edip Cansever* (1961), *Günlerin Götürdüğü Getirdiği* (1962, H. Contürk'le), *Bilimden Yana* (1963, 3. basım 1989), *Abdülhak Hamit'in "Tarık Yahut Endülüs Fethi"* (1986), *Okuduk-ça* (1967), *Ahmet Haşim* (1967, 5. basım 1986), *Orhan Veli* (1967, 8. basım 1991), *Nurullah Ataç* (1968, 2. basım 1983), *Dünden Bugüne Türk Şiiri* (1968, Antoloji), *On Şair On Şiir* (1971), *Metin Eloğlu* (1971), *Seçme Romanlar* (R. Taner'le, 1973, 4. Basım 1990), *İkinci Yeni Olayı* (1974, 3. basım 1987), *Sabahattin Ali* (1984, 4. basım 1992), *Nâzım Hikmet* (1975, 5. basım 1992), *Bilimden Yana Sosyalizme Doğru* (1976), *Orhan Kemal* (1977, 2. basım 1984), *Halk, Sosyalizm, Kültür ve Edebiyat* (1979), *1950 Sonrasında Hikâyecilerimiz* (1980), *Seçme Hikâyeler* (R. Taner'le, 1981, 3. basım 1991), *Abdülhak Hâmit* (1982, 4. basım 1991) *Pir Sultan* (1986, 2. basım 1991), *Halkımızın Diliyle Barış* (1986, 2. basım 1987), *Şairlerimizin Diliyle Barış* (1987), *İnceleme ve Şiirle Türk-Yunan Dostluk ve Barışı* (1987), *Rıfat Ilgaz* (1988, 3. basım 1992), *Sosyalizme Doğru* (1975, 2. basım 1989), *Deyimlerimizin Sözlüğü* (1990), *Oktay Akbal* (1991), *Sosyalizm ve Edebiyat, Sosyalizmin Işığında Felsefe, Bilim ve Din* (1993), *Nezihe Meriç* (çıkacak), *Türk Halk Şiiri* (çıkacak), *Temele Gül Dikenler* (çıkacak), *Güle Dil Verenler* (çıkacak).

Asım Bezirci'ye ilişkin daha çok bilgi için şu kaynaklara da bakılabilir: *Mehmet Seyda'nın Edebiyat Dostları* (1970) kitabı ile *Sanat Emeği* (Mayıs 1978), *Sanat ve Toplum* (Ocak 1979), *Dönemeç* (Şubat 1981) dergileri ve *Edebiyat Cephesi* (1979, sayı 18-20; 1980, sayı: 21), *Eleştiri* (Mart 1980) gazetelerinin özel bölümleri. ■

Metin Altıok

Sivas katliamında ağır yaralanan ve dergimiz baskıya girdiği anda da ölüm haberini aldığımız Metin Altıok, 1940 yılında İzmir'de doğdu. Orta öğrenimini Karşıyaka Lisesi'nde, yüksek öğrenimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamladı. Bir süre memurluk yaptıktan sonra öğretmenlik mesleğini seçti. Dost, Soyut, Türk Dili, Köken, Oluşum, Sesimiz, Cumhuriyet, Türkiye Yazıları, Gösteri dergi ve gazetelerinde yayımladığı şiirlerinde öz ve biçim kaynaşmasının, taze bir duyarlığın başarılı örneklerini verdi. Kuşağının verimli şairlerinden biri olarak tanınan Altıok, özel ve genel durumlarda yaşadığı tepkileri, hangi tutkuların, eğilimlerin egemenliğine girmişse onları dile getirdi. 1976 yılında yayımladığı ilk kitabı "Gezgin"den sonra sırasıyla şu kitaplarını yayımladı: Yerleşik Yabancı (1978), Kendinin Avcısı (1980, Ömer Faruk Toprak Şiir Ödülü'nü Ahmet Telli ile paylaştı), Küçük Tragedyalar (1981), İpek ve Klabtan (1987), Gerçeğin Öte Yakası (1990, 1991 Cemal Süreya Şiir Ödülü), Süveyda (1991) ve Alaturka Şiirler (1992). ■

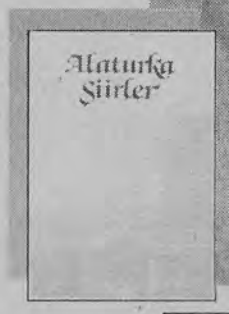

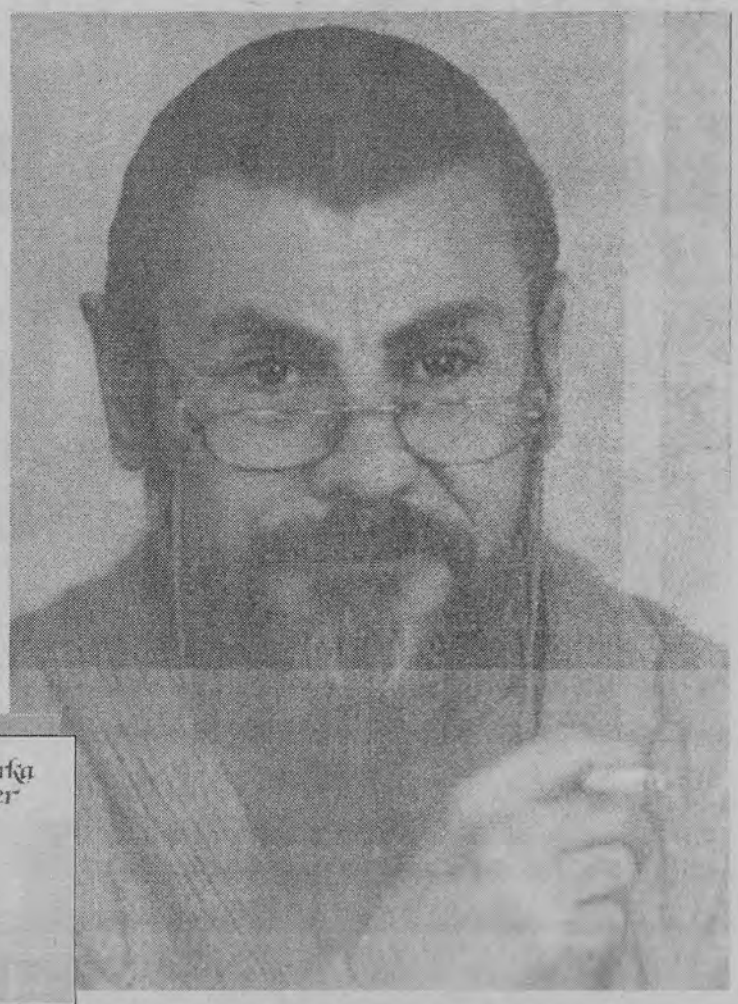

METİN'Lİ EŞİK

Dur sana deyivereyim;
Köşe başını tutmuş
Bu isli leylâk kokusu,
Artık umursanmayan
Yitik bir sevdanın
Boynu bükük tortusu

Zaman değil de akan
Sanki bir kırtipil
Zenne bozuntusu.
İğdiş miğdiş yine de
Zorluyor kulakları
Helmelenen uğultusu.

Dur sana deyivereyim;
Eh bu kadarına da
Hani pes doğrusu.
Kur'an rahlesinde
İstavroz pışpışlıyor
Eloğlunun hin sofusu.

Duydun mu nasıl da
Çıkıverdi ağzımdan;
Metin usta, canım usta,
Bu soyadı sana haram.
Baki selam, baki sevgi,
Hiç unutmam, hiç unutmam.

Metin Altıok

Behçet Aysan

Sivas'taki katliamda yitirdiğimiz insanlarımızdan biri de şair Behçet Aysan'dı.. Aysan 1949'da Ankara'da doğdu. Ortaöğrenimini Kuleli Askeri Lisesi'nde tamamladı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okurken 1972'de, Ceza Yasası'nın 141. maddesine aykırı eylemde bulunduğu savıyla tutuklandı. Türk Haberler Ajansı ile Yankı dergisinde gece sekreterliği yaptı. Birkaç defa ara verdiği tıp öğrenimini 1984'te bitirdi. İlk şiirleri Türk Dili, Yusufçuk, Tan, Yazın ve Yarın dergilerinde yayımlanan Aysan, özgün tamlamaları ve işlediği temalara egemenliği ile dikkat çekti. 1983'ten sonra özellikle Düşün, Sanat Rehberi, Broy, Gösteri dergilerinde yazdı. "Eylül" adlı basıma hazır kitabında topladığı şiirleriyle 1986 Ceyhun Atuf Kansu Ödülü'nü kazandı. Aysan'ın şiir kitapları şunlar: Karşı Gece (1983), Sesler ve Küller (1984 Yaşar Nabi Nayır Şiir Ödülü), Deniz Feneri (1987,Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü). Behçet Aysan'ın sayfamıza aldığımız şiiri, Asım Bezirci'nin derlediği "Türk ve Yunan Şairlerinin Diliyle Barış ve Dostluk Şiirleri" antolojisinde de yer alıyor. ■

Palanga

çıkarın rüzgârın kelepçesini
size soracak sonra yıldızlar
dağlar koşacak denize doğru
günler ise özgürlüğe doğru
çıkarın rüzgârın kelepçesini.

çıkarın sözün ağzından kilidi
size soracak sonra geleceğimiz
evlere giden kanlı giysilerle
baharda açan kardeşim gelincik
çıkarın sözün ağzından kilidi.

çıkarın ışıkların peçesini
hapishanelerin taş avluları
ve mezarlarda dolaşan analar
şarkılarımızın acılı ezgileri
çıkarın ışıkların peçesini.

birlikte yürüsün gölgeleri
birlikte yürüsün ölülerimizin.

onu tanımıyordum hiç görmemiştim
sinemanın önünde buluşacaktık
yakasında bir kırmızıkaranfil
benim elimde ikiye katlanmış
bir avgi olacak.

buluşma saati geçti
kimse gelmedi.

anlamıştım
sintağma alanına kaçmaya başladım.

peşimdeler.

geceye kadar koştum
koyu bir karanlığın içinde.

barba hristos'un anlattıkları
hep aklımdaydı, eski kapetan.

bir gün başkaları da bizi anlatacak
hazır olalım sözlerin
pas tutmayanı için
çamura bulanmamış çığlıklara.

adımız buydu diyelim
yerimiz buydu, işte tarih

ölü ellerle değil
sevgiyle yarattığımız
işte gökyüzü

adımız buydu bir aşk adı
rüzgârımız denize doğru
ak köpüklü denize
eşitliğin barışın kardeşliğin
yeleleri terli kanatlı atına.

ak köpüklü denize.
poseidon'un altın arabasıyla
dolaşmaya.

"günlerce dolaştılar ormanlarda
ve korularda ve pınar başlarında
ve bütün ırmakların kıyılarında

onu aradılar, artemisi.

sonunda bir denizde yakanırken
buldular, artemis başladı kaçmaya
o kaçtı, onlar kovaladı, o kaçtı

naksos adasına vardılar.

orada artemis ansızın yok oldu
yerini sütbeyaz bir dişi geyik aldı.

iki kardeş artemisi unutup, geyiği kovalamaya
başladı bu kez, birbirlerinden ayrıldılar

ağaçların arasındaydılar.

bir süre sonra otos geyiği gördü
ephialtes de görmüştü.
tam ortalarındaydı geyik

birden mızraklarını savurdular

o anda geyik kayboldu gitti.

otos'un mızrağı ephialtes'e
ephialtes'in mızrağı otos'a.

öldüler.

poseidon'un oğullarıydılar."

(Deniz Feneri*)

* Bu eser, 1986 Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü'nü kazanmıştır.

O dev bir yazı makinesiydi

Hançerlioğlu'suz iki yıl

Orhan Hançerlioğlu 1916 yılında İstanbulda doğdu. 9 Temmuz 1991'de gene aynı kentte öldü. Yazı yaşamına şiirle başladı, ardından öykü ve romanları geldi. Sonraları tamamen araştırmaya yöneldi. Dev boyutlu ansiklopediler ve sözlükler ortaya koydu.

ALPAY KABACALI

Orhan Hançerlioğlu iki yıl önce, 9 Temmuz 1991'de aramızdan ayrılmıştı.

Düşünce, felsefe, ekonomi, dil alanlarındaki yapıtlarıyla Aydınlanma'mıza katkıda bulunan Hançerlioğlu, 1950'lerde yazdığı sekiz romanı ve öyküleriyle Türk edebiyatına da emek vermiş bir kişiydi. Düşünce alanında yapıtlar vermeye yönelmesini şöyle açıklıyordu: "Onlar (romanlar) beni doyurmuyordu. İnceleyince neden doyurmadıklarını buldum. Bilgi eksikliğim vardı. Ondan sonra şu kanıya vardım ki, sağlam bir kültür temeline oturtmayınca iyi sanat yapılamaz. Sözde, sağlam bir kültür edindikten sonra edebiyata gelecektim."

1988-90'da Cumhuriyet'te yayımlanan, sonradan "Kültürümüzde İnsan Adaları" genel başlığını verdiğim portre-röportajları hazırlarken Orhan Hançerlioğlu'na da görüşme isteğimi iletmiştim. Yoğun çalışmalar içinde olduğunu, basınla görüşmekten kaçındığını, ama benimle görüşeceğini söyledi; Mason Derneği'nin adresini verdi. "Ben Masonların başıyım," dedi. "Orada buluşalım."

1988 aralığının yağmurlu bir gününde Mason Derneği'nde yaptığımız görüşmenin özeti 2 Ocak 1989 günlü Cumhuriyet'te yayımlandı. Ölümünün ardından, konuşmamızın tümünü banttan çözdüm; bunun ilk bölümü de 1 Ağustos 1991 günlü Cumhuriyet Kitap'ta çıktı. Bu ölüm yıldönümünde, konuşmamızın yayımlanmamış son bölümünü sunuyorum.

FELSEFE NEDİR?

"Bütün düşünce akımlarını, felsefe akımlarını incelediniz, kitaplar yazdınız. Kendinizi hangi akıma yakın buluyorsunuz?" diye sorduğumda, Hançerlioğlu, "Akım diye bir şey yoktur aslında. Bilimsel felsefe tektir" demişti.

Bilimsel düşünceyi nasıl tanımladığını sormuştum.

"Bilimsel düşünce, bilimin son verilerine göre pratikle tanıtlanmış olan düşüncedir," diyerek görüşlerini açıklamaya başlamıştı. Ona göre, felsefe bir spekülasyon olarak, kurgusal felsefe olarak başlamıştı; bilimlerin gelişmesiyle felsefe de gelişmişti. Bugünün felsefesi, bilimden, bilimin verilerinden çıkarılıyordu. Açıklamalarını şöyle sürdürmüştü:

"Biliyoruz, bir sözcükler var, bir kavramlar, bir de kategori dedikleri ulamlar var. İnsanlar günlük yaşamlarında sözcüklerle konuşurlar. Kavramlar bilimsel anlam verir. Ve her bilime göre de değişir. Madde kavramını ele alalım. Biz buna Türkçemizde özdek diyoruz. Özdek kavramı matematikte başka türlü tanımlanır, fizikte başka türlü, kimyada başka türlü... Buna çok dikkat etmek gerekir. O tanımı, yani fizikteki tanımı kimyada kullanmamalısınız. Kullanamazsınız da. Kullanırsanız yanılgaya düşmüş olursunuz. Şimdi işte felsefe nedir? Felsefe, bütün bu tanımların hepsini toplayıp evrensel bir tanım yapar ki, ona ulam (kategori, Osmanlıca: Makule) diyoruz. O hepsini birden tanımlar. Sözgelimi, maddenin felsefi tanımı: Bilincin dışında ve bilinçten bağımsız olan her şey maddedir. Bu kadar. Yanıltan nokta şu: Maddeyi katı, sert, elle tutulur bir şey sanırlar. Oysa madde bir kavramdır. Evrende madde yok! Maddenin biçimleri var. Nasıl ki meyve de yok. Armut var, kavun var, incir var, kiraz var... Meyve, bütün bunlardan çıkarılmış bir kavram. Madde, özdek dediğimiz şey de, bütün özdeksel şeylerden çıkarılmış bir kavram. Buna enerji dahil, elektromanyetik alan dahil."

Orhan Hançerlioğlu'na, Türk düşünce tarihi üzerinde çalışmayı düşünüp düşünmediğini sordum.

"Hayır," dedi. "Bütün gücümü bir Türk Dili Sözcüğü'ne ayırıyorum. İki yıldır bunun üstünde çalışıyorum."

"DİLİMİZİ GELİŞTİRMEK GEREK"

Böylece Türkçe konusuna gelmiş olduk. Orhan Hançerlioğlu, sözcüklerin üzerine basa basa görüşlerini açıklamaya başladı:

"Neden Türkçe? Bir kere bunun üzerinde anlaşalım. Hep tartışılıyor, ama kimse bunun bilimsel nedenini açıklamıyor. Oysa çok basit. Bunu bir şovenizm, aşırı milliyetçilik sanıyorlar. Hani, "Biz Türküz, Türkçe konuşmalıyız..." Gerçekte böyle değil, bunun gerekçesi bu değil. Bunun gerekçesi şu: Osmanlıca denilen karışık dil, on altı dilden oluşmuştur. Onlardan biri Türkçe'dir. İçinde Arnavutça bile var... Ermenice, Fransızca, İngilizce, Arapça özellikle Farsça... Dille düşünce arasında öyle bir bağlantı var ki... Dil düşünceyi geliştirir, düşünce dili. Bunun en belli örneği de hayvanlar. Hayvanların düşünceleri yok, çünkü dilleri yok. Demek ki düşüncemizin

gelişmesi için dilimizin gelişmesi gerekir. Dilin gelişmesi içinse türetilmesi gereklidir. Yani dilin gelişmesi demek, türetilebilir olması demektir. Bu çok önemli! Türetilebilmek için ise, kök anlamının bizim olması gerekir. Sözgelimi istiklâl sözcüğü yüzyıllarca kullanılmıştır. O kökten, kıllet kökünden iki tane türetilebilmiş: İstiklâl, müstakil. Kök bizim değil, neresini türetirsiniz bunun? Buna karşılık, bağgillerden bağımsızlık... Bağ kökünden 38 tane türetmiş bulunuyoruz. Daha 138 tane de türetiriz. Bağımlı, bağımsız, bağlaşık, bağdaşım... İstediğiniz kadar türetin, çünkü kök sizin! Türetemeyince beynimizi de geliştiremiyoruz. düşüncemizi geliştirmek için dilimizi geliştirmek gerek. Dilimizi geliştirebilmek içinse, dilin türetilebilir olması gerek. Dilin türetilebilir olması için de Türkçe olması gerek."

Türkçe Sözlük'ü (1992'de Türk Dili Sözlüğü adıyla yayımlandı) hangi yöntemlerle hazırlandığını sordum. Aynı coşkuyla sürdürdü:

"Türkçe nedir, bu on altı dilin içinde hangisi Türkçe? Bu çok zor bir iş. Ama çok zevk alarak çalışıyorum. Sözgelimi bugün amaç sözcüğünü birçok kimse Türkçe sanır. Türk Dil Kurumu sözlüğüne bakın, Türkçe olarak gösterir. Değil. Farsça. Çok eskiden Orta Asya Türkleri ummaç derlermiş. Farslar bunu almışlar, amaç yapmışlar. Hatta amaçgâh diyorlar; nişangâh, hedef anlamında. Biz de onlardan yeniden alıp Türkçe diye kullanmışız. Erek, gaye anlamında. Sözde Türkçeleştirdik... Ben yirmi beş yıl Türk Dil Kurumu'nda yönetim kurulu üyeliği yaptım. Hep seçildim. Ama o Türkçeleştirmelerin yüzde 90'ı Türkçe değil. Sözgelimi sermaye, kapital yerine anamal dedik. Mal, Türkçe değil. Animizm yerine canlılık dedik, Türkçe değil. Çünkü can Türkçe değil! Ruhiyat yerine ruhbilim... Ne farkeder? Ruh Türkçe değil ki... Onun için, Türkçeyi bulup çıkarmak çok zor. Ama çok zevkli bir çalışma yapıyorum, iyi bir sonuç alacağımı umuyorum. Tabii üstadlarım önümde açık. Şemseddin Sami başta olmak üzere... Özellikle Divanü Lûgatit Türk... Sonra Kaşgarlı Mahmud, çok önemli. Hazine, benim için hazine... Sonra Hüseyin Kâzım Kadri Beyin dört ciltlik koca in-folio baskı Büyük Türk Lûgatı. İsmet Zeki Eyüboğlu'nun çok iyi çalışmaları var. Harika bir etimoloji sözlüğü çıkardı, ikinci cildini hazırlıyor. Biliyorsunuz, etimoloji sözlüğü kolay iş değil. Biz otuz yıl önce Dil Kurumu'nda Hasan Eren'e ısmarladık, otuz yılda hâlâ yapamadı."

Yeni Dil Kurumu üzerine görüşlerini sordum. Hançerlioğlu iyi şeyler söy-

lemedi. "Apartman kapıcısının vasiyetini bile değiştiremezsiniz, Atatürk'ün vasiyeti değiştirildi," dedi. "Bunları yazmasanız iyi edersiniz," diye ekledi.

TİYATRO, SİNEMA, TAKMA ADLAR, MASONLUK....

Orhan Hançerlioğlu tiyatroyla da ilgilenmişti; Musahipzade Celal'in Bütün Oyunları'nı baskıya hazırlamıştı. Bu konudaki sorum üzerine şunları söyledi:

"Şehir Tiyatroları'nda müdürlük ettim. Musahipzade o zaman benim memurumdu. Dramaturg olarak görevlendirilmişti. Amacımız aylık vermekti ona, kendisinden bir iş beklediğimiz yoktu. Musahipzade çok önemli bir yazar. Ama bugün Musahipzade'nin bütün esprisi Osmanlıca ile alay etmektir. O dili bilmiyorlar ki bugün... Çocukluğumda babam götürürdü beni, arkadaşları yerlere yatarlardı gülmekten. Çünkü anlarlardı o esprileri." Hançerlioğlu örnekler verdi. "Bugün kim anlar da kim güler? Musahipzade bu demektir."

Hançerlioğlu'nun 1950'lerdeki senaryo çalışmalarından da söz ettik. "Onlar para kazanmak için yaptığım şeyler," dedi. "Aslında bana bir sürü senaryo yazdırdılar, kendi adlarını kullandılar. Öyle patronlar vardı bir zaman, kendini senarist olarak kabul ettirmek isteyen... Bunların içinde ünlü senaryolar da vardır. Öldüren Şehir gibi..."

Elli dolayında takma ad kullanmıştı Orhan Hançerlioğlu. Buna ilişkin sorum üzerine, "Beş Sanat diye bir dergi çıkardım," dedi. "Finanse eden, Eminönü Halkevi'ydi. Başkanı Kemal Çilingiroğlu arkadaşımdı, bana rica etti. Ben de etrafıma arkadaşlarımı topladım. Sabahattin Kudret Aksal, Necip Alsan, Baha Çalt'lar filan... Orhan Veli de arasıra bize şiir verirdi. İki yıl bir sürü takma ad kullandım orada. Sonra kimi gazetelerde günlük fıkralar yazdım, takma adlarla. Aslında sevmediğim işlerdi onlar."

Konuşmamızın sonunda, sorularım üzerine, Masonlukla ilgili bilgiler de verdi Hançerlioğlu.

"Masonluk bilindiği gibi bir şey değil," diye başladı. "Hep yanlış anlaşılmıştır, gizli kapaklı bir dernek sayılmıştır. Aslında güzel bir dernektir. Beni çok gençken aldılar. O zaman bir merakla girdim. Girince tutuluyorsunuz... Bugün başkanlarıyım."

Hançerlioğlu'nun bu konudaki açıklamalarını, Masonların 1964'te ikiye ayrılmaları olayı üzerine anlattıklarını 2 Ocak 1989 günü Cumhuriyet'te yayımlanan yazıma aktardım.

NERDE YAKMAYAN O GÜNEŞ?

İkinci ölüm yıldönümünde, düşünce ve edebiyat alanlarımıza katkılarından dolayı anısı önünde saygıyla eğildiğimiz Orhan Hançerlioğlu, radyo konuşmalarını dinleyenlerin anımsadıkları o tok ve gür sesiyle gençlik şirlerinden birini okuyor ses alma aygıtına şimdi:

Nerde yakmayan o güneş,
Nerde üşütmeyen o rüzgâr?
Nerde, nerde anneciğim
Bana vadettiğin bahar?

ORHAN HANÇERLİOĞLU'NUN ESERLERİ

Kıvılcım (Şiirler, 1936); Karanlık Dünya (Roman, 1951); Büyük Balıklar (Roman, 1952); İnsansız Şehir (Öyküler, 1953); Oyun (Roman, 1953); Ekilmemiş Topraklar (Roman, 1954); Ali (Roman, 1955. Bu roman Türk Dil Kurumu 1956 Edebiyat Ödülünü kazandı.); Kutu kutu İçinde (Roman, 1956); Yedinci Gün (Roman, 1957); Bordamıza Vuran Deniz (Roman, 1960); Başka Dünyalar (Karanlık Dünya, oyun, Kutu Kutu İçinde'nin bir arada basımı, 1962); Bütün Romanları (2 cilt); Erdem Açısından Düşünce Tarihi; Mutluluk Düşüncesi; Özgürlük Düşüncesi; Düşünce Tarihi (1983); Felsefe Sözlüğü; Ekonomi Sözlüğü (1986); Ticaret Sözlüğü (1982); İnanç Sözlüğü (1975); İslam İnançları Sözlüğü (1984); Felsefe Ansiklopedisi -1 (Kavramlar, Akımlar. 7 Cilt); Felsefe Ansiklopedisi -1 (Düşünceler. 2 Cilt); Toplum Bilim Sözlüğü (1986); Ruh Bilim Sözlüğü (1988); Türk Dili Sözlüğü (1992)

Vitrindekiler

Tarihsel Materyalizm Üzerine Mektuplar (1890-1894)/ *Friedrich Engels/Çeviren: Öner Ünalan/Bilim Ve Sosyalizm Yayınları/52 s.*

Elimizdeki kitap, Engels'in yaşamının sonyıllarında yazdığı ve genellikle "tarihsel materyalizm üzerine mektuplar" diye bilinen mektuplarını içeriyor. Bu mektuplar marksizmin kurucularının işledikleri biçimiyle materyalist tarih görüşünün önemli yanları üzerine bilgi veriyor ve bugünkü kabalaştırmacı marksist felsefenin yorumlarına karşı etkili olarak kullanılabilen kanıtlar getiriyor. Kitaptan özellikle Engels'in şu sözlerinin altını çizmek gerekiyor: "... Bugünlerde materyalist tarih anlayışının tehlikeli bir yığın dostu var; onlar bu anlayışı tarihi incelememek için bir bahane olarak kullanıyorlar. Marx haklı olarak, yetmişlerin sonlarında Fransız 'marksistler'i eleştirirken şöyle diyordu: 'Bütün bildiğim bir marksist olmadığımdır.'" (....) "Gençlerin bazen ekonomik yanı ona uygun olandan daha çok vurgulamaları olgusundan Marx'la benim de kısmen sorumlu tutulmamız gerekir. Hasımlarımız karşısında onların yadsıdıkları ana ilkeyi vurgulamamız gerekiyordu; ne var ki, etkileşime katılan öbür etkenleri onlara uygun ölçüde vurgulayacak ne zaman, ne yer, ne de fırsat bulabildik. Ama bir tarih kesimini sunmaya, yani teoriyi pratiğe uygulamaya girişildiğinde sorun farklıydı ve hiçbir yanlışlığa izin yoktu. Ama, ne yazık ki,yeni bir teorinin ana ilkelerini, her zaman doğru biçimde olmasa bile, özümser özümsemez o teoriyi tümüyle anladıklarını sananlar pek sık görülüyor. Şimdilerde yeni 'marksist' olmuşların birçoğunu bu eleştirinin dışında sayamam; çünkü en şaşırtıcı saçmalıklar o çevrede üretiliyor..." (....) "...Sonra, politik güç ekonomik bakımdan etkisizse, proleteryanın politik diktatörlüğü için neden savaşıyoruz? Zor da (yani devlet gücü de) ekonomik bir güçtür!"

Demokrasi Köyü/*Can Ozan/ Papirüs Yayınları/120 s.*

Mizah, gerçekleri dile getirmenin yaygın yollarından biri. Bu nedenle mizah için, insanımızın mayası dense yeri. Nitekim ülkemizdeki çarpık, iğreti ekonomik, politik ve sosyal gerçeklikler, geleneksel mizahtan alınan güçle öyle bir dile getirilmekte ki... İlgili konu, olay ve bu olaylar içinde etkin şahıs, politikacı vb. akla hep o mizah fıkra ya da öyküyle gelmekte. Daha önce "Demirel-İnönü", "Kelek Çıkanlar", "Pirzola", "Akbulut Fıkraları", "Politikabesk", "Fıkralarla Liderler", "Kızma Birader", "Fıkralarla Ünlüler" adlı kitapları çıkan Can Ozan, büyük mizahçılar yetiştirmiş ülkemizde kalemi gittikçe güçlenen adı yaygınlaşan mizah yazarlarımızdan. Ozan, bu öykülerinde son dönemde tanık olduğumuz ve yaşamımızda silinmez izler bırakan karakol, işkence, ihbar vb. gerçekliklerle basiretsiz muhalefeti ve kapkaççı iktidar politikacılarını anlatmış.

Hoşçakal Amerika/*Muzaffer Abayhan/Papirüs Yayınları/ 160 s.*

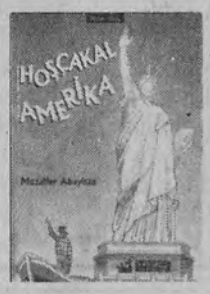

Kitap, Muzaffer Abayhan'a "Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Birincilik Ödülü", "Abdi İpekçi Aşk Hikayesi Yarışması Birincilik Ödülü" ve "Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü" olmak üzere üç ödül kazandırdı. Hemen her konuya kalemini batırıp çıkaran Abayhan'ın "Hoşçakal Amerika"sı Amerika'da yerleşmiş olan Türkler üzerine yazılmış öykülerden oluşuyor.

Alman Kültüründe Türk İmgesi -2/*Onur Bilge Kula/ Gündoğan Yayınları/208 s.*

Kültürlerarası eğitim ve iletişim konusunda Almanya'da ve Türkiye'de yayımlanmış kitapları ve bilimsel yazıları, uluslararası kongrelere sunulmuş bildirileri bulunan Onur Bilge Kula, üç yıldan beri "Alman Kültüründe Türk İmgesi" üzerinde çalışmakta ve araştırmasının sonuçlarını yayımlamakta. Elimizdeki kitabın ilk bölümü geçen yıl yine aynı yayınevi tarafından yayımlanmıştı.

Uzun Bir Göç Öyküsü/ *İbrahim Sevimli/Belge Yayınları/346 s,*

Son günlerdeki ırkçı saldırılar nedeniyle dahabir ön plana çıkan, Avrupa'daki Türkiyeliler üzerine ilginç bir araştırma. Milyonlarca insanımızı ilgilendirmesine karşın Avrupa'daki göçmen işçilere ve bunların daha sonraki kuşaklarına ilişkin yayınların olmayışı önemli bir eksiklik. İbrahim Sevimli'nin kitabı, olaya sol perspektiften bakan bir çalışma. Halk olmanın., göçmen olmanın, azınlık olmanın ve ulusallığın özgül renkleri birbirine geçmiş vaziyette. İbrahim Sevimli çalışmasında, bu farklı renkleri birbirinden ayrıştırmaya ağırlıklarını saptamaya çalışıyor. Bu konuya ilişkin farklı yaklaşımları tartışıyor. Özellikle Mölln ve Solingen olaylarından sonra çok daha büyük bir anlam taşıyan, olayları kavramamıza, köklerini algılamamıza yardımcı olan bir çalışma.

Keçi ve Zina/ *Mahmut Tolon/ Sel Yayıncılık/155 s.*

"Eğer bir Alamancı tanıyorsanız, memursanız, gazeteciyseniz, hekimseniz, hindileri severseniz, kendiniz Alamancı iseniz veya sadece üremeyi seviyorsanız okuyun bu kitabı" demiş yayınevi kitabın arka kapağında.

Kendin Yardım Et Kendine, Bunu Başkasından Bekleme/ *Joseph Kirschner/Çeviren: Suzan Çekinirer/Arıtan Yayınevi/ 304 s.*

Daha doğumumuzdan itibaren, çeşitli çevrelerin biziistedikleri gibi biçimlendirmek eğilimleri ile etrafımız sarılır. Bizden; uslu çocuklar, itaatkar öğrenciler, çalışkan kadınlar ya da erkekler, kurallara uyan vatandaşlar, uysal alıcılar, sadık seçmenler ve inançlı kullar olmamızı isterler. Ama bu, bizi mutsuz kılar. Bağımlılıktan ve yönetilmekten kurtulup kendi yaşamınıza istediğiniz yönü vermek için iyi bir kılavuz "Kendin Yardım Et Kendine, Bunu Başkasından Bekleme".

Yeni Alman Edebiyatı Tarihi/ *Prof. Dr. Gürsel Aytaç/ Gündoğan Yayınları/460 s.*

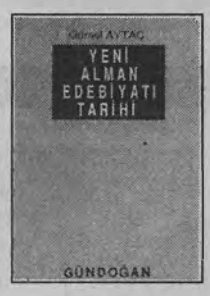

16. yüzyıldan 20. yüzyıla kadarki Alman edebiyat tarihini, edebiyat akımlarını, bu akımların dayandığı düşünceleri, sosyal ve tarihi temelleri, yazarları, şairleri ve eserlerini tanıtmayı amaçlayan Gürsel Aytaç kitabını iki cilt olarak düşünmüş. Kitabın bu ilk cildi daha önce Kültür Bakanlığı tarafından iki kez yayımlanmıştı. Avrupa kültürünün bir parçası olan Alman edebiyat tarihini tanımak edebiyat severlerimiz için Batı kültürüne ve edebiyatlarına bu pencereden bakmak isteyenler için iyi bir fırsat Aytaç'ın kitabı.

Psikanaliz ve Din/*Erich Fromm/Çeviren:Aydın Arıtan/ Arıtan yayınları/174 s.*

Erich Fromm'un bütün eserlerini yayımlamayı düşünen Arıtan Yayınevi ilk olarak yazarın bu kitabını seçmiş. Fromm'un "Psikanaliz ve Ahlak" adlı kitabında ortaya koyduğu düşüncelerinin bir devamı. Yayınevi bu kitaptan önce "Psikanaliz ve Ahlak"ı yayımlasaydı daha iyi ederdi sanırız.

Çağdaş Sosyoloji Kuramları/ *Margaret M. Poloma/Çeviren: Hayriye Erbaş/Gündoğan Yayınları/360 s.*

Durkheim, Weber, Simmel, Marx ve diğer klasik kuramcılarla tanışık olanlara yardımcı olmak üzere tasarlanmış olan "Çağdaş Sosyoloji Kuramları", çağdaş kuramlara bir çerçeve ve temel bir gözden geçiriş oluşturuyor ve yarının kuramcılarını anlamak için bir yaklaşım sunuyor.

Köpeğiniz ve Siz/*Filiz Ateş Anğ-Emel Tezcan/Mavibulut Yayınları/188 s.*

Dostumuz, oyun arkadaşımız, yardımcımız, bekçimiz olan köpekleri sevmeyenimiz azdır. Pek çoklarımızın bir köpek sahibi olmasına da yol açan bu sevgi köpeklerle birlikte uyumlu, sorunsuz bir hayat

sürmek için tek başına yetersiz kalıyor. Köpek almak, bakmak isteyen bir çok insan, hiç hesaplamadığı halde karşısına çıkan sorunlar yüzünden bu sevdadan vazgeçmeye zorlanıyor. Oysa köpekli hayat, hem birtakım sorumluluklar üstlenmemizi, hem de onu nasıl eğiteceğimiz, besleyeceğimiz, ona nasıl davranacağımız hakkında bilgi sahibi olmamızı gerektiriyor. Bir köpeğin bizimle uyumlu yaşayabilmesi, ileriki yaşlarında sağlıklı olması için onu bebekliğinden başlayarak nasıl beslemeli, nasıl eğitmeli, hastalandığında ne yapmalıyız? Hatta daha herhangi bir köpekle uzun süreli bir ortak yaşama başlamadan önce, kendi koşullarımıza uygun bir köpek seçebilmek için neler bilmeliyiz? Bahçemiz varsa hangi cins, bir apartman dairesinde oturuyorsak hangi cins bizim koşullarımıza uygundur? Hangileri nelerden hoşlanır, nelere uyum sağlayamaz? Ya da bambaşka bir soru: Küçük bir çocuğunuz var ve bir de köpeğiniz olsun istiyorsunuz; köpekle çocuğun birlikteliği sizin için ayrı bir sorun kaynağı mı olacak? Tersine, bu sizin için yaşamı kolaylaştıracak bir etkene dönüşebilir mi? Elimizdeki kitap, hem bir defa köpek dünyasına adım atmış, dolayısıyla bu tutkudan sıyrılması imkansız kişilerin köpeklerle ortak yaşamını kolaylaştırmak için hem de köpekleri seven, onları tanımak ve belki bir gün köpek sahibi olmak isteyenlere yardımcı olmak için yazılmış Filiz Ateş Anğ ve Emel Tezcan tarafından.

Türkiye'de Siyaset ve Devletçilik/*Dr. İlhan Keser/ Gündoğan Yayınları/190 s.*

Son yıllarda devletin ekonomik ağırlığının giderek azaltılması ve ekonomik etkinliklerinin ortadan kaldırılması yanlısı görüşlerin yanında ekonomide bir "kambur" olarak nitelendirilen KİT'lerin sorunlarını çözmeye yönelik KİT mülkiyetinin yerli ve yabancı sermayeye satışı anlamında "özelleştirme", kamuoyunun çok ilgilendiği sorunlardan biri olmuştur. Kalkınma çabası güden ülkemizde, sosyal ve ekonomik yapı sorunlarının büyük bir öncelik ve ağırlık taşıması kaçınılmazdır. İlhan Keser kitabında, resmi görüşün kamu ağırlıklı ekonomi politikalarının ve ekonomik görüşlerinin, Türkiye'nin sosyal ve siyasal yaşamındaki oluşumlara katkısı, tarihsel gelişme boyutunda işlevve amaçları yönünden, başlangıcından bu yana KİT'lerin oluşum ve yapılanma sürecini de tarihsel bir temele dayandırarak siyasal ve ekonomik devletçilik çerçevesinde inceliyor.

İstanbul'un Son Kullanma Tarihi/*İlker Sarıer/Pera Orient Yayıncılık/146 s.*

Sabah Gazetesi yazarlarından İlkerSarıer İstanbul'a vurgun bir yazar. Bu İstanbul sevdalısı hem bu kentte yaşamanın ayrı bir lezzet olduğuna inanıyor, hem de ruhunda kalabalık diktatörlüğünün ağırlığını hissediyor ve bu yüzden değişik açılardan şehir yaşamını kurcalıyor kitaptaki yazılarında.

Yeni Rubailer/*Recep Bulut/ Sam Yayınları/120 s.*

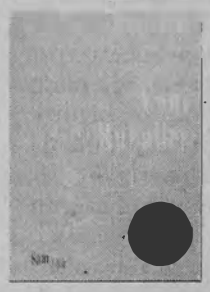

Köy Enstitüsü çıkışlı Recep Bulut'un "Beyaz Mavi", "Doğudan Çizgiler", "Halk Trenleri", "Atatürk Atatürk" ve "Nisandaki Güneşler Köy Enstitüleri" kitaplarından sonra rubaileri yeni bir anlayışla yazdığı şiirlerini toplamış bu kitabında.

Aşk ve Prelüdler/ *Hüseyin Alemdar / Broy Yayınları /80 s.*

Hüseyin Alemdar, 1990 Cemal Süreya Jüri Özel Ödülü'nü kazanan Aşk ve Prelüdler'de, imgelerine sinematografik bir boyut getiriyor. Yaşadığı ayrıntılar; "meşe, eğrelti kokularıyla", "kurusoğan, kuşburnu, böğürtlen, kekik tadıyla, "Kuzinede ki ekmeğin" ve saçaklardan, çiçeklerden üstünüze düşen su damlacıklarıyla kent duyarlığına, taşıyor. "Firesiz bir yaşam tutkusuyla" kırların aşısı! "Yaşam kırıntıları toplamından başka nedir ki ömrümüz."

Cinsel Olgunlaşma / *Wilhelm Reich / Çev: Aylin İncesu / Düşünen Adam Yayınları /118 s.*

Bu kitap, gençler için yazılmıştır. Gençlerin büyük sorunu olan "cinsel olgunlaşma"ya bilimsel bir yöntemle eğilip, onlara kesin çözümler getirme amacını taşımaktadır. Bu kitabı eline alan bir genç, şu sorulara çözüm bulacaktır.Cinsel olgunlaşma süreci neyi içermektedir?Cinsel sorunlar toplumda niçin bu denli gizli tutulmaktadır? Bugünkü toplumsal koşullar içinde gençlerin cinsel sorunlarının çözüm seçenekleri nelerdir, neler değildir?
Günümüz gençliği, sınırsız bir cinsel yoksulluk içinde bulunmaktadır. Cinsel yaşamın büyük bir bölümü gizlilik içinde tutulmakta, açıkça dışa vurulamamaktadır. Bir karar vermek gerekiyor artık: Ya ahlak yoksunluğu, acılar, cana kıymalar, amaçsız çocuk düşürmeler, ya da güncel koşullar içinde güç gelen, ama kararlı bir çözüm önerisi getiren gerçeği ortaya koymak.

Öteler / *Oktay Baloğlu / Sam Yayınları / 30 s.*

Anamur'da doğdu. İlk ve Orta tahsilini Anamur ve Mersin'de, devamını Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tamamladı. Türkiye Emlak Kredi Bankası'nın çeşitli memuriyet kademelerinde görevlerde bulundu. Bankadan emekliye ayrıldığından beri, Simtel Şirketler Grubu Ankara bölümünde görev yapmaktadır. Evli olup, evli bir kızı vardır.Varlık, Türkdili, Kaynak gibi çeşitli edebiyat dergilerinde şiirleri yayınlanmıştır. Kitabını bastırmadaki amacını "Hiçbir sanat ve değer iddası taşımayan bu kitapçığı, yayımlanmış yayımlanmamış şiirlerim bölük-pörçük defterlerde dergilerde durmasın, sevdiklerime dostlarıma benden küçük bir anı, bir armağanım olsun istedim" diye ifade etmekte, şu iğreti dünyada herkese mutluluk esenlik ve sevgi dolu bir yaşam dilemektedir.

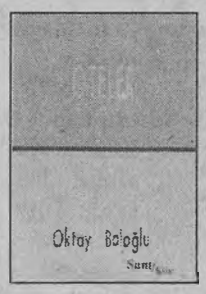

Sanat Psikolojisi / *Jean-Paul Weber / Çeviri: İlhan Cem Erseven / Karşı Yayınları / 128 s.*

Sanat psikolojisi, estetik demek değildir. Sanat psikolojisi, sanat felsefesi de olamaz. Sanat psikolojisi, sanatbilim değildir. Sanat psikolojisi, eleştiri de değildir.Sanat psikolojisi, bir sanat yapıtının izlenilmesi ile yaratılması arasındaki ilişkilerin, bilinçaltı olayların ve bilinçli eylemlerin araştırılmasıdır. Özellikle ülkemizde sanat ürünlerinin içanlamlarını ve bu yapıtlardaki iletileri irdeleyen çalışmalar oldukça azdır. Yapılanlar da daha çok estetik, yaratıcılık ve görsellikle ilgili olmuştur. Sanat yapıtlarının bilinçaltı mikroskobu altına konulup, psikolojik ve psikanalitik açıdan bir çözümlemesi hiç yapılmamıştır. Yapılmışsa da yeterli değildir. İşte bu çeviri kitap, sanat ürünlerine bir içebakış oluştururken, resimde ve müzikte, yazınsal ürünlerde (özellikle şiirde) değişik perspektifler, çözümlemeler ve tartışmalar getirmektedir. Yayınevimiz, Jean-Paul Weber'den yapılan bu çeviriyi, okurlarına sunmaktan kıvanç duymaktadır.

Yüreğim Üniforma Giymedi / *Faruk Gürkök / Bilgi Yayıncılık / 126 s.*

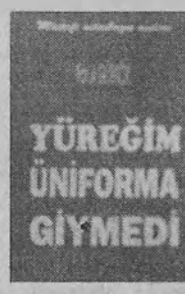

Siz insanlar! Size sesleniyorum. İlk önce arkama baktığınıza göre: Parlak bir iki kelime, heyecanlı birkaç cümle okuyup içeriğim hakkında bilgi edinmek istiyorsunuz sanırım. Maalesef benim arkamda bunları bulamayacaksınız. Buraya yazılacak süslü sözlerle sevdirmek istemedim kendimi.Bende: Kendi gerçeklerini tanıyamadan hayatın gerçek yüzüyle karşılaşan içinizden birinin, bir Astsubay'ın çelişkileri var. O'nun yedi buçuk senelik askeri yaşantısından alınan gerçek olaylar ve bu olaylar karşısındaki çırpınışlarının duygu ve düşüncelerinin, kendi kaleminden dökülen cümlelerle ifadesi var. Mekanı ve mesleği müsait olmadığı için tatmakta güçlük çektiği insanca duygularını özgürce haykırışı var. Şimdi, mesleği "asker" olanlar hakkında: Neler yaşadıklarını bilmeden tanımadan, sadece dış görünüşlerine bakıp duyduklarınızla yetiniyor ve bunlarla fikir yürütüyorsanız bir de beni okumak ister misiniz? Benimle birlikte onlardan birinin iç dünyasına girerek, onları daha yakından tanımak ve anlamak ister misiniz?Cevabınız "evet" ise ben sizin için yaratıldım. Eğer cevabınız "hayır" ise, beni ne insanca duygular ne de "asker"ler ilgilendirmiyor diyorsanız, lütfen beni yerime bırakın.

Yorumsuz Şiirler/*Mehmet Öngeoğlu/Kendi Yayını/Dağıtım: İmge Kitabevi/64 s.*

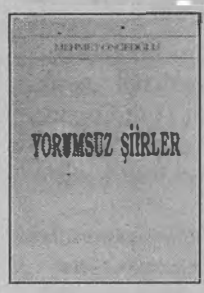

Mehmet Öngeoğlu gazeteci. Ağırlıkla makro ekonomik haberler üzerinde çalışıyor. Yorumsuz Şiirler, Öngeoğlu'nun ilk kitabı.

Kitaptaki şiirler daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış.

Yenilikler/*Ergül Çetin/ Promete Yayınları/80 s.*

Ergül Çetin kitabında kendisiyle ilgili olarak şu bilgileri veriyor: "1958'de bir kıyı kasabasında doğduğu söylense de, o kendini Dino Buzzati'nin Tatar Çölü romanındaki Bastian ik alesinde görevli teğmen Giovanni Drogo sanıyor. İlk şiir kitabı "Bir Avuç Kum" 1984'te yayımlandı. Artık böyle bir kitabı olup olmadığını hatırlamıyor. Selçuklu duvarına, incir ağaçlarına, zakkuma, deniz mağaralarına, güneyin kırmızı topraklı üzüm bağlarına, katran ve kekik kokularına tutkun. Lermontov, Yesenin ve Voznesensky'yi seviyor. Yunan şiirinin dört büyüğünün adını saymaya gerek görmüyor. Anna Ahmatova'ya ise hayran. Ressamla çizeceği obje arasında belli bir uzaklığın olması gerektiğine ve acı çekmenin bir sanat olduğuna inanıyor. Yaşlandıkça Dostoyevski ve Borges'i çok seveceğini tahmin ediyor. 1989'da Dokuz Eylül Şiir Yarışması'nda ikincilik, 1990'da Cahit Sıtkı Tarancı Şiir Ödülü aldığını söylüyorlar"

Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş/*Ali Budak/ Türkuaz Yayınları/80 s.*

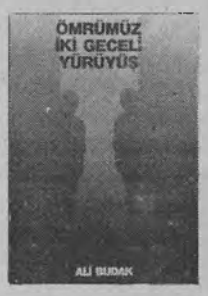

Ali Budak 1959 yılında Gediz'de doğmuş. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nü bitirmiş. Bir süre özel bir lisede öğretmenlik yaptıktan sonra Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda doktora çalışmasını yürüttü.

Atatürkün Milli Eğitimimizle İlgili Düşünce ve İstekleri/ *Bugünkü Dile Aktaran: Vasfi Bingöl/Cem Yayınevi/72 s.*

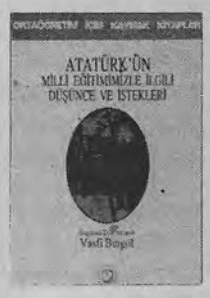

Cem Yayınevinin "Ortaöğretim İçin Kaynak Kitaplar" dizisinde Türk dilinin çeşitliyönleriyle ele alındığı çalışmalardan sözlüklere, edebiyat türlerinden edebiyat akımlarına, deyim ve atasözlerinden sözlü ve yazılı anlatıma ilişkin başvuru kitapları yer alıyor. Dizideki bu kitabın yazarı Vasfi Bingöl, 1911 yılında doğmuş. Yurdumuzun çeşitli yerlerinde 48 yıl öğretmenlik yaptıktan sonra 1976 yılında emekli olmuş. Bingöl'ün günümüz diline aktardığı kitap ilk kez 1939 yılında "Atatük'ün Maarife Ait Direktifleri" adıyla yayımlanmıştı.

Türk Yazınından Seçilmiş Hayvan Öyküleri/*Derleyen: Semih Gümüş/Adam Yayınları/180 s.*

Semih Gümüş Halit Ziya Uşaklıgil'den Sait Faik'e, Memduh Şevket Esendal'dan Haldun Taner'e, Orhan Kemalden Cihat Burak, Necati Cumalı, Yaşar Kemal, Oktay Akbal, Bilge Karasu, Tarık Dursun K., Tahsin Yücel, Orhan Duru, Erdal Öz, Ferit Edgü, Onat Kutlar, Ahmet Yurdakul, Neşe Cehiz'e 22 yazarımızın hayvanlara ilişkin 31 öyküsünü biraraya getirmiş.

Boncuk Oyunu/*Hermann Hesse/Çeviren: Kamuran Şipal/AFA Yayınları/586 s. Hermann Hesse*

1877'de Almanya'nın Calw kasabasında doğdu. İlk şiirini 25 yaşında yazdı. Bunu Peter Camenzind, Çarklar Arasında, Gertrud, Rosshalde, Demian ve diğer romanları izledi. Birinci Dünya Savaşı'nda Alman militarizmini protesto etmek için İsviçre'ye yerleşen, İkinci Dünya Savaşı'nda kitapları yakılan Hesse, bu ortamın sorunlu aile yaşamının ve savaş esirlerine yardım konusundaki yoğun çalışmasının sonucu ağır bir bunalım geçirdi. Carl Gustav Jung'un öğrencisi Lang ona psikanaliz tedavisi uyguladı. Lang ile dostluğu Hesse'nin ruhbilime ve Jung'a duyduğu ilgiyi körükleyerek şiirsel iç dünyasını zenginleştirdi. İnsancıllığı, barışseverliği ve insan yaşamını irdeleyen felsefesi, Bozkırkurdu, Narziss ve Goldmund ve Sidarta adlı romanlarında özellikle belirgindir. "Boncuk Oyunu" adlı romanından sonra 1946'da Nobel Edebiyat Ödülü de alan Hesse'nin Doğu edebiyatına olan yatkınlığı ve bu konudaki bilgi ve etkinliği, özellikle 1960 yıllarında Amerika'da canlanan Budizm ve Zen Budizm akımları sırasında en çok okunan yazarlar arasına girmesine neden oldu. 1962 yılında ölen Hesse'nin neredeyse tüm kitaplarını yayımlayan AFA Yayınları'nın "Boncuk Oyunu"nu mutlaka edinin.

Bilgenin Kanatlı Sözleri/ *Huanchu Daoren/Çeviren: Sibel Özbudun/Anahtar Kitaplar/132 s. (Küçük boy)*

Onaltıncı yüzyıl sonlarında kaleme alınan "Bilgenin Kanatlı Sözleri" yaşam boyu birikmiş bir bilgeliğin ifadesi. Yazarın değişen bir dünyada dinginlik ve bilgeliğin gizleri üzerine geliştirdiği tefekkürleri ve altmış yaşında Taocu öğretide çıraklığa başlamasının bir uzantısı. Kitaptaki yazılar tapınma ya da entelektüel merak nesneleri olarak değil pratik yaşam tarzı olarak Çin düşüncesinin özünü yetkin bir biçimde sergilemekte. Keyifle okuyacağınız bir kitap. ■

Tarih Vakfı'ndan kitap yayını

Türkiye'de Sanayileşmenin Yeni Boyutları ve KİT'ler/ *Korkut Boratav - Ergun Türkcan / Tarih Vakfı Yurt Yayınları / 290 s.*

Tarih Vakfı, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal tarihi alanında uzmanlaşan bir arşiv, kütüphane, araştırma, eğitim ve yayın kurumu. İşte bu vakıf "Tarih Vakfı Yurt Yayınları" adıyla yeni bir yayın faaliyetine başladı. İlk kitap "Türkiye'de Sanayinin Yeni Boyutları ve KİT'ler". Taner Berksoy ve Korkut Boratav'ın genel koordinatörlüğünü yaptığı ve iki ciltte yayımlanacak olan "İktisat Politikası Seçenekleri" başlıklı incelemenin ilk cildi sanayileşme ve KİT'leri ele alıyor. On bir araştırıcının, yani Taner Berksoy, Korkut Boratav, Aykut Ekzen, Uğur Eser, Yakup Kepenek, Hasan Kırmanoğlu, Murat Ş. Öcal, Sinan Sönmez, Nihal Tuncer, Oktar Türel, Ergun Türkcan'ın kolektif bir ürünü olan bu ilk çalışma iki ana bölümden oluşuyor. Ergun Türkcan'ın editörlüğü altında kaleme alınan sanayileşme, teknoloji ve dış ticaret politikaları incelemesi birinci bölümde sunuluyor. Sanayileşme sorunları ve buna bağlı olarak teknoloji ve dış ticaret politikaları tartışmaları, yazarlar tarafından tüm diğer iktisat politikası ögelerinin önünde yer alıyor. İthal ikameci modelin gözden düştüğü on beş yıldan bu yana, ciddi bir sanayi ve teknoloji politikası tartışması gündem dışı tutuldu. Araştırıcılar bu tartışmayı tekrar açmak niyetindeler. İthal ikameci dönemin mirası olan sektörel öncelikler ve politikalar, "Üçüncü Sanayi Devrimi" diye adlandırılan büyük teknolojik dönüşümlerle bağdaşabilir mi? Böyle bir dönüşüm süreci içinde kısa, orta ve uzun dönemli perspektifler arasında doğması kaçınılmaz çelişkiler ve uyumsuzluklar nasıl çözülecektir? Bugüne kadar gündemde olmayan tamamen yeni politika araçları gerekecek midir? Bu yeni yönelişlerin dış ticaret politikalarına yansıyan boyutları nelerdir? Yazarlar bu soruları, bir dizi sektör incelemesiyle birlikte tartışıyorlar. İkinci bölüm KİT'ler üzerine. KİT çalışmasının editörlüğünü Korkut Boratav yaptı. Bu bölümde günümüzde KİT'lere ilişkin yerleşik değerlendirmelerin aşağı yukarı tümü eleştirel bir yaklaşımla sorgulanıyor. Türkiye ekonomisinin üretken ve işletmeci kamu sektörünü, yani KİT'leri özelleştirme ve tasfiye yoluyla devre dışı bırakan bir çözüm yazarlar tarafından reddediliyor. Kamu işletmeciliği üzerinde doktriner, tarihsel ve güncel bir inceleme böyle bir çözümün sağlam dayanaklardan yoksun olduğunu gösteriyor. Türkiye'de KİT sisteminin büyük bir bölümünü ele alan ve 1980 sonrasını kapsayan ayrıntılı bir araştırma, KİT'ler üzerindeki yaygın yargıların pek çoğunun geçersiz olduğunu ortaya koyuyor: Kamu işletmelerinin verim ve etkinlik göstergeleri, incelenen dönemde son derece elverişsiz koşullara rağmen şaşılacak kadar olumlu seyretmiştir. KİT'lerin dışından kaynaklanan ve büyük bir bölümü yanlış makro-politikalara bağlanabilecek etkenlerle finansal göstergeler, özellikle 1987 sonrasında bozulmuştur. Ancak, teşhis ve tedavide, yani KİT sisteminin reformuna dönük önerilerinde yazarlar şu anda gündemde olan görüşlerden tamamen ayrılıyorlar. KİT'ler üzerindeki çalışma, yaygın ve hızlı bir özelleştirmeyi savunan Dünya Bankası KİT Raporu'nun ayrıntılı bir eleştirisi ile son buluyor. ■

KİTAP MUTLULUKTUR

KİTAP SEVGİDİR ... KİTAP GÜZELLİKTİR ... KİTAP SEVİNÇTİR ...

KİTAPSEVERLERE, ülkemizin en seçkin yayınevlerinin, KİTAP KULÜBÜMÜZDE EN ÇOK SATAN kitaplarından BİR SEÇKİ yaptık. Toplam siparişinizin 750.000 TL.'yi geçmesi halinde vade farkı ödemeksizin taksitle alma olanağına sahipsiniz. Bu durumda siparişinizin % 20' sini kitaplarınızı TESLİM ALDIĞINIZDA, kalanını ise SEKİZ TAKSİTTE ve posta çekleriyle ödeyebilirsiniz. İSTANBUL siparişleri, adrese elden teslim, ANADOLU siparişleri posta ile gönderilir.Posta ve teslim masrafları Kitap Kulübümüze aittir.Siparişlerinizi TELEFONLA 'da yazdırabilir ya da FAX'la geçebilirsiniz. Kitap siparişlerinizde birlikte Kulübümüzün DOĞAL ÜYESİ sayılmakta ve tüm etkinliklerimizden yararlanma olanağına sahip olmaktasınız.

Bu sayıda kitaplarını sunduğumuz YAYINEVLERİ

ABC	BDS	ÇOĞUL	NİSAN
AFA	BFS	DHARMA	PAPİRUS
ANAHTAR	BİLGE	E	PENCERE
ANT	BROY	İNTER	VARLIK
ARA	CAN	KABALCI	YALÇIN
ARKADAŞ	CEM	KASTAŞ	YAPRAK
ARITAN	CEP	KAYNAK	YOL
BAŞAK	ÇINAR	LOGOS	YÖN

TİCARİ YAZIŞMA EL KİTABI / *TÜRKÇE- ALMANCA* 300.000
ENGLISH for INTERNATIONAL BUSINESS 300.000
İKTİSADİ TİCARİ HUKUKİ TERİMLER SÖZLÜĞÜ 300.000
İSLAMDA KADIN ve Cinsellik / *Oral ÇALIŞLAR* 40.000
KIŞ İKİNDİSİNİN EVİNDE / *Kürşat BAŞAR* 35.000
KONUŞTUĞUMUZ GİBİ UZAKLARA / *K. BAŞAR* 30.000
ÖLÜMSÜZLÜK / *Milan KUNDERA* 65.000
SİDARTA / *Hermann HESSE* 35.000
İLK YILLARIN EKMEĞİ / *Henrich BÖLL* 30.000
TERÖRİST / *Doris LESSİNG* 70.000
BİZ DEVRİMİ ÇOK SEVMİŞTİK /*D.COHN-BENDIT* 35.000
BİR UZUN YÜRÜŞTÜ ' 68 / *Alev ER* 35.000
Biz Demokrasiyi Zincirlerinden Kurtardık/*O. PALME* 42.000
KAPİTALİZME Karşı Kapitalizm / *Michel ALBERT* 65.000
REJİM ve ASKER / *Hikmet ÖZDEMİR* 72.000
TARİH ve İKTİDAR / *Büşra Ersanlı BEHAR* 65.000
BİNBİR GECE MASALLARI (16 CİLT) 1.040.000
KAVAK YELLERİ ve Kasırgalar / *Çetin ALTAN* 40.000
BÜYÜK ARGO SÖZLÜĞÜ / *Hulki AKTUNÇ* 80.000
İSVİÇRE DAHA BEYAZ YIKAR / *Jean ZIEGLER* 35.000
TÜRKİYE' de KADIN / *Aytunç ALTINDAL* 48.000
HAVVA'nın ÖRTÜLÜ YÜZÜ / *Dr. N. El SAADAVİ* 48.000
DARBELER, "DEMİRKIRAT"lar ve 27 MAYIS /*S. GÖKSU* 50.000
LİDERLİK SANATI / *Thomas CLEARY* 40.000
BİLGENİN KANATLI SÖZLERİ / *H. DAOREN* 27.000
İNSANOĞLU İSA / *Halil CİBRAN* 45.000
FELSEFE YAZILARI / *Doğan ÖZLEM* 40.000
ALEVİLİK OLAYI / *Cemal ŞENER* 45.000
Hz. ALİ DİVANI / *Hz. Emir Ali İbn-i Ebu TALİB* 45.000
PİR SULTAN ABDAL / *Orhan URAL* 40.000
ANADOLU ALEVİLİĞİ / *Anton Jozef DIERL* 40.000
ALEVİ TÖRENLERİ / *Cemal ŞENER* 40.000
BEKTAŞİLİK TARİHİ / *J. Kingsley BIRGE* 70.000
OSMANLI' da ALEVİ AYAKLANMALARI / *Baki ÖZ* 48.000
ÇERKES ETHEM OLAYI / *Cemal ŞENER* 40.000
TOPAL OSMAN OLAYI / *Cemal ŞENER* 45.000
LAZLAR'ın TARİHİ / *M. VANİLİŞİ-A. TANDİLAVA* 45.000
TÜRKİYE'de ETNİK GRUPLAR / *P. A. ANDREWS* 72.000
RÜYALAR MASALLAR MİTOSLAR / *E. FROMM* 45.000
MARX' ın İNSAN ANLAYIŞI / *Erich FROMM* 35.000
İÇSEL ÖZGÜRLÜĞÜN YOLU / *PATANJALİ* 40.000
DÜŞÜNMEK, ÖĞRENMEK, UNUTMAK, / *F. VESTER* 45.000
FİZİĞİN TAO 'su / *Fritjof CAPRA* 65.000
TANTRA / *EROTİKMİSTİSİZM* / *Kamala DEVI* 35.000
AHLAKIN SOYKÜTÜĞÜ ÜSTÜNE/ *F.NIETZSCHE* 36.000
OLUŞ ve BOZULUŞ ÜZERİNE / *ARİSTOTELES* 45.000
YAŞAM BİLGELİĞİ ÜSTÜNE/ *SCHOPENHAUER* 35.000
FELSEFİ SÖYLEM NEDİR ? / *B. ÇOTUKSÖKEN* 50.000
GELECEĞİN Felsefesinin İlkeleri / *FEUERBACH* 45.000
KARŞI DEVRİM ve BAŞKALDIRI/ *H. MARCUSE* 40.000
MANTIK / *Doğan ÖZLEM* 90.000
TARİH FELSEFESİ / *Doğan ÖZLEM* 95.000
BEN' in YAPIMI / *Michel FOUCAULT* 45.000
ANIMA - RUH ÜZERİNE (2.Cilt) /*ARİSTOTELES* 90.000
MANTIK Terimleri Sözlüğü / *Doç. Dr.GRÜNBERG* 60.000
PSİKANALİZ SÖZLÜĞÜ / *Charles RYCROFT* 60.000
BİR ÇİFT KANAT / *Richard BACH* 65.000
MAVİ TÜY / *Richard BACH* 35.000
KURTULUŞ YAZISI / *Yalçın KÜÇÜK* 90.000
AYDIN Sorumluluğu ve Entellektüel Şiddet /*B. ERENUS* 60.000
TÜRKİYEDE SOL AKIMLAR - I / *Mete TUNÇAY* 250.000
TÜRKİYEDE SOL AKIMLAR - II / *Mete TUNÇAY* 225.000
BİZ CUMHURİYETİ ÇOK SEVMİŞTİK /*R.DEBRAY* 30.000
TÜRKİYENİN EKON. POL. SİY. YAPISI /*(Ben Devletim)* 230.000
DÜŞÜNCE TARİHİ / *Afşar TİMUÇİN* 230.000
ROTTERMDAM' lı ERASMUS / *Stefan ZWEIG* 40.000
AŞK SANATI / *OVİDİUS* 25.000
DEVRİMİ YAPAN ÜÇ ADAM (2 cilt) / *WOLFE* 200.000
DUİNO AĞITLARI / *R. Maria RİLKE* 32.000
AŞK ŞİİRLERİ / *BRECHT* 45.000
KIRK KÖTÜLÜK ÇİÇEĞİ / *BAUDELAIRE* 30.000
NIETZCHE : EYLEM ÖDEVİ / *İ. Zeki EYÜBOĞLU* 60.000
FREUD : CİNSELLİĞİN YERYÜZÜ / *S. ZWEIG* 65.000
GOETHE : IŞIK.. BİRAZ DAHA IŞIK / *S. BİRSEL* 70.000
AŞKSIZ İNSANLAR / *Oktay AKBAL* 25.000
DÖRT MEVSİM SONBAHAR / *Ahmet ALTAN* 60.000
UZUN BİR GECE / *Necati CUMALI* 37.000
ORPHEE / *Nazlı ERAY* 30.000
GECEDE / *Leyla ERBİL* 25.000

ISSIZLIĞIN ORTASINDA / *Mehmet EROĞLU* 75.000
YENİ KONUKLAR / *FÜRUZAN* 85.000
SALPA / *Yılmaz GÜNEY* 28.000
UZUN SÜRMÜŞ BİR YAZ / *Nedim GÜRSEL* 54.000
HER GECE BODRUM / *Selim İLERİ* 60.000
FENA HALDE LEMAN / *Atilla İLHAN* 63.000
BİTMEYEN AŞK / *Pınar KÜR* 95.000
KÜÇÜK OYUNCU / *Pınar KÜR* 50.000
BÜTÜN KUŞLARIN UYKUSU / *Zülfü LİVANELİ* 40.000
KANAYAN / *Erdal ÖZ* 32.000
YARALISIN / *Erdal ÖZ* 60.000
ALAYCI ÖYKÜLER / *Adnan ÖZYALÇINER* 28.000
DİK BAYIR / *Abbas SAYAR* 70.000
BULMACA SÖZLÜĞÜ / *Gül ÖNET* 55.000
RUBAB-I ŞİKESTE - KIRIK SAZ / *Tevfik FİKRET* 95.000
ÇEVİRİ ŞİİRLERİ / *Orhan VELİ* 36.000
ALBAYA MEKTUP Yazan Kimse Yok/*MARQUEZ* 38.000
LABİRENTİNDEKİ GENERAL / *MARQUEZ* 57.000
KAYIĞIM ROSINHA / *VASCONCELOS* 50.000
EVA LUNA ANLATIYOR/ *İsabel ALLENDE* 55.000
BAŞKA DÜNYALAR / *Nadine GORDIMER* 65.000
AVARE KADIN / *COLETTE* 50.000
SEVGİLİ / *Marguente DURAS* 25.000
TANRIYI GÖREN KÖPEK / *Dino BUZZATI* 35.000
FAUCAULT SARKACI / *Umberto ECO* 135.000
TÜTÜN (SARI DÜNYA) / *Dimitr DİMOV* 130.000
YAPAYALNIZ KALACAKSIN / *THEODORAKİS* 60.000
LYON' da DÜĞÜN / *Stefan ZWEİG* 45.000
SUÇ ve CEZA (2 cilt) / *DOSTOYEVSKİ* 120.000
AŞK RÜYASI / *Maksim GORKİ* 75.000
HAYYAM - BÜTÜN DÖRTLÜKLER / *Ö. HAYYAM* 30.000
DENEMELER / *MONTAIGNE* 70.000
TÜM SONELER / *William SHAKESPEARE* 55.000
ÖLÜ CANLAR / *Nikolay Vasilyeviç GOGOL* 60.000
KUMARBAZ / *Fiyodor DOSTOYEVSKİ* 35.000
BABALAR ve ÇOCUKLAR / *TURGENYEV* 50.000
VADİDEKİ ZAMBAK / *Honore de BALZAC* 50.000
BÜTÜN MASALLAR / *LA FONTAINE* 110.000
ŞATO / *Franz KAFKA* 70.000
ELVEDA GÜLSARI /*Cengiz AYTMATOV* 65.000
MARTİN EDEN / *Jack LONDON* 90.000
DON HİKAYELERİ / *Mihail ŞOLOHOV* 72.000
KARA KIZ / *Bernard SHAW* 60.000
YALNIZLIK DOLAMBACI / *Octavia PAZ* 45.000
GENÇLİK GÜZEL ŞEY / *Herman HESSE* 55.000
YABANCI / *Albert CAMUS* 40.000
GAZAP ÜZÜMLERİ / *John STEİNBECK* 75.000
KARA ADA ŞİİRLERİ / *Pablo NERUDA* 65.000
FARELER ve İNSANLAR / *John STEİNBECK* 35.000
AYLAKLIĞA ÖVGÜ / *Bertrand RUSSELL* 45.000
BİLİM ve DİN / *Bertrand RUSSELL* 45.000
NERUDA / *ŞİİRLER* / *Pablo NERUDA* 25.000
KUYUCAKLI YUSUF / *Sabahattin ALİ* 60.000
SIRÇA KÖŞK / *Sabahattin ALİ* 50.000
İÇİMİZDEKİ ŞEYTAN / *Sabahattin ALİ* 60.000
EVLİLİK ŞİRKETİ / *Bekir YILDIZ* 35.000
AİLE SAVAŞLARI / *Bekir YILDIZ* 40.000
HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM / *A.ARİF* 35.000
BULUŞMA / *Sabahattin Kudret AKSAL* 40.000
MUSTAFA SUPHİ DESTANI / *A. BEHRAMOĞLU* 35.000
NASIL BİR DEMOKRASİ İSTİYORUZ?/*S. TANİLLİ* 50.000
ÇOCUKTA Ruhsal Bozukluklar ve Ted.. / *ZULLİGER* 35.000
TARİHİMİZDE KÜRTLER / *Alpay KABACALI* 30.000
TÜRK EDEBİYATI ÜZERİNE / *S. UTURGAURI* 40.000
TOPLUMBİLİM / *Prof. Dr. Özer OZANKAYA* 100.000
ENFLASYON / *Prof. Dr. Naci KEPKEP* 65.000
SİYASAL REKLAMCILIK / *Hıfzı TOPUZ* 55.000
FELSEFENİN NERESİNDEYİZ / *A. ÇALIŞLAR* 40.000
ÖZGÜRLÜK AHLAKI / *V. HACIKADİROĞLU* 30.000
KÜRT SORUNU / *Metin SEVER* 65.000
GEÇİŞ DÖNEMİ TÜRKİYESİ / *İsmail CEM* 60.000
SUYA SABUNA DOKUNARAK / *Yalçın PEKŞEN* 25.000
MUSTAFA KEMAL SİZİN GİBİ KİRO DEĞİLDİ/*ARDIÇ* 60.000
NUH PEYGAMBERİN SEYİR DEFTERİ/*Y.PEKŞEN* 40.000
KÖPEĞİ ISIRAN ADAMIN PEŞİNDE/ *Y. PEKŞEN* 36.000
ANNECİĞİM İMDAT ! / *CAVANNA - ALTAN* 36.000
DOĞRU SÖYLEYENİ Dokuz Köyden.. / *E. ARDIÇ* 60.000
BÜYÜK SAHTEKARLAR / *CAVANNA* 36.000
KAYBEDEN KAZANIYOR / *Graham GREENE* 25.000

DÜNYA HEPİMİZE YETER / *Isaac ASIMOV* 36.000
YOKSA YANILDIM MI ? / *Erich Von DANIKEN* 45.000
NOSTRADAMUS' tan GELECEĞİN TARİHİ 45.000
MAJİ (BİLİNÇDIŞI GÜÇ) / *Roderich FELDES* 42.000
İSLAM ve BİLİM / *Pervez HOODBHOY* 60.000
TAŞ DEVRİ BİLDİĞİNİZ GİBİ DEĞİLDİ/*DANIKEN* 42.000
KÜÇÜK GÜZELDİR / *E. F. SCHUMACHER* 50.000
BEYNİMİZDEKİ CİNSELLİK / *A. MOIR* 42.000
DÜNYAYI Değiştiren Kadınlar / *N. KOHLHAGEN* 60.000
KARARTMA GECELERİ / *Rıfat ILGAZ* 60.000
SARI YAZMA / *Rıfat ILGAZ* 80.000
KIRK YIL ÖNCE KIRK YIL SONRA / *Rıfat ILGAZ* 35.000
HABABAM SINIFI / *Rıfat ILGAZ* 85.000
YILDIZ KARAYEL / *Rıfat ILGAZ* 70.000
DÖRDÜNCÜ BÖLÜK / *Rıfat ILGAZ* 40.000
RIFAT ILGAZ *Yaşamı, Şairliği, Yazarlığı* / *Asım BEZİRCİ* 65.000
ORDU ve POLİTİKA / *Erol TOY* 35.000
MECLİSLER ve PARTİLER / *Erol TOY* 35.000
AYDINIMIZ İNSANIMIZ DEVLETİMİZ / *Erol TOY* 40.000
STRESİ CANLILIĞA DÖNÜŞ.../ *Mantak CHIA* 47.000
ZEN ZİHNİ BAŞLANGIÇ ZİHNİDİR / *S. SUZUKİ* 45.000
DİNLE ALMAN ULUSU ! / *Thomas MANN* 35.000
SULTAN OSMAN / *Mim Kemal ÖKE* 35.000
DEMOKRASİ, BARIŞ, SOSYALİZM / *J. JAURES* 35.000
DIŞA AÇIK BÜYÜME ve TÜRKİYE / *Işın ÇELEBİ* 60.000
BİR ÇOCUK BEKLİYORUM / *L. PERNOUD* 65.000
ENTELEKTÜEL'den ENTEL'e/ *Demirtaş ÇEYHUN* 35.000
AH, ŞU BİZ "KARA BIYIKLI " TÜRKLER / *D. CEYHUN* 55.000
EDEBİYAT ve DEVRİM / *Leon TROÇKİ* 50.000
LENİNİZM NEDİR ? / *SSCB Yab. İş.Yay. Koop.* 30.000
PROLETER DEVRİMİN TEORİSİ / *SSCB Yab. İş.Yay. Koop.* 30.000
PROLETERYA DİKTATÖRLÜĞÜ /*SSCB Yab. İşYay. Koop.* 28.000
MATERYALİZM ve AMPİRİOKRİTİSİZM (2 Cilt) / *LENİN* 91.000
KADIN SORUNU ÜZERİNE / *6. Gurub Yazar* 53.000
FRANSIZ DEVRİMİ ' nin Kısa Tarihi / *A. SOBOUL* 35.000
KADIN ve SOSYALİZM / *August BEBEL* 75.000
LENİN 'den ANILAR / *N. KRUPSKAYA* 65.000
PSİKANALİZ ve DİN / *Erich FROMM* 30.000
BÜYÜ, BİLİM ve DİN / *Bronislaw MALİNOWSKİ* 60.000
VAHŞİLERİN CİNSEL YAŞAMI / *MALİNOWSKİ* 105.000
AÇIK YAPIT / *Umberto ECO* 90.000
DELİLİĞE ÖVGÜ / *ERASMUS* 45.000
YAŞAMA FELSEFESİ / *Nermi UYGUR* 75.000
ŞAİR EŞREF Bütün Şiirleri .. / *Hilmi YÜCEBAŞ* 90.000
NEYZEN TEVFİK Hayatı - Hatıra.. / *H.YÜCEBAŞ* 90.000
ANADOLU İHTİLALİ (2 cilt)/ *A.MÜDDERİSOĞLU* 94.000
MAFİA (3 cilt) / *Murat ÇULCU* 110.000
KÜRTLERİN KÖKENİ / *Sadi KOÇAŞ* 48.000
TÜRK ERMENİ İLİŞKİLERİ / *M. Sadi KOÇAŞ* 48.000
AHMET RİFAT ÇALIKA ' nın Anıları / *H. ÇALIKA* 72.000
DÜNYA MİZAHINDAN 3000 FIKRA 60.000
TÜRK AD ve SOYADI SÖZLÜĞÜ 40.000
KEMALİST DEVRİM / *Doğu PERİNÇEK* 25.000
DİN BU (3 cilt) / *Turan DURSUN* 130.000
ALLAH / *Turan DURSUN* 25.000
DUA / *Turan DURSUN* 25.000
KURAN / *Turan DURSUN* 25.000
KULLETEYN / *Turan DURSUN* 65.000
KÜRT TARİHİ ve UYGARLIĞI / *Dr. C. BENDER* 33.000
KÜRT UYGARLIĞINDA ALEVİLİK / *C. BENDER* 70.000
GENELKURMAY Belgelerinde Kürt İsyanları - 3 30.000
EMPERYALİZM ve Eşitsiz Gelişme /*Samir AMİN* 60.000
ÖRGÜTLENME / *V.İ. LENİN* 45.000
PROLETARYA DEV. ÇAĞ. MİLLİ MESELE / *STALİN* 25.000
MAO ZEDUNG - SEÇME ESERLER (3 CİLT) 225.000
TÜRK SORUNU / *Doğu PERİNÇEK* 85.000
TÜRK ŞİİRİNDE Temsiyn Kafa Tutanlar / *İ. Z.Eyüboğlu* 30.000
İSLAMİYET GERÇEĞİ (4 Cilt) / *Erdoğan AYDIN* 235.000
ŞİVAN' ın SEVDASI / *Mahmut BAKSİ* 27.000
AH BEYOĞLU VAH BEYOĞLU / *Salah BİRSEL* 75.000
BOĞAZİÇİ ŞINGIR MINGIR / *Salah BİRSEL* 110.000
BİR HIRSIZIN İTİRAFLARI / *Woody ALLEN* 24.000
ÖLÜM ve OĞLUM / *GÖKYOKUŞ* / *Can YÜCEL* 45.000
CANFEDA / *Can YÜCEL* 45.000
ÇOK Bİ ÇOCUK / *Can YÜCEL* 45.000
AĞIZ TADI (Yemek Kitabı) / *Sevim TANÖR* 60.000
KIZIM OLMADAN ASLA / *Betty MAHMUDİ* 70.000
ÇOCUK SEVGİSİ UĞRUNA / *Kızım Olmadan' ın devamı* 60.000
BEDENİN TUZU / *Benoite GROULT* 48.000

LENİN' in BEYNİ / *Tilman SPENGLER* 55.000
ZİYA OSMAN SABA / BÜTÜN ŞİİRLERİ 36.000
HALK ŞİİRİ ANTOLOJİSİ / *Eflatun Cem GÜNEY* 40.000
MİTOLOGYA / *Edith HAMILTON* 55.000
GÜÇ ÇOCUĞUN EĞİTİMİ / *Alfred ADLER* 45.000
POLİTİKAYA GİRİŞ / *Maurice DUVERGER* 50.000
SİYASET SOSYOLOJİSİ / *Maurice DUVERGER* 70.000
ATATÜRK DİYOR Kİ / *Mustafa BAYDAR* 40.000
MUTLULUK YOLU / *Bertrand RUSSELL* 35.000
YILMAZ GÜNEY KİTABI / *Atilla DORSAY* 55.000
KENDİNİ YARATAN İNSAN / *Gordon CHILDE* 40.000
EDEBİYATIMIZDA EserlerSözlüğü/*B.NECATİGİL* 70.000
ZERDÜŞT BÖYLE DİYORDU / *F. NIETZSCHE* 60.000
TEŞKİLAT-I MAHSUSA'dan MİT'e/*E. HİÇYILMAZ* 30.000
MASONLUK / *Paul NAUDON* 36.000
MUTLU OLMA SANATI / *ALAIN* 40.000
JAPONYA DÜNYAYI SATIN ALIYOR / *A.DONNET* 60.000
ATATÜRK ve KURTULUŞ SAVAŞI / *C. Atuf KANSU* 40.000
NAZIM HİKMET' in GERÇEK YAŞAMI (6 cilt) 270.000
CİNSEL TEKNİK / *Dr. S. KOKKEN* 40.000
AŞK ve CİNSELLİK / *Dr. B. SPOCK* 30.000
IRK AYRIMI / *Nelson MANDELA* 30.000
V.İ. LENİN HAYATI ve ... / *H. LEFEBVRE* 70.000
ÇARŞAFIN GİZLEDİĞİ DİŞİLİK / *Üstün AKMEN* 45.000
27 MAYIS MENDERES'in DRAMI / *R. Nuri İLERİ* 37.000
12 EYLÜL GÜNLERİ / *Kemal ANADOL* 45.000
TKP AYDINLAR ve ANILAR / *H. İzzettin DİNAMO* 75.000
BENİM ÜNİVERSİTELERİM / *Maksim GORKİ* 30.000
BİNAENALEYH HATIRATIMDIR / *H. BULUT* 42.000
ÇOCUK BU MEÇHUL/ *Susan ISAACS* 50.000
DOST KAZANMA SANATI / *Dale CARNEGIE* 60.000
DİNLE KÜÇÜK ADAM / *Wilhelm REICH* 35.000
GENÇLİĞİN CİNSEL MÜCADELESİ / *W. REICH* 35.000
İTAATSİZLİK ÜZERİNE DENEMELER / *E. FROMM* 40.000
GÜNÜMÜZÜN NEVROTİK İNSANI / *K. HORNEY* 50.000
İNSANCA SEVGİ ve CİNSELLİK / *Eric BERNE* 50.000
ÇOCUKLARIN CİNSEL EĞİTİMİ / *Hüsnü UÇAR* 30.000
KONUŞMA EĞİTİMİ / *Sandy LINVER* 50.000
ÇOCUĞUNUZU RAHAT BIRAKIN / *Eda LESHAN* 40.000
ETKİLİ KONUŞMANIN ÇABUK ve./ *D.CARNEGIE* 60.000
SEVME SANATI / *Erich FROMM* 60.000
BURÇLAR / *Linda GOODMAN* 140.000
TANRI ADINA / *Daniel PİPES* 60.000
ALEVİ Bektaşi düşüncesine göre ALLAH /*B. PEHLİVAN* 36.000
ZEN BUDİZM BİR Yaşama Sanatı /*İ.GÜNGÖREN* 45.000
TAOCU SEVİŞME ve SEKS / *Jolan CHANG* 50.000
DİN ve BÜYÜ / *Claude LEVİ-STRAUSS* 40.000
SEVİŞEN ÇİFTLERE Taocu Sevişme / *J.CHANG* 45.000
100 AŞK ŞİİRİ / *Cemal SÜREYA* 45.000
BRECHT SEÇME ŞİİRLER 45.000
GUİLLEN SEÇME ŞİİRLER 45.000
WHİTMAN SEÇME ŞİİRLER 35.000

BİLGE
KİTAP KULÜBÜ

RUMELİ CAD. No: 2
DURAK AP. K.6
NİŞANTAŞI- İST.

230 39 36 -231 66 04
FAX : 231 77 03

SİPARİŞ KUPONU Listede işaretlediğim ya da ekli listeyle bildirdiğim kitapları satın almak istiyorum.

Adı, soyadı.....

İşyeri adı - adresi .....

..... İŞ TEL :.....

Ev adresi .....

..... EV TEL. .....

Mesleği ..... Doğum Yılı.....

Teslimat Adresi Ev ❑ İş ❑

Alış Sekli Taksitli ❑ Peşin ❑

İMZA

NOT :Dergisini kesmek istemeyenler fotokopi çekebilir, ya da düz beyaz kağıda yazarak siparişlerini bildirebilirler. Sayı - 177

HİÇBİR YAZAR YAZDIKLARI İÇİN VADE FARKI İSTEMEDİ; SİZ NEDEN ARACILARA ÖDEYESİNİZ?

CEM YAYINEVİ

DÜNYA YAZARLARI

Gazap Üzümleri/J.Steinbeck	85.000
Tüm Öykü-Roman./Puşkin	110.000
Ve Çeliğe Su Verildi/Ostrovski	50.000
Günaha Son Çağrı/Kazancakis	80.000
Şato/Kafka	80.000
Dava/Kafka	60.000
Hikayeler/Kafka	50.000
Bir Savaşın Tasviri/Kafka	55.000
Şiirler/Neruda	30.000
Altın Gözde Yansımalar	30.000
Kasırga/Asturias	55.000
Karlar Ülkesi/Kawabata	30.000
Ateş ve Kılıç/Sienkiewicz	60.000
Ütopia/T.More	25.000
Yalnızlık Dolambacı/O.Paz	50.000
Kara Kız/B.Shaw	60.000
Kutsal Sığınak/Faulkner	45.000
Hikayeler/A.Çehov	60.000
Meyhane/E.Zola	80.000
Vadideki Zambak/Balzac	55.000
Goriot Baba/Balzac	60.000
Allahın Garibi/Kazancakis	60.000
Bütün Dörtlükler/Hayyam	30.000
Babalar Çocuklar/Turgenyev	60.000
Denemeler/Montaigne	70.000
Tüm Soneler/Shakespeare	60.000
Ölü Canlar/Gogol	70.000
Kumarbaz/Dostoyevski	35.000
Suç ve Ceza/Dostoyevski	120.000

Toplam: 1.715.000 TL.
Peşinat: 215.000 TL.
Taksitler: 10 Ay x 150.000 TL.

KAYNAK YAYINLARI

Din Bu I / Turan Dursun	45.000
Din Bu 2 / Turan Dursun	45.000
Din Bu 3 / Turan Dursun	40.000
Allah / Turan Dursun	25.000
Kuran / Turan Dursun	25.000
Kulleteyn / Turan Dursun	55.000
Dua / Turan Dursun	25.000
Turan Dursun Anlamıyor	20.000
İslamiyet Gerçeği 1/E.Aydın	40.000
İslamiyet Gerçeği 2/ "	65.000
İslamiyet Gerçeği 3/ "	65.000
İslamiyet Gerçeği 4/ "	40.000
Seçme Eserler 1/Mao Zedung	65.000
Seçme Eserler 2/ " "	65.000
Seçme Eserler 3/ " "	65.000
Seçme Eserler 4/ " "	65.000
Milli Mesele/Stalin	20.000
Milli Demokratik Devrim	25.000
Örgütlenme/Lenin	40.000
Emperyalizm ve Eşitsiz Gelişme/ Samir Amin	50.000
99 Yüz /Cemal Süreya	70.000
Aydınlık Yazıları/C.Süreya	30.000
C.Süreya'ya Mektuplar/A.Arif	25.000
Sevgiliye Mektuplar/Rosa L.	45.000
Dönüş/Yaw M.Boateng	40.000
Afrika Öyküleri/D.Lessing	40.000
Zavallı İsa/Mongo Beti	40.000
İttihat ve Terakki/F.Ahmad	50.000
Gorki/Nina Goorfinkel	30.000
Toplum ve Devlet/D.Perinçek	45.000

Toplam: 1.300.000 TL.
Peşinat: 200.000 TL.
Taksitler: 10 Ay x 110.000 TL.

VARLIK YAYINLARI

Beyaz Geceler/Dostoyevski	25.000
Netoçka Nezvanova/ "	30.000
Ev Sahibesi/Dostoyevski	20.000
Bir Yufka Yürekli/ "	20.000
Bahar Seli/Turgenyev	20.000
Toprak Ana/C.Aytmatov	25.000
Aziyade/Pierre Loti	35.000
Akdeniz/P.İstrati	30.000
Perlmutter Ailesi/P.İstrati	30.000
Kira Kiralina/P.İstrati	25.000
Bir Savaş Vardı/J.Steinbeck	30.000
Fareler ve İnsanlar/ "	25.000
Thérése Raquin/E.Zola	30.000
İzlanda Balıkçısı/P.Loti	35.000
Yabancı/A.Camus	25.000
Düşüş/ "	25.000
Sürgün ve Krallık/A.Camus	25.000
Duvar/J.P.Sartre	25.000
Bulantı/ "	40.000
Augsburg Tebeşir Dairesi	30.000
Aram Derler Adıma/Saroyan	25.000
Acımak/S.Zweig	40.000
Sapık Sevgi/André Gide	25.000
Özdeyişler/LaRochefoucauld	30.000
Onuncu Sigara/İsmet Kür	35.000
Ölü Bir Deniz/Erhan Bener	35.000
Yaman Göç/Bekir Yıldız	30.000
Kaçakçı Şahan/ " "	25.000
Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi-Değişen İstanbul/Z.O.Saba	40.000
Bütün Şiirler/Lorca	40.000
Bütün Şiirler/Yorgo Seferis	35.000
Bir Delinin Hatıra Defteri	25.000
Korkulu Gece/A.Çehov	25.000
Kodin/P.İstrati	25.000
Yaşlı Kadın ve Deniz/Ritsos	20.000
Mutluluk Yolu/B.Russel	30.000
Mutlu Olma Sanatı/Alain	20.000
Ertelenmiş Düş Kurgusu	20.000

Toplam: 1.110.000 TL.
Peşinat: 100.000 TL.
Taksitler: 10 Ay x 100.000 TL.

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI

Ekonomi Politik/Eaton	45.000
Bütün Ülk.İşçileri Birleşiniz	50.000
Stalin/Murphy	50.000
Pekin-Moskova Çatışması	25.000
Özgürlük ve Yabancılaşma	30.000
Diy.-Tarihsel Matery.Alfabesi	55.000
Marx ve Bilim/Bernal	15.000
Dün Köleydik Bugün Halkız	30.000
Yaşasın Halk Savaşının Zaf.	20.000
Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm	45.000
Karl Marx ve Doktrini/Lenin	30.000
Pro.Devrim-Dönek Kautsky	30.000
Devlet ve İhtilal/Lenin	25.000
Diy.ve Tarihsel Materyalizm	15.000
"Devlet ve İhtilal"Davası	20.000
Komünizm ve İnsanlık Değ.	20.000
Faşizm Üzerine Dersler	35.000
Türkiye Emekçi Partisi Dav.	25.000
Komünist Manifesto	15.000
Kitabın Ateşle Dansı/S.Ege	25.000
Bolşevik Partisi Tarihi	75.000

Toplam: 685.000 TL.
Peşinat: 85.000 TL.
Taksitler: 6 Ay x 100.000 TL.

ŞAFAK PAZARLAMA

Peşin Fiyatına Taksitli Kitap Satış Kampanyası:
Kitapları seriler halinde alabileceğiniz gibi,en az 1.000.000 TL. tutarında kitapları serilerden seçerek kendinize set oluşturabilirsiniz.

ŞAFAK PAZARLAMA
Millet Cad.115/1 Çapa/İst.
Tel:587 77 68 Fax:585 45 90
Posta Çeki: M.Zeki Gezici 276367
*Gönderi ücreti müşteriye aittir.

İSTEK KUPONU
Yukarıda işaretlediğim dizi/kitapları satın almak istiyorum.
Adı Soyadı:.....
Ev Adresi:.....
.....
İş Adresi:.....
.....
Ev-Tel:.....İş-Tel:.....
Mesleği:.....Doğum Tarihi:.....
İMZA:

ACLAN URAZ

"ÇOCUK İŞÇİLER"

"Child Workers"

FOTOĞRAF ALBÜMÜ
(Siyah beyaz)
1987 - 1992

SÖZ YAYIN

1 kitap parasına 2 kitap!

Geştalt Terapisi İÇİMİZDEKİ ÇOCUK	İÇİNİZDEKİ İNCE SİZ	YİN-YANG Çln'de Sevişme
65.000 TL	30.000 TL	50.000 TL

Üst sıradaki herhangi bir kitabı alana,
alt sıradaki herhangi bir kitap BEDAVA!
Üst sıradan seçtiğiniz kitabın (ya da kitapların) tutarını Posta Çeki 20 64 90 numaralı hesaba havale ediniz.
Havale formunun arkasına üst sıradan seçtiğiniz kitap (ya da kitaplar) ile, alt sıradan BEDAVA istediğiniz kitabın (ya da kitapların) adlarını belirtiniz.

(Ek bilgi için: 293 10 40)

Türk Dilinin UYAK (Kafiye) SÖZLÜĞÜ	GİZEMCİLER ve SEKS	YOGA YAPABİLEN BİR TEKİR
20.000 TL	20.000 TL	20.000 TL

TAM BİR SAAT SÜRELİ ve PİYASADAKİ BENZERLERİNİN EN TEMİZ KAYDI

nazım hikmet
Kendi Sesinden Şiirler

Genel Dağıtım:
NEPA Müzik Yapım ve Pazarlama
IMÇ 6 Blok 6204 Unkapanı-İstanbul
Tel: 512 30 92 - 513 22 37

Güvercin Kasetçilik:
Günaydın Mah. İtfaiye Sokak. No: 8/5
Bandırma Tel: 9 - 198 - 933 89
Tek siparişlerde 5.000 liralık damga pulu gönderilmesi

A
1- Salkım Söğüt 2- Nikbinlik 3- Haber 4- Angina Pektoris 5- Yırmıncı Asra Dair 6- Kız Çocuğu 7- Japon Balıkçısı 8- Ak Karanfil 9- Stransium-90 10- Dünya, Dostlarım ve Toprak 11- Kerem Gibi 12- İstanbul'dan Mektup 13- Türk Köylüsü 14- Büyük Taarruz I 15- Büyük Taarruz II 16- Büyük Taarruz III 17- Ceviz Ağacı

B
1- Bahri Hazer 2- Güz 3- Münevver'in Doğum Günü 4- Yaşama Dair I 5- Sen 6- Uyanış 7- Akşam Gezintisi 8- Gecenin Saat Biri 9- Doğum 10- Memet 11- Memleketim 12- Vapur 13- Bor Otoli 14- Sofra 15- Salatalık 16- Dörtlük 17- Yine Yağmur Üserine 18- Umut 19- Ruhun 20- Kar Kesti Yolu 21- Merihe Giden Kosmos Gemisi 22- Mavi Liman 23- Kıyıdaki İhtiyar 24- Masalların Masalı 25- Büyük İnsanlık 26- Giderayak 27- Hasret 28- Türkü 29- Yaşama Dair

KİTAP ÖDÜLLÜ BULMACA

İLKER MUMCUOĞLU

	1 K	2 B	3 I	4 A	5 L	6 H	7 A	8 F	9 B	10 B	
11 E	12 H	13 A	14 H	15 G	16 B		17 H	18 G	19 C	20 A	21 J
22 E	23 C	24 G		25 D	26 G	27 I	28 N	29 I	30 J	31 I	
32 M	33 B	34 F	35 B		36 N	37 D	38 D	39 D	40 L		41 A
42 D	43 M	44 G		45 E	46 N	47 J	48 D	49 L	50 G		51 B
52 K		53 B	54 M	55 B		56 C	57 G	58 C	59 I	60 K	61 B
62 I	63 M		64 D	65 B	66 H	67 J	68 B	69 D		70 M	71 B
72 H	73 B	74 B		75 G	76 L	77 BH	78 H	79 H	80 H	81 M	

Önce aşağıda tanımları verilen sözcükleri bulmaya çalışın ve her bir harfi bir yatay çizgi üzerine gelecek biçimde yazın. Sonra çizgilerin altlarındaki sayılara göre bu harfleri bulmacadaki aynı sayılı karelere aktarın. (Kara kareler iki sözcük arasını gösterir. Bir satırın sonunda kara kare yoksa, bu sözcüğün alttaki satırın başına sarktığını gösterir.) İşte o zaman, bulmacadaki sözcüklerden yararlanarak tanımların karşılarındaki sözcükleri bulabilirsiniz. (Bulmacadaki karelerin sağ üst köşelerindeki harfler, tanımlar dizinindeki harf sırasını göstermektedir.) Bulmaca tamamlanınca, sorulan tanımların karşılığı olan sözcüklerin ilk harfleri yukarıdan aşağıya doğru bir yazarımızın adını oluşturacak; bulmaca karelerindeyse, onun öykü kitabından bir alıntı ve öykü kitabının adı ortaya çıkacaktır.

ADI, SOYADI: .....

ADRESİ: .....

.....

Tanımlar ve sözcükleriniz:

A. "...ün ve Unutuşun Kitabı" (Milan Kundera'nın bir romanı).

41 7 20 4 13

B. Peride Celal'in bir romanı.

2 53 55 71 61 68 51 73 33

10 9 74 65 35 16

C. "Aziyade"nin yazarı.

19 23 58 56

D. "Vakit Yok Hüzünlenmeye" adlı şiir kitabıyla Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazanan şair.

37 25 69 42 64 48 38 39

E. Yol, ırmak, deniz kıyısı.

11 45 22

F. "... Babo" (Fikret Otyam'ın röportajlarını topladığı kitaplarından biri).

34 8

G. Aziz Nesin'in bir romanı.

57 18 44 75 50 24 26 15

H. Necati Tosuner'in bir romanı.

6 78 66 77 14 17 12 72 79 80

I. Paris'in batı kesiminde Seine ırmağı yakınında 320 km. yüksekliğinde çelik kule.

31 62 29 27 59 3

J. "1949 eylülünde birader ... ve ben / sokaklarında mohikanlar gibi ateşler yaktık / sana taptık ulan / unuttun mu / sana taptık"- Attilâ İlhan.

47 21 67 30

K. Büyük Sahra'da kumullarla örtülü bölge.

52 60 1

L. "... Schneider" (Taner Ay'ın, "Vesikalık Fotoğraflar" adlı kitabındaki anlatımıyla: "Seçmeci gözleri, daha baştan güçsüzlüğünü, kolay incinebilirliğini ve korunma yalvarışlarını dışavuran" unutamadığımız aktris).

40 76 5 49

M. "... Law" (İngiltere'de törelerden doğan, yazılı olmayan, ancak mahkeme kararları ile yaptırıma bağlanan hukuk kuralları).

70 32 81 63 54 43

N. "... Şair" (Halit Fahri Ozansoy'un bir oyunu).

28 46 36

175. sayının çözümü:

A. Balzac, B. Ecdad, C. Robot, D. Nora, E. Alkol, F. Alkol, G. Romy, H. Düğün, I. Ayk, J. Aram, K. Lirik, L. Boyalı, L. Atay, M. Nar, N. Itri, O. Naka, P. Emma, R. Varak, S. İdam.

Şiir:

" Ay kocaman at kara / Torbamda zeytin kara / Bilirim de yolları / Varamam Kordoba'ya- Lorca- Kanlı Düğün"

175. sayıdan kitap kazananlar:

İstanbul'dan: Serhan Çangatin, Özden Demir, Suat Kapıkaya, Gülsüm Baysal, *Ankara'dan:* F.Kezban Atakoğlu, Gürsel Perçin, Ülkü Seyhan, Elif Senem Kırbıyık, Erol Özyeğin, Turgut Süllüoğlu, *İzmir'den:* Olcay Özkaplan, Yıldız Ezik, Hatice Uludağ, H.Elvan Günek, Lütfi Türkay, Emregül Çetin, *Bursa'dan:* Halûk Köse, Hülya Kantancı, Umut Kayabaşı, *Bolu'dan:* Aylin Koçkar Gürbüz, *Zonguldak'tan:* Uğur Coğuplugil, *Eskişehir'den:* Kıvılcım Elçi, *Giresun'dan:* Harun Taylan, *Manisa'dan:* Ünsal Demiray, *Mersin'den:* Şule Yılmaz.

Cezmi Ersöz'ün bitimsiz muhalefeti

Hayat Bir Emrin Var mı ?

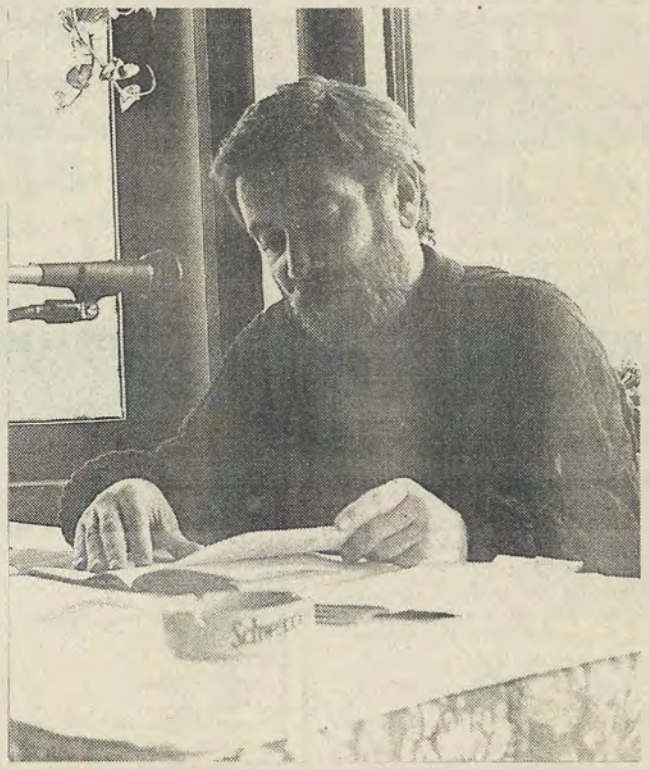

Cezmi Ersöz, soyut ve uzak hedefleri değil, tam tersine, gündelik yaşantılarımızı içindeki statülerimizi, konumlarımızı irdeliyor.

YÜCEL KAYIRAN

Hayat, Bir Emrin Var mı?, nicedir yitirmeye başladığımız 'iç dünyamızın' başkaldırısı gibi duruyor, aynada yüzümüze karşı. Nicedir, tekrar geri dönmekten ürktüğümüz, kapısını çalmaktan çekindiğimiz, muhafazakârlıkla suçlanmaktan korktuğumuz o dünyayı aydınlatmaya çalışıyor Cezmi Ersöz; aklında varoluşumuzun merkezini hedefleyen sorularla.

"Refaha tapınma ve ardında gelen derin memnuniyetsizlik yüzünden, kimse, yanındakiyle (dostu ya da sevgilisi) ilgilenebilir mi?" (s. 14)

"Elele tutuşmayı birbirimize neden yasaklamıştık bilmem? Neden bir insana, 'seninle sevişmeyi çok arzuluyorum' demek o denli ağır bir günah ve alçakça bir suçtu? Neden?" (s. 24)

"Ailesi kendisini çok seviyormuş. Sevgilisi varmış onu çok özleyen, ona bağlı. Ciddi bir sorunu yokmuş! Geçin efendim geçin, bir insan, üstelik bir şair sadece bu bireysel mutluluklarla yetinebilir mi? Yeter mi bunlar kalp taşıyan bir şaire?" (s. 40)

Bu kitap, bizi, olup-bitene, sadece beynimizle değil, kalbimizle de, sadece mantıkla değil, duyarlılıkla da yaklaşmaya çağırıyor!

Gelişme ve ilerleme adına idolleştirilen acımasız kapitalist değerlere kendimizi kaptırma sürecini, merkezinde, etik ve insani değerler ile şiir ve devrim düşünün bulunduğu bir içsel alanın içinden sorguluyor Cezmi Ersöz. Evet, içsel alandan sesleniyor. O nedenle şiirsel ve o nedenle de bilimsel olanın kuru ve yavan dilinden uzak bir üslubu var. Ama öznellikten çok içsellikle kuşatıyor dilini.

Hayat, Bir Emrin Var Mı?'yı okuduğunuzda, Cezmi Ersöz'ün, soyut ve uzak hedeflerle değil, tam tersine, gündelik yaşantılarımız içindeki statülerimizi, konumlarımızı irdelediğini algılıyorsunuz. Gündüz Vassaf'ın deyimiyle, "gündelik hayattaki totalitarizmin", varoluşumuz üzerindeki izdüşümlerini serimliyor Cezmi Ersöz. Yabancılaşma ve tek boyutlulaşma sürecine nasıl ve neden girdiğimizi, "yaşam inancımızın nasıl ve ne için rehin alındığını", "ruhlarımızın nasıl ve neden ağır yaralar aldığını" ve içsel alanı nasıl ve niçin terkettiğimi araştırıyor Cezmi Ersöz. Nicedir, "renkli televizyon", 'telefon", "tam otomatik çamaşır ve bulaşık makinesi" ve "iki anahtar" gibi söylemlerle gözümüze çekilen kapitalizm perdesini aralayıp madalyonun öbür tarafını algılayabilme olanağını sunuyor bize Cezmi Ersöz, Hayat, Bir Emrin Var Mı? ile.

Ancak belirtmek gerekir burada, kendi varoloşu ile devrim düşü arasında dolaysız bir içsel bağ kuramayan hiçbir birey, kendine, ne "biz" kavramının kaplamı içinde, ne de Hayat, Bir Emrin Var Mı?'nın sokaklarında bir yer bulabilir kendine?

Sonuç olarak, Hayat, Bir Emrin Var Mı?, kitaplığımızda, Roland Barthes'ın Çağdaş Söylenler ile Murat Belge'nin Tarihten Güncelliğe adlı yapıtları ile aynı rafta, Gündüz Vassaf'ın Cehenneme Övgü'sünün yakınında, Can Kozanoğlu'nun Cilalı İmaj Devri adlı yapıtının yanında yerini alıyor. ■

* Hayat, Bir Emrin Var Mı? / *Cezmi Ersöz/ İletişim Yayınları/ Mayıs-1993.*

10 (9) AY VADE, UCUZ FİYAT; HEM DE KALİTELİ YAYINLAR
* BİR DE SON TAKSİT ÖDEMESİZ *

Okurlarımıza, En Kaliteli Yayınları, En Uygun Fiyat Koşullarımızla Sunuyoruz.

Saygılarımızla. **OKUR KİTAPÇILIK**

NAZIM HİKMET
BÜTÜN ESERLERİ 29 KİTAP

835 Satır
Benerci Kendini Niçin Öldürdü
Kuvâyi Milliye
Yatar Bursa Kalesinde
Memleketimden İnsan Manzaraları •
Yeni Şiirler
Son Şiirler
İlk Şiirler
La Fontaine'den Masallar
Kafatası
Ferhat ile Şirin
Yusuf ile Menofis
Demokles'in Kılıcı
Kadınların İsyanı
Kan Konuşmaz
Yeşil Elmalar
Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim
Hikâyeler
Çeviri Hikâyeler
Masallar
Sanat, Edebiyat, Kültür, Dil
Yazılar (1924-1934) • Yazılar (1935)
Yazılar (1936)
Yazılar (1937-1962)
Konuşmalar
Nâzım ile Piraye
Cezaevinden Memet Fuat'a Mektuplar
Kemal Tahir'e Mapushaneden Mektuplar

	3. Hamur	1. Hamur
PEŞİNAT (Teslimde)	450.000.-	600.000.-
10 (9) AY VADELİ F.	2.150.000.-	3.100.000.-
AYLIK TAKSİT VE SON TAKSİT İND.	170.000.-	250.000.-
İNDİRİMLİ TOP. F.	1.980.000.-	2.850.000.-

DÜNYA KLASİKLERİ 25 KİTAP

Durgun Don 4 Cilt/Şolohov
Don Kıyısında Hasat/Şolohov
Uyandırılmış Toprak/Şolohov
Mujik/M. Gorki
Soytarı/M. Gorki
Gündüzler ve Geceler/Simonov
Kırmızı Zambak/A. France
John Barleycorn/J. London
Martin Eden/J. London
Beyaz Diş/J. London
Duman/Turgenyev
Aşık Kadınlar/Lawrence
Eugenie Grandet/Balzac
Köylüler/Balzac
Tehlikeli İlişkiler/Laclos
Vadim O Kadar Yeşildi ki/R. Llewellyn
Baharlar Açarken/İbanez
Volga Avrupadan Doğar/Malaparte
Oblomov/Gonçarov
Gecenin Çobanları/Amado
Mattia Pascal/Pirandello
Gora/ Tagor

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	375.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	2.125.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	170.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	1.950.000.-

AZİZ NESİN DİZİSİ
60 KİTAP

Böyle Gelmiş Böyle Gitmez I
Böyle Gelmiş Böyle Gitmez 2
Bütün Oyunları I
Hayvan Deyip de Geçme
Nutuk Makinesi
İnsanlar Uyanıyor
Bütün Oyunları 2
Yeşil Renkli Namus Gazı
İhtilali Nasıl Yaptık
Ah biz Eşekler
Gol Kralı
Mahallenin Kısmeti
Sosyalizm Geliyor Savulun
Bay Düdük
Toros Canavarı
Şimdi ki Çocuklar Harika
Kördöğüşü
Mahmut ile Nigar
Aziziname
Yüz Liraya Bir Deli
Damda Deli Var
Deliler Boşandı
Rıfat Bey Neden Kaşınıyor
Poliste
Zübük
Leyla ile Mecnun
Sondan Başa
Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz
Merhaba
Benim Delilerim
Ölmüş Eşek
Kalpazanlık Bile Yapılamıyor
Dünya Kazan Ben Kepçe
Bir Sürgünün Anıları
Vatan Sağolsun
Borçlu Olduklarımız
Bu Yurdu Bize Verenler
Anıtı Dikilen Sinek
Büyük Grev
Aferin
Seviye On Ölüme Beş Kala
Salkım Salkım Asılıcak Adamlar
Hoptirinam
Maçinli Kız İçin Ev
Memleketin Birinde
Yedek Parça
İnsanlar Konuşa Konuşa
Korkudan Korkmak
Nah Kalkınırız
Pırtlatan Bal
Bulgaristan'da Türkler Türkiye'de Kürtler
İt Kuyruğu
Geriye Kalan
Sora Sora Cennet Bulunur
Ruyalarım Ziyan Olmasın
Hoşçakalın
Aşkım Dinimdir
Bütün Oyunlar 3
Bir Aşk var Birde Ölüm
Hazreti Dangalak

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	636.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	3.636.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	300.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	3.336.000.-

UĞUR MUMCU
BÜTÜN ESERLERİ 22 KİTAP

Sakıncalı Piyade
Kürt İslam Ayaklanması
Kâzım Karabekir Anlatıyor
Kırkların Cadı Kazanı
Tarikat Siyaset Ticaret
Bir Uzun Yürüyüş
12 Eylül Adaleti
Gazi Paşaya Suikast
İnkılap Mektupları
Devrimci ve Demokrat
Liberal Çiftlik
Papa Mafya Ağca
Suçlular ve Güçlüler
Bir Pulsuz Dilekçe
Silah Kaçakçılığı ve Terör
Terörsüz Özgürlük
Tüfek İcad Oldu
Çıkmaz Sokak
Büyüklerimiz
Söz Meclisten İçeri
Aybar'la Söyleşi
Rabıta

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	330.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	1.430.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	110.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	1.320.000-

CEM NOBEL DİZİSİ
25 KİTAP

Gazap Üzümleri/J. Steinbeck
Fareler ve İnsanlar/J. Steinbeck
Arsenyev'in Yaşamı/İ. Bunin
Ateş ve Kılıç/Sienkiewicz
Yabancı-Bir Alman Dosta Mektuplar/ A. Camus
Yalnızlık Dolambacı/O. Paz
Çanlar Kimin İçin Çalıyor/E. Hemingway
İktidar/B. Russel
Aylaklığa Övgü/B. Russel
Ve O Hiçbir Şey Demedi/H. Böll
Kara Kız/B. Shaw
Seçme Öyküler/T. Mann
Kasırga / M.A. Asturias
Gençlik Güzel Şey / H. Hesse
Ivan Denisoviç'in Bir Günü/A. Soljenitsin
Voss / P. White
Marakeşte Sesler/E. Canetti
Şiirler / Neruda
Kara Ada Şiirleri/Neruda
Midak Sokağı /N. Mahfuz
Kutsal Sığınak / W. Faulkner
Bilim ve Din / B. Russel
Cüce İle Bebek / H. Böll
Karlar Ülkesi / Y. Kavabata
Guatemala'da Hafta Tatili/M.A. Asturias

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	300.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	1.800.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	150.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	1.650.000.-

EKONOMİ ANSİKLOPEDİSİ

3 CİLT A-Z (PAYMAŞ YAYINI)

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	300.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	1.000.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	70.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	930.000.-

RIFAT ILGAZ
BÜTÜN ESERLERİ 45 KİTAP

Yarenlik
Sınıf
Yaşadıkça
Devam
Üsküdarda Sabah Oldu
Soluk Soluğa/Karakılçık/Uzak Değil
Güvercinim Uyur mu
Kulağımız Kirişte
Ocak Katırı Alagöz
Şeker Kutusu
Kırk Yıl Önce Kırk Yıl Sonra
Cart Curt
Çalış Osman Çiftlik Senin
Karartma Geceleri
Dördüncü Bölük
Yokuş Yukarı
Hababam Sınıfı
Hababam Sınıfı Baskında
Hababam Sınıfı Uyanıyor
Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı
Hababam Sınıfı İcraatın İçinde
Geçmişe Mazi
Hoca Nasreddin ve Çömezleri
Nerde O Eski Usturalar
Yıldız Karayel
Karadeniz'in Kıyıcığında
Sosyal Kadınlar Partisi
Garibin Horozu
Sarıyazma
Donkişot İstanbul'da
Pijamalılar
Rüşvet'ine Alamancası
Radarın Anahtarı
Apartıman Çocukları
Bacaksız Kamyon Sürücüsü
Bacaksız Sigara Kaçakçısı
Bacaksız Okulda
Bacaksız Paralı Atlet
Bacaksız Tatil Köyünde
Halime Kaptan
Kumdan Betona
Cankurtaran Yılmaz
Öksüz Civciv
Küçükçekmece Okyanusu
Rıfat Ilgaz (Yaşamı ve Sanatı) Asım Bezirci

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	450.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	2.150.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	170.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	1.980.000.-

KARİKATÜR DİZİSİ
13 KİTAP (Tümü I. Hamur)

Gelişim sürecinde Türk Karikatürü I (Tanzimat Dönemi 1867-1878/İstibdat Dönemi 1878-1908)/Turgut Çeviker
Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2 (Meşrutiyet Dönemi 1908-1918)/Turgut Çeviker
Gelişim Sürecinde Türk karikatürü 3 (Kurtuluş Savaşı Dönemi 1918-1923) / Turgut Çeviker
İmzasız Karikatürler Antolojisi (Tanzimat) Turgut Çeviker
İmzasız Karikatürler Antolojisi (Meşrutiyet) Turgut Çeviker
Abdülhamit Karikatürleri Antolojisi (Burun) Turgut Çeviker
Paramparça (Yeni Zenginler Harp Fakirleri) Sedat Simavi
Kargöz'ün Gör Dediği / Halit Naci
Karşı / Ahmet Rıfkı
Silah ve Meşale / Cemil Cem
Gir, Kapanıyorum / Ramiz Gökçe
Terakki Edelim Beyler / Nişan G. Berberyan
Osmanlı Tokadı / Ali Fuat Bey

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	291.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	1.391.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	110.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	1.281.000.-

YAŞAR KEMAL
BÜTÜN ESERLERİ 33 KİTAP

İnce Memed (4 Cilt)
Orta Direk
Yer Demir Gök Bakır
Ölmez Otu
Yağmurcuk Kuşu
Kale Kapısı
Kanın Sesi
Demirciler Çarşısı Cinayeti
Yusufçuk Yusuf
Peri Bacaları
Denizler Kurudu
Nuhun Gemisi
Bir Bulut Kaynıyor
Deniz Küstü
Yılanı Öldürseler
Gökyüzü Mavi Kaldı
Üç Anadolu Efsanesi
Hüyükteki Nar Ağacı
Bin Boğalar Efsanesi
Çakırcalı Efe
Sarı Sıcak
Algözüm Seyreyle Salih
Filler Sultanı
Kuşlar da Gitti
Ağrı Dağı Efsanesi
Teneke
Allahın Askerleri
Ağıtlar
Yaşar Kemal Sözlüğü
Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	550.000.-
10 (9) AYVADELİ FİYATI	2.750.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	200.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	2.500.000.-

20 CİLT BÜYÜK LAROUSSE
SÖZLÜK VE ANSİKLOPEDİSİ

Zararına, gerçek değerinden çok ucuza, tümü birden hemen teslim. (Gelişim Yayını, Orjinal Renkli Büyük Larousse) Not: Tek ciltler halinde de satılmaktadır. Cildi 200.000.- TL'dir.

TESLİMDE ÖDENECEK PEŞİNAT	800.000.-
10 (9) AY VADELİ FİYATI	4.000.000.-
TAKSİT VE SON TAKSİT İNDİRİMİ	320.000.-
İNDİRİMLİ TOPLAM FİYATI	3.680.000.-

İSTEK KUPONU

İşaretlediğim ..... kitaplık ..... dizisini/dizilerini taksitle satın alacağım. Ev İş adresime gönderilmesini rica ederim.

Adım Soyadım: .....
Ev Adresim: .....
.....
.....
.....
İş Adresim: .....
.....
.....
Mesleğim: .....
Doğum Tarihim: .....
Ev. Telefonum: 9 ( ) .....
İş Telefonum : 9 ( ) .....
İmzam:

Alıcı Öğrenci ise Meslek sahibi kefilinin (Anne Baba da olabilir.) Bilgileri:

Kefilin Adı Soyadı : .....
Mesleği : .....
İş Adresi : .....
.....
İş Telefonu : 9 ( ) .....
Ev Telefonu : 9 ( ) .....
Ev Adresi : .....
.....
Kefilin İmzası :

* Taksitlerini Aksatmayanlar, Son Taksitlerini Ödemezler :Satış Sözleşmesi Madde 11.

Not 1: Taksitler Okur Pazarlama'nın 100137 No'lu Posta Çeki Hesabınayatırılır.

Not 2: Teslimat Giderleri Firmamıza Aittir.

OKUR KİTAPÇILIK

Ergenekon Cad. No: 40-42/11 Pangaltı - Şişli / İSTANBUL
9 (1) 248 77 23 - 241 77 91 - 221 64 04 Fax: 9 (1) 241 77 91
Posta Çeki ve No: Okur Pazarlama 100137